

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
2017-YL-105

TÜRKİYE’DE YEREL SİYASETÇİLERİN EĞİTİMİ:
AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

HAZIRLAYAN
İbrahim ÇOBANLAR

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Halim Emre ZEREN

AYDIN-2017

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi İbrahim ÇOBANLAR tarafından hazırlanan Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin Eğitimi: Aydın İli Örneği başlıklı tez, ... tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan:	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun .....Sayılı kararıyla ..... tarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet Can BAKKALCI
Enstitü Müdürü

T.C.

**ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN**

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

...../...../2017

İbrahim ÇOBANLAR

ÖZET

TÜRKİYE’DE YEREL SİYASETÇİLERİN EĞİTİMİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

İbrahim ÇOBANLAR

Yüksek Lisans Tezi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Halim Emre ZEREN

2017, XXIV + 117 sayfa

Devletler kamu politikalarını en iyi şekilde hayata geçirebilmek için üst düzey yönetici yetiştirme projeleri hazırlamakta ve uygulamaktadır. Üst düzey yöneticilik için açılan lisans ve lisansüstü eğitim kurumları mevcuttur. Siyasette bu durum geçerliliğini kaybetmektedir. Belediye tüzel kişiliğinin en üst makamı başkanlık ve belediyenin karar organlarından meclis üyeliği için eğitim şartı “ilkokul mezunu olmak” olarak yer almaktadır. Üst düzey görev, yetki ve sorumluluklar ile donatılacak olan belediye başkanı ve belediye meclis üyelerinin özel bir eğitim ile donanımlı hale getirilmesi, uygulanacak politikaların hizmet kalitesini arttıracaktır.

Çalışmada öncelikle konu ile ilgili kavramlar açıklanmış ve Türkiye’de yerel siyasetin ve siyasetçilerin durumu incelenmiştir. Alan çalışmasında Aydın ilinde bulunan seçilmiş yerel yöneticiler ile anket yapılmıştır. Çıkan sonuçlar SPSS Statistics 22 WİN programıyla çözümlenerek belirlenmeye çalışılmıştır. “Türkiye’de yerel siyasetçi eğitimlerinin yeterli seviyede olmaması, belediyelerin yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir” hipotezi test edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yerel Siyasetçi, Yerel Siyaset, Siyasetçi Eğitimi, Aydın İli.

ABSTACT

EDUCATION OF LOCAL POLITICIANS IN TURKEY: EXAMPLE OF AYDIN PROVINCE

İbrahim ÇOBANLAR

Master's Thesis at Department of Political Science and Public Administration

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Halim Emre ZEREN

2017, XXIV + 117 pages

The governments prepare and implement advanced executive training projects to put into practice ideally the public policies. Graduate and postgraduate education programs for executive training exist. Nevertheless this situation loses its validity in politics. The mayorship and councilorship are the top positions of the municipality as a legal entity. To become mayor or member of council, the only criteria for educational status is primary school graduation. However, because the mayors and members of council have most important powers and responsibilities, it could improve the service quality of planned politics if they are prepared for these positions with appropriate education programs.

The study began with the explanations of related concepts. Then the existing situation of local politics and politicians in Turkey were examined. The data for field study were collected from elected mayors and members of city council in Aydın Province via a questionnaire, which was prepared for this study. Data were analysed by the SPSS 22 WIN program. The hypotesis of “The insufficient education of local politicians in Turkey have negative impacts on administration and management of municipalities”.

Keywords: Local Politics, Local Politicians, Education of Politician, Aydın Province

ÖNSÖZ

“Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin Eğitimi: Aydın İli Örneği” konulu yüksek lisans tez çalışmasının hazırlanması sürecinin tüm aşamalarında yol gösteren, destekleyen, bilgi ve tecrübelerini paylaşıp zaman ayıran danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Halim Emre ZEREN’e teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim. Yüksek lisans sürecinde emeği geçen başta anabilim dalı başkanı Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ ve enstitü müdürü Ahmet Can BAKKALCI olmak üzere Adnan Menderes Üniversitesi’ndeki tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Hayat boyu yanımda olup destekleyen, tez çalışması sürecinde de hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan babam Mustafa Ali ÇOBANLAR’a, annem Hülya ÇOBANLAR’a, ablam Sevilay ÇOBANLAR AKKAŞ’a ve kızı biricik yeğenim Ada Su AKKAŞ’a teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Hayatımın her anını anlamlı kılan, tez çalışması sürecinde de fedakârlığı ve sabrıyla desteğini hiç esirgemeyen nişanlım Gül AĞAOĞLU’ na, anne olarak ilgisiyle hoca olarak bilgi ve tecrübesiyle hayatın her alanında olduğu gibi tez çalışmasında da anlayışlı tavrını ve desteğini hiç esirgemeyen Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU’na teşekkürlerimi sunarım.

Anket sonuçlarının yorumlanmasında SPSS programı konusunda yardımını esirgemeyen Anadolu Üniversitesi’nden Yrd. Doç. Dr. Şükrü ACITAŞ’a ilgisi ve sabrı için çok teşekkür ederim.

Tez çalışması sürecinde değerli vaktini ayırıp bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren hocam Prof. Dr. Hikmet KAVRUK başta olmak üzere lisans eğitimimde emeği geçen Gazi Üniversitesi’ndeki tüm hocalarıma, TODAİE’deki araştırmalarda ilgisini ve yardımını esirgemeyen hocam V. Feyza URHAN’a, alan araştırması sırasında seçilmiş yerel yöneticilere ulaşmayı kolaylaştıran ve benim ile beraber koşturan kuzenim Hakkı AKSOY’a, vaktini ayırıp ankete katılan tüm belediye başkanlarına ve belediye meclis üyelerine, belediyeler birliği çalışanlarına ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

İbrahim ÇOBANLAR

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ.....	xi
ÇİZELGELER/TABLolar	xvii
EKLER DİZİNİ.....	xix
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xxi
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	3
1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR	3
1.1. Çalışmanın Konusu	3
1.2. Çalışmanın Amacı	3
1.3. Çalışmanın Önemi	4
1.4. Çalışmanın Varsayımları	4
1.5. Materyal ve Yöntem	5
1.6. Kaynak Özetleri.....	5
1.7. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	8
2. BÖLÜM.....	9
2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Yönetim Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi.....	9
2.1.1. Kamu Yönetimi.....	14
2.1.2. Kamu Yönetimi ve Özel Yönetim Ayrımı.....	15
2.1.3. Merkezi Yönetim	18

2.1.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Tarihsel Gelişimi.....	19
2.1.4.1. Cumhuriyet öncesi dönemde gelişmeler	20
2.1.4.2. Cumhuriyet döneminde gelişmeler	22
2.1.5. Türkiye’de Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim İlişkileri	25
2.1.6. Yönetici Kavramı ve Tanımı	27
2.2. Siyaset Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi.....	28
2.2.1. Yerel Siyaset, Yerel Siyasetçi ve Seçim İle Göreve Gelen Yerel Yöneticiler	30
2.2.1.1. Yerel siyaset.....	30
2.2.1.2. Yerel siyasetçi ve seçim ile göreve gelen yerel yöneticiler	32
2.3. Eğitim Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi.....	36
2.3.1. Hizmet Öncesi Eğitim.....	38
2.3.2. Hizmet İçi Eğitim.....	41
3. BÖLÜM.....	43
3. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE YEREL SİYASETÇİLERİN EĞİTİMİ.....	43
3.1. Dünyada Yerel Siyasetin Durumu	43
3.1.1. Fransa.....	44
3.1.2. İtalya	45
3.1.3. Yunanistan	46
3.1.4. Litvanya	47
3.2. Türkiye’de Yerel Siyasette Yasal Durum ve Adaylık Durumu.....	47
3.2.1. Türkiye’de Yerel Siyasette Yasal Durum	48
3.2.2. Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasette Adaylık Durumu	49
3.3. Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasetçilerin Eğitim Durumları	50
3.4. Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin ve Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitimi	55
3.4.1. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE).....	57

3.4.2. İçişleri Bakanlığı.....	63
3.4.3. Türkiye Belediyeler Birliği.....	63
3.4.4. Diğer Kurum/Kuruluş ve Özel Şirketler	65
3.4.5. Siyasi Partilerin Siyaset Akademileri/Okulları	65
3.4.5.1. Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) Siyaset Akademisi	66
3.4.5.2. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Parti Okulu.....	67
3.4.5.3. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Siyaset ve Liderlik Okulu.....	68
3.4.5.4. Siyaset akademilerinin/okullarının değerlendirilmesi.....	69
3.5. Seçilme Yeterlilikleri: Eğitim Durumu	70
4. BÖLÜM.....	73
4. AYDIN'DAKİ YEREL SİYASETÇİLERİN GÖREVLERİ İLE İLGİLİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA	73
4.1. Araştırmanın Amacı ve Yararı	73
4.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Yöntemi.....	73
4.3. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi.....	74
4.4. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Gruplandırılması	75
4.5. Anket Sonuçlarının İncelenmesi.....	75
4.5.1. Demografik Soruların İncelenmesi	75
4.5.2. Hipotezleri Test Eden Anket Sorularının İncelenmesi	77
4.5.3. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterlilik Durumlarının İncelenmesi	82
4.5.4. Olası Bir Siyasetçi Eğitimi/Sertifika Programı	83
4.5.5. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Hizmet İçi Eğitimlere Katılım Durumu	91
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	95
KAYNAKLAR.....	99
EKLER.....	107
ÖZGEÇMİŞ.....	117

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aday ve Kazanan Aday	50
Tablo 3.2. 2009 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Adayları Eğitim Düzeyi	50
Tablo 3.3. 2009 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi	50
Tablo 3.4. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Adayları Eğitim Düzeyi	51
Tablo 3.5. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi	51
Tablo 3.5. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi (Devamı)	52
Tablo 3.6. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Kazanan Adaylar Eğitim Düzeyi	54
Tablo 3.7. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Kazanan Adaylar Eğitim Düzeyi	54
Tablo 3.8. 2016 Yılı Sürekli Eğitim Merkezi Eğitimleri	59
Tablo 4.1. Ankete Katılanların Demografik Durumları	76
Tablo 4.2. Hipotezleri Test Eden Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizi	78
Tablo 4.3. ‘Belediye Yönetiminde Alana İlişkin Eğitim Önemli ve Gereklidir.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	78
Tablo 4.4. ‘Görev Yaptığım Belediyede Eğitimsizliğin/Eğitim Eksikliğinin Neden Olduğu Sorunlar Vardır.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	79
Tablo 4.5. ‘Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyi Arttıkça Yerel Hizmetlerin Koordinasyonu Kolaylaşır.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	79
Tablo 4.6. ‘Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyi Arttıkça Yerel Hizmetlerin Planlanması Zorlaşır.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	80
Tablo 4.7. ‘Siyasi Partiler Aday Adayları Arasında Seçim Yaparken Eğitim Düzeyine Önem Verirler.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	81

Tablo 4.8. ‘Bir Belediyenin Hizmet Sunmaktaki Yeterliliği, Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyinin Yüksekliği İle İlişkilidir.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi	82
Tablo 4.9. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterliliklerinin Ölçülmesi İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri	82
Tablo 4.9. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterliliklerinin Ölçülmesi İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri (Devamı).....	83
Tablo 4.10. Olası Bir Siyasetçi Eğitimi/Sertifika Programı İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri	84
Tablo 4.11. Alana İlişkin Eğitim Başlıkları - Belediye Meclis Üyeleri.....	88
Tablo 4.12. Alana İlişkin Eğitim Başlıkları - Belediye Başkanları	90
Tablo 4.13. Belediye Başkanlarının Hizmet İçi Eğitim Aldıkları Kurumlar	92
Tablo 4.14. Belediye Meclis Üyelerinin Hizmet İçi Eğitim Aldıkları Kurumlar	93
Tablo 4.15. Olası Eğitim Sertifika Programına Katılım İsteğinin İncelenmesi	93

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler .107

Ek 2. Anket Formu Örneği.....113

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ak Parti	: Adalet ve Kalkınma Partisi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DMEGP	: Devlet Memurları Eğitimi Genel Planı
DMK	: Devlet Memurları Kanunu
ENA	: Ecole Nationale d'Administration
KAYA	: Kamu Yönetimi Araştırma Projesi
MEHTAP	: Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
PÖYED	: Planlama-Örgütlenme-Yönlendirme-Eşgüdüm Denetleme
TODAİE	: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdare Enstitüsü
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

“Benim gözümde hiçbir şey yoktur; ben yalnız liyakat aşkıyım.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

GİRİŞ

Yerel yönetimler mahalli müşterek ihtiyaçların karşılandığı halka en yakın kamu tüzel kişilikleridir. Karar organı seçim ile belirlenir. Yapılacak olan yerel hizmetlerin planlanması, koordine edilmesi, önceliklerin belirlenmesi gibi durumlar belediye meclis kararları ile alınmaktadır. Bu bağlamda yerel hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilmesi, seçim ile göreve gelen yerel yöneticilerin aldığı kararlar ile orantılı olduğu söylenebilir.

Yönetim kavramı her geçen gün önemini arttırmaktadır. Yönetime artan ilgi yöneticilerin eğitimleri üzerine daha çok durulmasını gerektirmektedir. Yönetim sürecinin sonuçları değerlendirildiğinde akla ilk yönetici etkisi gelmektedir. Bu bağlamda yönetici önem arz etmektedir. Birer yerel yönetici olan veya olma ihtimali olan yerel siyasetçiler de bu nedenle önem arz etmektedir.

Yerel siyasetçiler aday olup seçim kazanmaları halinde seçilmiş yerel yönetici konumuna gelebilmektedirler. Seçilmiş yerel yöneticilere hizmet öncesi eğitim verilebilmesi için, kişilerin yerel siyasetçiyken eğitim almaları gerekmektedir. Bu sebeple çalışmada Türkiye'deki durum incelenerek belediye yönetiminde eğitimin önemi araştırılmıştır. "Türkiye'de yerel siyasetçi eğitimlerinin yeterli seviyede olmaması, belediyelerin yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir" ana hipotezinden yola çıkarak araştırmalar yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasıyla birtakım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Birinci bölümde araştırma hakkında açıklamalara yer verilmiştir. Çalışmanın konusu, çalışmanın amacı, çalışmanın önemi, çalışmanın varsayımları, materyal ve yöntem, kaynak özetleri, kapsam ve sınırlılıklar alt başlıkları ile araştırma hakkında açıklamalarda bulunulmuştur.

İkinci bölümde; yönetim, kamu yönetimi, özel yönetim, yerel yönetimler, merkezi yönetim, yönetici, siyaset, siyasetçi, yerel siyaset, yerel siyasetçi, seçim ile göreve gelen yerel yöneticiler, eğitim, hizmet öncesi eğitim ve hizmet içi eğitim kavramları incelenmiş ve tarihi gelişim seyirlerine değinilmiştir. Bu bölümde kavramsal ve kuramsal çerçeve açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde; Dünya'da ve Türkiye'de yerel siyasetin durumu incelenmiştir. Fransa, İtalya, Yunanistan ve Litvanya ülkelerindeki yasalar incelenerek, seçilme yeterliliklerine yer verilmiştir. Seçilme yeterlilikleri arasında eğitim koşulunun var olup

olmadığı, varsa ne düzeyde olduğu, siyasetçiler için özel bir eğitim kurumunun var olup olmadığı incelenmiş ve yer verilmiştir. Türkiye’de yerel siyasette yasal duruma, adaylık durumuna ve adayların eğitim düzeyine değinilip, siyasetçilere ve yerel yöneticilere hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim veren kurumlara yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde alan araştırmasına yer verilmiştir. Aydın İlindeki seçilmiş yerel yöneticiler ile yapılan anket ve sonuçlarının incelemesi yapılmıştır. Sonuçlar incelenirken; demografik sorular, hipotezleri test eden sorular, seçilmiş yerel yöneticilerin yeterlilik durumlarını ölçen sorular, olası bir siyasetçi eğitimi/sertifika programına ilişkin sorular ve seçilmiş yerel yöneticilerin hizmet içi eğitimlere katılım durumlarını ölçen sorular olarak başlıklara ayrılmıştır. Sayılan başlıklar altında ilişkili sorular ve anket sonuçları incelenmiştir.

Sonuç ve Öneriler bölümünde; araştırmalar sonucunda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlardan yapılan çıkarımlar ile önerilerde bulunulmuştur. Olası bir siyasetçi eğitimi programının içeriği, kapsamı, bölümleri neler olmalı soruları anket sonuçlarından elde edilen veriler ile açıklanmaya çalışılmıştır. Hizmet öncesi eğitim ve sertifika programları ile ilgili farklı branşlardan örnekler verilmiştir.

1. BÖLÜM

1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

1.1. Çalışmanın Konusu

Yönetime verilen önemin artması nedeniyle yöneticiye olan ilginin arttığı düşünülebilir. Yöneticilerin başarı veya başarısızlıkları yönetim sürecini etkilen en önemli faktör olarak gösterilmektedir. Bu durum yöneticilerin eğitimi konusunda çalışmalar yapılmasına zemin hazırlamıştır. Devletler ve çok uluslu şirketler başta olmak üzere bütün kurum ve kuruluşlar yönetici seçimine dikkat etmektedir. Bu durum yöneticilerin vasıflarının yüksek seviyede olmasını gerektirmektedir. Gerekli donanıma sahip olmanın yolu kuşkusuz eğitimden geçmektedir. Üniversiteler başta olmak üzere birçok eğitim kurumu ve akademisyen yönetici yetiştirme konusunda çalışmalar yapmaktadır.

Üst düzey yöneticiler incelendiğinde büyük çoğunluğun lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim aldıkları görülmektedir. Yöneticilik alanında birçok eğitimi ve ardından stajları tamamlayarak bu pozisyonlara geldikleri anlaşılmaktadır. Ancak siyasette bu durum geçerliliğini kaybetmektedir. Seçilme yeterliliklerini yasal olarak karşılayan kişilerin yöneticilik alanında eğitim ve tecrübeye sahip olmadan üst düzey yetkilerle donatılan yöneticilik pozisyonuna gelebilmeleri mümkün olmaktadır.

Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerde seçilmiş vasıflı yöneticiler ile yapılacak çalışmaların daha verimli olacağı düşünülmektedir. Konu gereği yerel siyasetçilerin eğitimleri incelenerek bu alandaki eksikliklere dikkat çekilmiştir.

Çalışmada özel kurum ve kuruluşların yönetim anlayışı ve yönetici vasıflarına değinilmemiştir. Konu gereği siyasetçilerin yani devlet katında seçim ile göreve gelebilecek veya gelmiş olan yöneticiler ile ilgilenilmiştir.

1.2. Çalışmanın Amacı

“Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin Eğitimi: Aydın İli Örneği” konulu çalışmanın amacı; yerel siyasetçilerin ve seçilmiş yerel yöneticilerin yöneticilik alanındaki eğitim ve tecrübelerini incelemektir.

Yöneticilik her geçen gün önemini arttıran bir kavramdır. Günümüzde yöneticilerin sahip olması gereken vasıflar artmaktadır. Bu durum yönetici eğitimlerinin önemini arttırmaktadır. Yerel yönetici olan ve/veya olma ihtimali olan yerel siyasetçilerin eğitimi de bu kapsamda önem arz etmektedir. Türkiye’de yerel siyaset eğitimi alanında ve yerel siyasetçilerin eğitim durumları hakkında araştırma yapmak, mevcut yapıyı incelemek, kamu yönetiminin daha verimli faaliyet gösterebilmesi ve ülke siyasetinin daha verimli hale gelebilmesi için yerel siyasetçilerin eğitimine verilen önemi arttırmak, seçim kazanan adayların daha etkili ve verimli yönetim sürdürmesine katkı sağlamak ve bu bağlamda yeni çözüm önerileri geliştirmek bu çalışmanın temel amacıdır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Bu tez çalışmasının önemi ve yapılan diğer çalışmalardan farklılık taşıyan yönü, siyasetçi eğitimi konusuna değinmesidir. Türkiye’deki literatür tarandığında bu alanda yapılan fazlaca çalışmaya rastlanmamaktadır. Aydın ilinde son iki mahalli idareler seçiminde boy göstermiş yerel siyasetçilerin eğitim durumlarının incelenmesinin yanı sıra, yapılan anketler ve çıkan sonuçlar ile yerel siyasetçilerin ve seçim ile göreve gelen yerel yöneticilerin hangi alanlarda eğitim almalarının faydalı olabileceği saptanmaya çalışılmıştır. Adayların bir sertifika veya yeterlilik belgesi alması gerekliliği, bu belgeyi alabilmek için gerekli eğitimlerin tamamlanması şartı öngörüsü, bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran özelliklerdendir.

Yerel siyasetçilerin gelebilecek oldukları konumlar ve bu konumlardaki görev ve sorumlulukları ile ilgili hizmet öncesi eğitimler ile donatılmaları sayesinde yerel düzeyde hizmetlerin daha etkin ve verimli karşılanmasının sağlanacak olması, bu durumun ülke siyasetini ve belediye yönetimini olumlu yönde etkileyecek olması çalışmanın beklenen yararlarındandır.

1.4. Çalışmanın Varsayımları

Bu çalışmanın temel varsayımı; “Türkiye’de yerel siyasetçi eğitimlerinin yeterli seviyede olmaması, belediyelerin yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir” şeklinde ifade edilebilir. Çalışmayla amaçlanan analizleri yapabilmek için sınanan alt hipotezler şunlardır:

HİPOTEZ 1: “Yerel siyasetçilerin eğitim düzeylerinin düşük olması hizmetlerin koordinasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir.”

HİPOTEZ 2: “Yerel siyasetçilerin eğitim düzeylerinin düşük olması belediye hizmetlerinin planlı yapılmasını engellemektedir.”

HİPOTEZ 3: “Adayların eğitim düzeyleri partilerin aday seçimlerini etkilemektedir.”

HİPOTEZ 4: “Türkiye’de belediyelerin hizmet sunumundaki aksamalar, yerel siyasetçilerin eğitim düzeylerinin düşük olmasından kaynaklanmaktadır.” şeklinde ifade edilebilir.

1.5. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın teorik bölümünde dolaylı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Dolaylı araştırma yöntemi çerçevesinde konuyla doğrudan ya da dolaylı ilgisi bulunan kitap, dergi, makale, gazete, akademik çalışma niteliğindeki tezler ve benzeri yazılı kaynakların taranmasının yanında, elektronik ortamda kaynak taraması yapılarak, araştırma açısından kaynak olabilecek bilgilerin altyapısının oluşturulması planlanmıştır. Çalışmada bilimsel araştırma teknikleri doğrultusunda toplanılan veriler niteliksel çözümleme teknikleriyle işlenmiştir.

Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme türü tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye’deki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Aydın İlinde yer alan Büyükşehir Belediyesi ve 17 ilçe (Bozdoğan, Buharkent, Çine, Didim, Efeler, Germencik, İncirliova, Karacasu, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuşadası, Kuyucak, Nazilli, Söke, Sultanhisar, Yenipazar) belediyesindeki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmuştur.

Tez çalışmasının alan araştırmasının yapılabilmesi için 5’i demografik soru ile 28’i araştırma sorusu olmak üzere toplam 33 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Araştırma sorularından 23’ü 5 seçenekli Likert tipi anket olarak, 5’i açık uçlu sorular olarak hazırlanmıştır. Anket formu örneği EK-2’de bulunmaktadır.

1.6. Kaynak Özetleri

Tez çalışmaları devam ederken literatür taraması yapılmış ancak “Siyasetçi Eğitimi” konusunda erişilebilir herhangi bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. Yönetici ve üst düzey yönetici eğitimleri hakkında bulunan tezlerden yararlanılmıştır. Konunun kavramsal

çerçevesiyle ilgili olarak literatürde yer alan yönetim, yerel yönetim, siyaset ve eğitim konularını inceleyen çalışmalar ele alınmıştır.

Çiçek (2014), “Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler” adlı makalede Osmanlı’dan başlanarak yerel yönetim adına yapılan yasal düzenlemeler ele alınmıştır. Osmanlı’da yerel yönetimler adına yapılan düzenlemelerin Avrupa ile kıyaslandığında farklı amaçlarla doğduğu ve yerel yönetimlerin hala daha merkezin etkisinde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çetinkaya (1999), “Türkiye’de Kamu Yöneticilerinin Eğitimi ve T.O.D.A.İ.E. Örnek Olayı” adlı yüksek lisans tez çalışmasında Türkiye’de yönetici eğitimi ele alınmış ve diğer ülkelerdeki durumlar incelenmiştir. Türkiye’nin üst düzey yönetici yetiştirmede geri kaldığı ve istenilen yönetici sınıfının hala oluşturulamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Üst düzey yöneticileri eğitmek amaçlı çalışmaların yapılması, üst düzey yönetici yetiştirmenin yasal dayanaklara bağlanması, yöneticilik pozisyonlarına gelecek olanların ve gelmiş olanların hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler ile gerekli donanıma sahip olmalarının sağlanması önerilmiştir.

Özel ihtisas komisyonu (2014), “Yerel Yönetimler” adlı rapor 10. Kalkınma Planı için hazırlanmıştır. Yerel yönetimler için yapılması gereken uygulamalar ve stratejiler incelenmiştir. Yerel yönetimlerin gelişimi için gerekli görülen uygulamalar önerilmiştir. Ayrıca bu raporda yer alan yerel yönetimler adına kavramlar ve tarihten yararlanılmıştır.

Tortop, Aykaç, Yayman ve Özer (2008), “Mahalli İdareler” adlı kitapta yerel yönetimlerin tarihçesi, yapılan yasal düzenlemeler ve bu düzenlemelerin yansıttığı durumlar incelenmiştir. İl özel idaresi, belediye ve köy mahalli idare birimleri olarak ayrı bölümlerde ele alınmıştır. Ayrıca mahalli idarelerin gelir-gider bölüşümü, mahalli idarelerin denetimi ve mahalli idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarına yer verilmiştir.

Okcu, Parlak ve Akman (2015), “Kamu Yönetimi Eğitimi” adlı kitap Türkiye’de kamu yönetimi eğitimi alanında yapılan çalışmaları, tarihsel süreci ve çeşitli ülkelerin kamu yönetimi eğitimi veren kurumlarını incelemiştir.

Urhan (2008), “Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması” adlı makalede yerel yönetim reformları incelenmiştir. Özellikle katılımı arttırmak için çalışmaların yapıldığı

fakat bu durumu halkın içselleştirmesinin zaman alacağından dolayı istenilen konuma gelinemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yamaç (2004), “Türk Kamu Yönetiminde Üst Düzey Yöneticilerin Yetiştirilmesi ve Eğitimi Sorunu: Uygulamalı Bir Çalışma” adlı yüksek lisans tez çalışmasında yönetici yetiştiren kurumlar incelenmiştir. Varılan sonuca göre, yöneticilerin beceri ve nitelikleri sunulan hizmeti etkilemektedir ve bu durum işlevsel bir yönetici eğitimi sisteminin kurulması gerekliliğini doğurmaktadır.

Arı (2015), “Kamu Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Türkiye ve Fransa Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında ENA ile TODAİE yönetici yetiştirme kurumları incelenmiş ve bu kurumlar hakkında bilgiler verilmiştir.

Akyüz (2013), “Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000 – M.S. 2013” adlı kitap 24. baskısıyla güncellenmiştir. Eski Türk Devletleri’nden günümüze eğitim ile ilgili kurum, olay, düşünce ve deneyimler ile bunların gelişimleri ve etkileşimleri anlatılmıştır. Kitap ayrıca, bir Anadolu kiliminin örgüsü gibi, olayların ve gelişmelerin hem dönemleriyle, hem birbirleriyle, hem de sonraki dönemlerle ilişkilerini, etkileşimi ve yorumunu, önemini eleştirel bir gözle ortaya koymaya çalışmaktadır.

Polatoğlu (2009), “Türk Kamu Yönetimi: Güncel ve Eleştirel Bir Yaklaşım” adlı kitapta kamu yönetimini tanımlanmıştır. Ayrıca kamu yönetimi ile özel yönetim arasındaki farklılıklar irdelenmiştir. Türk kamu yönetiminin yapısı ve işleyişi betimleyici bir anlayışla değil, değişim öncesi var olan sistem ile karşılaştırmalı ve eleştirel bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

Heywood (2006), “Siyaset” adlı kitap beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde “siyaset teorileri” adı altında siyaset tanımlanmıştır. Hükümetlere, sistemlere ve rejimlere geniş yer verilmiştir. Demokrasi ve devlet kavramları açıklanırken siyasi ideolojiler de açıklanmıştır. Tez çalışmasında en çok bu bölümden faydalanılmıştır. Kitabın diğer bölümleri “milletler ve globalizasyon”, “siyasi etkileşim”, “hükümet mekanizması” ve “siyaset süreci ve sistem performansı” olarak ayrılmıştır.

Tartıcı (2012), “Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’deki Kamu Kuruluşlarında Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri ve T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında hizmet içi eğitim faaliyetleri detaylı incelenmiştir. Yerel yönetimler ile

ilgili; “Yerel yönetimlerde hizmet içi eğitim çok başlı ve dağınık bir yapı arz etmektedir. Üç bine yakın belediyenin varlığı ve vatandaşa en yakın hizmet birimi olması gibi hususlar dikkate alındığında, belediyelerde hizmet içi eğitimin, eğitim politikasının gerekliliği ve koordinasyonunun önemi daha iyi kavranacaktır” tespiti önem arz etmektedir.

Tez çalışması sırasında daha birçok kitap, makale ve tez çalışmaları ile diğer kaynaklar incelenmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ve bu kanunlar ile ilgili yapılan açıklamalar, yenilikler, değişiklikler ile bağlantılı kanunlar, Ergun ve Polatoğlu (1988) “Kamu Yönetimine Giriş”, Uyargil vd. (2009) “İnsan Kaynakları Yönetimi” isimli kitaplar, Kandemir (2010) “Yerel Siyaset ve Kalkınma İlişkisinin Analizi: Isparta Örneği”, Salman (2012) “Hizmet İçi Eğitim İle İş Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Belediye Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma”, Taşdan (2012) “Kaymakamlık Mesleği Özelinde Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Sorunları” isimli yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları bunlardan bazılarıdır.

1.7. Kapsam ve Sınırlılıklar

Zaman ve kaynak kısıtları nedeniyle araştırma alanı Aydın İli ile sınırlı tutulmuştur. Konu yerel siyasetçilerin eğitimi olduğu için Aydın ilindeki seçilmiş yerel yöneticiler ile sınırlandırılmıştır.

Alan araştırmasına başlanırken Aydın İlinde görev yapan Büyükşehir Belediye Başkanı ve 17 İlçe belediye başkanı ile 323 belediye meclis üyesi olmak üzere toplam 341 anket yapılması hedeflenmiştir. 14 İlçe Belediye Başkanı ve 217 belediye meclis üyesine ulaşılmış ve toplam 231 anket yapılmıştır. Anket çalışmaları 2017 yılı Mayıs ve Haziran aylarında yapılmıştır. Anket çalışmaları önceden belirlenen program çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Belediye başkanları ve belediye meclis üyeleriyle yüz yüze görüşülerek anket uygulanmıştır. Randevu alınamayan veya ulaşılamayan seçilmiş yerel yöneticiler olmuştur. Bu kişiler ile bağlı oldukları belediye meclis toplantılarının tarihi ve yeri öğrenilerek meclis toplantısı öncesinde veya sonrasında anket uygulanmıştır. Ankete katılanların beyanları doğru kabul edilerek, herhangi bir etkilenme faktörü göz önüne alınmamıştır. Bu çalışma 2017 yılının Mayıs ve Haziran aylarında gerçekleştirildiğinden dolayı bu zaman dilimiyle sınırlı olduğu kabul edilmiştir.

2. BÖLÜM

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde tez çalışması ile ilgili olarak; yönetim, yönetimin kuramsal gelişimi, merkezi ve yerel yönetimler, yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi, yönetici, siyaset, siyasetçi, yerel siyasetçi, eğitim, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim kavramları ele alınmıştır.

2.1. Yönetim Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi

İnsanların bir arada yaşamaya başladığı tarih öncesi çağlardan günümüze “yönetim” olgusu var olagelmıştır ve bu olgunun önemi giderek artmaktadır. Bir arada yaşayan insanlar arasında görev dağılımı doğal bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Tarih öncesi çağlarda avcılar, toplayıcılar, tüccarlar, vb. olarak dar bir görev dağılımı varken günümüzde çeşitli meslek grupları ile çok daha fazla sayıda ve profesyonel bir dağılım söz konusu haline gelmiştir. Artan insan nüfusu ve küreselleşen dünya ile bu görev dağılımını gerçekleştirebilmek ve insanlara müreffeh bir ortam sağlayabilmek açısından yönetim hususu daha önemli bir hal almıştır. Bu durumun da yönetimin en önemli unsuru olan yöneticilerin daha donanımlı olmasını gerektirdiğinden dolayı, yöneticilerin eğitimi konusunda çeşitli arayışlara gidilmektedir.

Yönetim tarihine bakıldığında en büyük gelişmelerin bürokrasi ve askeriye alanlarında olduğu görülmektedir. Yönetim alanındaki kaynaklara bakıldığında da yine devlet liderlerine yazılan tavsiye ve öğüt yazılarına rastlanmaktadır. Devletin birlik ve dirliğini sağlayarak mevcut iktidarlarını korumak isteyen liderler ve hükümetler yönetime önem vermişlerdir. Özellikle daha eski dönemlerde güçlü ordusu olmayan devletlerin tarih sahnesinde uzun süre yer alamadığının bilincinde olan komutanlar ve liderler de yine yönetime önem vermişlerdir.

Yönetim, “devlet yönetimi veya iktidarın örgütlenmesi anlamına gelir. Bu anlamda yönetim daha çok devlet ile ilgilidir ve her türlü örgütlenmeyi ve onlara egemen tek bir örgütü ortaya çıkarır” (Dinçer ve Fidan, 1996:3). Bu durum yönetim olgusunun önemini arttırmış ve gelişimini hızlandırmıştır. Yönetim alanında yapılan çalışmalar özellikle 19 ve 20. y.y.’dan sonra hız kazanmıştır. Orta Çağa damgasını vuran Feodalitenin yıkılması, Ticaret Devrimi’nin ve Sanayi Devrimi’nin gerçekleşmesiyle beraber 19. y.y. başlarında

bazı reformlar yapılmıştır. Özellikle sanayi Devrimi sonrasında oluşan kötü çalışma koşulları, çevre sorunlarının artması ve kentleşme problemleri bilimsel çalışmaların daha çok yapılmasına ve gerekli kanunların çıkarılmasına ortam hazırladığı söylenebilir. “19. y.y.’ in sonlarına yaklaşıldığında, birçok alanda olduğu gibi “yönetim” alanında da bilimsel metotlar uygulanmaya başlanmış ve 20. y.y. Yönetim Bilimi açısından yepyeni bir dönem başlangıcı olmuştur” (Çetinkaya, 1999:8). 20.y.y. öncesi çalışmaların eksik kalmasını Massie (1983:17) “ 20.y.y.’ dan önce bu tür çalışmalar çok sınırlı kalmış ve yönetimi değişik yönleriyle ele alacak bir seviyeye ulaşamamıştır. Sosyal, hukuki, teknik ve ekonomik şartlar yönetimin iyileştirilmesi için henüz gerekli ortamı hazırlayamamıştır” şeklinde ifade etmiştir. Bilimsel çalışmaların uygulanmaya başlanması ile Klasik Yönetim Düşüncesi, Neo-Klasik Yönetim Düşüncesi, Modern Yönetim Düşüncesi ve Post Modern Yönetim Düşüncesi dönemleri yaşanagelmıştır. Bu dönemlerin ortak özellikleri iş bölümü ve uzmanlaşmaya verilen önem olarak gösterilebilir. Efil (1989:16)’e göre “ ... bir iş ne kadar küçük parçalara ayrılırsa, çalışan işini daha etkin ve verimli yapar ve o iş üzerinde uzmanlaşır”. Günümüzde de iş bölümü ve uzmanlık hemen her örgüt kültürünün yönetim anlayışı içinde yer almaya devam etmektedir. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde uzmanlaşmaya daha çok değinilmiştir ve yerel siyasetçilerin bu konudaki durumları incelenmiştir.

“Yönetim, bilimsel olarak, dört evrede gelişmiştir. Birinci evrede (1887-1930) örgüte, biçimsel yapıya ve üretime dayalı *bilimsel yönetim*; ikinci evrede (1930-1950) insana dayalı *davranışçı yönetim*; üçüncü devrede (1950-1970) sisteme dayalı *modern yönetim* ve dördüncü evrede (1970’den günümüze) kalite ve insan odaklı *toplam kalite yönetimi* söz konusu olmuştur” (Aytürk, 2003:2-3).

Sanatların en eskisi bilimlerin en yenisi olarak nitelendirilen yönetim kavramına bilimsel olarak yaklaşan ve bilim olma niteliği kazandıran kişi olarak Taylor gösterilmektedir. 1911 yılında Bilimsel Yönetimin İlkeleri adlı eseri yayımlanmıştır. Bu eserde Taylor; organizasyonlarda kaynakların en etkin nasıl kullanılabileceğini araştırmıştır (Taylor, 1911). “Yönetim alanında bilimsel ilk çalışma olarak kabul edilen bu eser Bilimsel Yönetim Teorisi olarak literatürde adlandırılmaktadır. Ayrıca Taylor’un görüşleri ve ilkeleri de literatürde Taylorizm olarak adlandırılmıştır” (Aktan, 2004). Taylor bir makine mühendisidir ve ilkelerinde yönetim sürecinde yer alan çalışanları makinenin bir dişlisi olarak gördüğü için eleştirilmiştir. İnsani boyutları göz ardı ettiği ileri sürülmüştür. Sadece

üretimi ve sonucu düşünen biri olarak yargılanmıştır. Fakat bu eleştirilere rağmen Taylor yönetim biliminde uzun süre etkili olmuştur ve ilkeleri uygulamada çokça kullanılmıştır. Günümüzde de yönetim bilimi alanında ilk akla gelen isimlerdendir. Yönetimde eğitime önem vermiş olması ayrıca üzerinde durması gereken bir konudur. Organizasyonda personelin bilimsel ilkeler doğrultusunda eğitilmesini yönetimin bir süreci olarak kabul etmiş ve uygulamıştır. Klasik Yönetim Yaklaşımlarında Bilimsel Yönetim olarak Taylor ve Taylor'un ilkeleri yer almaktadır. "Bu anlayışın sonucu olarak zaman ve hareket etüdü, iş ekonomisi, teşvikli ücret sistemi ve iş standartları gibi çalışmalar yaygınlık kazanmıştır" (Şimşek, 2002: 44).

Klasik Yönetim Yaklaşımları'ndan Yönetimin İlkeleri Fayol ile yönetimi PÖYED olarak bilinen (Planlama, Örgütlenme, Yönlendirme, Eşgüdüm ve Denetleme) süreçlere ayırmıştır. "Fayol'a göre yönetim, temel unsurları planlama, örgütlenme, yöneltme (emir ve kumanda etme, sevk ve idare etme), eşgüdüm ve denetim olan bir süreçten ibarettir (POCCC: Planning and forecasting, Organising, Commanding, Coordinating, Controlling). Fayol'un çalışması zaman içinde test edilmiş ve ortaya koyduğu fonksiyon ve ilkelerin çağdaş yönetim açısından geçerliliği idrak edilmiştir. Fayol planlama kavramını yönetime ilk getiren kişidir" (Göksu, 2012:1).

Klasik Yönetim Yaklaşımları'ndan bir diğeri ise; Weber ile Bürokrasi Kuramı'dır. Weber de uzmanlaşmaya önem vermiştir. Ayrıca iş ile ilgili alınacak kararların ve yapılacak faaliyetlerin belli bir hiyerarşi ile belli kurallar içinde olması gerektiğini savunmuştur. Bu yaklaşımda kurallar katıdır ve herkes kurallara uymakla yükümlüdür.

Geleneksel yönetim kuramının insan ve örgüte ilişkin varsayımları kısaca şunlardır (Şimşek, 2002: 41-43):

- "İnsanlar her zaman rasyonel davranırlar ve ekonomik çıkarlarını daima ön planda tutarlar.
- İnsanlar doğuştan tembel olup, çalışmayı sevmezler. Bu nedenle verimliliklerindeki bir artış ancak sıkı bir denetimle sağlanabilir.
- Ortalama bir iş gören başkaları tarafından yönetilmeye ihtiyaç duyar ve detaylı bir yönlendirme ve denetim süreci olmadan gücünü başkalarının gücü ile uyumlaştırmayı başaramaz.

- Bir örgütün verimliliğinin yükseltilmesi tamamıyla teknik bir sorun olup kıt kaynakların en ekonomik şekilde kullanılmasına bağlıdır.
- Yönetim örgüt üyelerinin insana ilişkin sorunlarıyla değil, işe ilişkin sorunlarıyla ilgilenmelidir.
- Örgütte otorite ve karar verme yetkisi en yüksek kademe yöneticide toplanmalıdır. Üst kademe yöneticisi bu otoritenin bir kısmını daha alt kademelere istediği ve gerekli gördüğü ölçüde devredebilir.
- Yönetim fonksiyonları insan ve çevre unsurları dikkate alınmaksızın her yerde ve her zaman geçerli bilimsel prensiplere uygun olarak yerine getirilmelidir”.

Neo-Klasik Yaklaşımlar Klasik Yaklaşımlara tepki olarak değil eksiklerini gidermek için ortaya atılan yaklaşımlardır. Bu süreçte klasik yönetim yaklaşımlarının eksikliği olarak görülen insani faktörlere önem verilmiştir. Yönetimde insani boyutların göz ardı edilmemesi gerektiği savunulmuştur. Hawthorne araştırmaları, Mc Gregor’un X ve Y teorileri ile Maslov’un ihtiyaçlar hiyerarşisi bu dönem yönetim anlayışına önemli katkılar yapmıştır ve hala günümüzde temel olarak nitelendirilmektedirler.

Modern Yaklaşımlar olarak Sistem Yaklaşımı ve Durumsallık Yaklaşımları yönetim olgusu için önemlidir. Yönetim olgusunu başka olgular ile ve dış etkenler ile değerlendirmek bu yaklaşımların temel mantığını oluşturmaktadır. Buna göre yönetim süreci işletmelere göre, yapılan işe göre, konuma göre, kullanılan teknolojiye göre, vb. çeşitlilik gösterebilir.

“Sistem yaklaşımı bir yönden yalnızca biçimsel örgütü inceleyen klasik yönetim teorilerinin katılık ve kapalılığından kurtulmak, diğer yönden de neo-klasik yaklaşımın bulgularını daha iyi biçimde uygulamak ve böylelikle bir senteze ulaşmak amacıyla, toplumsal sistemlerin işleyişi ve yapısını daha iyi görmek için örgütlenme teorisinde kullanılmıştır” (Bayri, 2003: 161 Akt. Çelebi, 2010:7).

“Durumsallık yaklaşımında temel fikir örgütlerde yönetici davranışlarını belirleyen bir modelin olmadığı şeklindedir. Hiçbir model ve onu oluşturan ilişki ve kurallar topluluğu, bir örgütün iç bünye ve yapısına uygun düşmeyebilir. Ayrıca bir örgüt için geliştirilen model ona özgüdür ve diğer örgütler için kullanılamayabilir (Eren, 2004: 56). Bu da, her örgütün mevcut durumu dâhilinde hareket etmesini zorunlu kılmaktadır” (Çelebi, 2010:8).

Yönetim kavramına çeşitli bilim dallarından benzer kelimeler ve anlamlar ile tanımlamalar yapılmıştır. Bu çalışmada ele alınan konu ile daha ilişkili olduğu için siyaset ve eğitim alanları içindeki tanımlarla yönetim kavramı açıklanmaya çalışılmıştır.

Fayol ile birlikte yönetim süreçlere ayrılmıştır ve yönetim olgusu bir süreç olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Yönetimi süreç olarak belirtenlerden Arslan (2014:16)'a göre yönetim, “ortak amaçlı kişilerin yer aldıkları bir organizasyonun kısa ve etkili yoldan amaçlarına ulaşmak için başta insanlar olarak para kaynakları, donanım, demirbaş, hammadde, yardımcı malzeme ve zamanı birbiriyle uyumlu ve verimli kullanacak karar alma ve uygulama sürecidir”. Yakın bir tanımda ise Eren (2011:3) yönetimi, “belirli bir takım amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere parasal kaynakları, donanımı, demirbaşları, hammaddeleri, yardımcı malzemeleri ve zamanı birbiriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanabilecek karar alma ve uygulama süreçlerinin toplamıdır” olarak ifade etmiştir.

Yönetim, “önceden saptanmış ve belirtilmiş bir amacın gerçekleştirilmesi için insan gücü, para, zaman, malzeme ve yer unsurlarının daha verimli, daha ekonomik ve daha iyi bir biçimde kullanılması anlamına gelir” (Tortop, 1990:20-21). Daha kapsamlı bir tanım ile Baransel (1974:25) yönetimi, “örgüt amaçlarının etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi maksadıyla, planlama, örgütlenme, yürütme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir biçimde maharetle uygulanması ile ilgili faaliyetlerin tümü” olarak ifade etmiştir.

Yönetim unsuru için birden çok insanın bir arada olması gerekmektedir. Bu yüzden yönetim iş yaptırma süreci olarak da ifade edilmektedir. Aktan (2004:13) yönetimi, “bir grup insana iş yaptırma faaliyeti” olarak ifade etmiştir. Yönetim; sosyologlara göre ayrıcalıklı bir sınıfı belirtirken, siyaset bilimcilere göre devlet yönetimini ve iktisatçılara göre üretim faktörlerinden birini ifade etmek için kullanılmaktadır.

Yukarıdaki tanım ve açıklamalardan yola çıkarak yönetim; belirli bir amaç için bir araya gelmiş insanların örgütlenip, ellerindeki kaynakları etkili ve verimli bir şekilde sistematik kullanarak mümkün olan en iyi sonucu almak için faaliyet gösterdikleri süreç olarak tanımlanabilir. Yönetim giderek önem kazanan bir unsurdur. Bu durum üzerinde daha çok çalışma yapılmasına neden olmaktadır. Yönetime olan bu ilgi yönetici unsuru üzerinde de çalışmalar yapılmasına ve yönetici unsurunun giderek önem kazanmasına neden

olmuştur. Hatta bir örgütün yönetim sürecinde başarı ve başarısızlıkları düşünüldüğünde akla ilk gelen yönetici unsuru ve uyguladığı yönetim biçimidir.

Yöneticiye artan ilgi özellikle yönetici eğitimleri konusunda çeşitli çalışmaları beraberinde getirmiştir. Birer yerel yönetici veya yerel yönetici olma adayı olan yerel siyasetçilerin eğitimleri de bu bağlamda önem arz etmektedir ve çalışmanın ilerleyen bölümlerinde bu konuya daha çok değinilmiştir.

2.1.1. Kamu Yönetimi

Yönetim tanımı yapılırken özel yönetim ve kamu yönetimi ayrımı yapılmadan genel yönetim anlayışı üzerinde durulmuştur. Kamu yönetimi ile özel yönetim karşılaştırıldığında kamu yönetiminin kendine ait özellikleri olduğu anlaşılmaktadır. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi ve bütünlük sağlayabilmesi için kamu yönetimi tanımına yer vermek gerekli görülmüştür.

Kamu yönetimini, “devletin etkinliklerinin yerine getirilmesinde uygulanan yönetim sanatı ve bilimi olarak tanımlayabiliriz” (Ergun, T., Polatoğlu, A. 1988:5). “Kamu yönetimi hükümet etmenin uygulama yada işletme yönüdür, çünkü amacı kamuya ilişkin mümkün olduğu kadar halkın arzuları ve zevkleri doğrultusunda verimli bir şekilde yerine getirmektir” (Wilson, 1887, Akt. Polatoğlu, 2009:5). Bir başka tanıma göre kamu yönetiminin, “kamu örgütünün politikasını belirleme, tasarlama, mali ve maddi kaynakların sağlanması, personel alımı, eğitimi ve değerlendirmesi gibi faaliyetleri kapsayan, yönetici veya yöneticilerin beyin, duygu ve bedensel gücünün belirli amaçları gerçekleştirmek için hiyerarşik bürokratik yapı içerisinde eşgüdümlü bir şekilde harekete geçirilmesini içeren bir yönetsel mekanizma olduğu ileri sürülebilir” (Taşdan, 2012:73). Kamu yönetiminde devlet ve vatandaş ilişkileri yer almaktadır. Kamu yönetiminin öncelikli amacı kamu yararı anlayışıyla hizmet sunmaktır. Tanımlardan yola çıkarak kamu yönetimi, kamu gücünün örgütlenişini ve işleyişini gerçekleştirerek kamu politikalarının uygulanmasını sağlayan bir sistem olarak tanımlanabilir.

“Kamu yönetimi: bir kamusal düzenleme çerçevesinde işbirliği içinde olan grup çabasıdır. Üç organı (yasama, yürütme ve yargı) ve aralarındaki, ilişkileri kapsar. Kamu politikalarının oluşturulmasında önemli bir rolü vardır ve bu nedenle siyasi sürecin bir

parçasıdır. Özel yönetimden önemli ölçüde farklıdır ve çeşitli özel gruplar ve bireyler ile yakından ilişkilidir” (Nigro, 1989 Akt. Polatoğlu, 2009:4).

Kamu yönetimi toplumun her alandaki ihtiyacına yönelik hizmet sunma durumunda olmasından dolayı eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım ve iletişim gibi çeşitli ve farklı hizmet alanlarına sahiptir. Bu durum kamu yönetimi alanının genişliğini göstermektedir. Yukarıda sayılan hizmet türleri ayrıca kendi içlerinde alt kurumlara ve birimlere ayrılmaktadır. Hepsi göz önüne alındığında çok geniş, çeşitli ve farklı alanlara hitap eden büyük bir yapı olduğu anlaşılmaktadır.

Birbirinden farklı ve çeşitli birçok kurum, kuruluş ve birimin yönetilmesi tek düze bir yönetim anlayışının yeterli olamayacağını ortaya çıkarmaktadır. Yönetici faktörü daha fazla önem kazanmaktadır. Haliyle temel yönetim alanında eğitim almış bir yönetici bu kurumların her birinde görev yapamamaktadır. Bu durum uzmanlaşmanın gereklilik olduğunu ispatlamaktadır. Kamu yönetiminde görevli bir yöneticiden beklenen, yöneticilik temel bilgilerinin yanında görev yapılacak alana da hakim olmasının gereklilik olduğu söylenebilir. Klasik yönetim anlayışı insan faktörünü göz ardı edip üretimi arttırmanın yollarını diğer etkenlerde arıyordu fakat modern yönetim anlayışı ile insan en büyük etkidir ve performansa dayalı bir sistem üretimi arttırmanın yollarından biri olarak görülmeye başlanmıştır. Böylece kamu hizmetlerindeki hız ve verim arttırılmak istenmiştir. Performansın göz önünde bulunduruluyor olması yöneticilerin yeterliliklerinin incelenmesine sebep olmuştur. Yöneticiler kendilerini dönem şartlarına uygun, donanımlı ve gelişime açık olarak yetiştirmek zorunda kalmış oldukları söylenebilir.

2.1.2. Kamu Yönetimi ve Özel Yönetim Ayrımı

Kamu yönetimi ve özel yönetimde temel yönetim unsurları geçerlidir. Bu bağlamda benzer temel üzerine kuruldukları söylenebilir. Son dönemlerde kamu yönetiminin özel yönetime yaklaştığı iddia edilmektedir. Örgüt teorilerindeki araştırmaların büyük çoğunluluğunun özel kesimde gerçekleşmiş olması özel yönetimin yeniliklere daha açık bir yapısının olduğunu göstermektedir. Özel kesimde denenip başarıya ulaşan bazı teoriler kamu yönetiminde de uygulanmaya çalışılmıştır. Aynı temel unsurlar üzerine kurulmuş olmaları ve benzer teoriler ile uygulamalarını yansıtmaları bu iki yönetim sisteminin en büyük ortak noktalarıdır.

Kamu yönetiminde liderlik gösterme koşulları özel yönetime oranla daha sınırlı kalmaktadır. Özel işletmeler; “insan ihtiyaçlarını karşılamak ve kar elde etmek üzere mal ve hizmet üretiminde bulunan, bu amaçla gerekli kaynakları eşgüdümlü bir şekilde bir araya getiren, ekonomik ve teknik birimlerdir” (Taşdan, 2012:79). Kamu yönetiminde ise kamu yararı esastır. Sivil toplum kuruluşları da kamu yararını gözeten amaç benimsemiş görülebilir. Fakat kamu yönetimi gibi kamuyu bütün olarak görmekten ziyade sadece hitap ettikleri kesimin yararını gözettiği ileri sürülmektedir.

“Eroğlu’na (2007) göre kamu yönetiminin, özel ve sivil toplum kuruluşlarından farklı ve ayırıcı özellikleri şunlardır:

1. Kamu idareleri, kamu yararı amacını gerçekleştirmek için, “kamu gücüyle” ve “zor kullanma tekeleyle” donatılmıştır. Özel ya da sivil örgütler bu güce ya da tekele sahip değildir.
2. Kamu yönetimi, özel ya da sivil kişiler karşısında yasalarca sınırları belirlenen ayrıcalıklara sahiptir. Bazen tekel niteliğinde hizmet sunabilir.
3. Kamu yönetiminin çalışma ortamı siyasi organların etkisine daha açıktır.
4. Kamu yönetimi ve çalışanları aksi belirtilmedikçe idare hukukuna tabidir ve çalışanlarının statüsü farklıdır.
5. Kuruluş ve çalışmalarda özel sektörde serbestlik ilkesi geçerlidir. Kamu yönetiminde ise kuruluşun varlığının yasal dayanağının olması ve faaliyetlerinin önceden belirlenen kurullarla düzenlenmesi ve sınırlanması zorunludur. 1982 Anayasasının 123. maddesine göre; “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir”. Dolayısıyla, kamu tüzel kişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur. Oysa özel bir şirket, dernek ya da örgüt ise bir kişi ya da grubun iradesiyle kurulabilir.
6. Kamu kuruluşları yasayla kurulduğu gibi yasayla son bulur, iflası söz konusu olmaz. Özel işletmeler için iflas söz konusudur. Sivil kuruluşlar, tüzüklerinde öngörüldüğü şekliyle, ilgili yönetsel birimlerinin kararıyla feshedilebilirler.
7. Kamu yönetiminde vatandaşa, özel sektörde ise müşteriye hizmet esası bulunmaktadır.

8. Bir kamu yöneticisinin görev ve sorumlulukları, genellikle, özel ya da sivil sektördeki benzerlerine oranla çok daha ayrıntılı olarak saptanmıştır. Diğer bir deyişle, kamu yönetiminde yöneticiler yasalarla daha sıkı sıkıya bağlı olup kuralcılık hâkimdir.
9. Kamu yönetiminde sorumluluk karmaşıktır. Siyasilere, üstlere, halka, iktidara, meclise karşı sorumluluktan bahsedilebilir. Kamu yöneticisi, yasama organının eleştirme ve araştırmasına da konu olabilir. Özelde ve sivilde ise sorumluluk üste ve patrona karşı olup, kamuya zarar vermeme açısından da devlete karşı sorumluluk bulunmaktadır.
10. Kamuda üst yöneticiler daha sık değişir. Özel sektörde yöneticiler işi iyi yapamayınca işinden olur.
11. Özel yönetici temelde kendi özel amaçlarına hizmet etmek için ve kar amaçlı çalışır. Kamu yöneticisinin kamu yararına hizmet etmesi beklenir ve görevini kişisel çıkarları için kullanması suç oluşturur.
12. Amaçları farklıdır. Özelde kişisel kâr, sivilde grup çıkarı ve kamu yönetiminde kamu yararı önceliklidir.
13. Yön veren ilkeler farklıdır. Kamuda etkinlik, etkililik, eşitlik, erişim, adalet öne çıkarken; özelde verimlilik ve kâr öne çıkar. Sivil sektörde ise faaliyetlerde esas alınan ilkeler daha karmaşık olmakla birlikte, grup yararı, tasarruf, sosyal sorumluluk gibi hususlar öne çıkmaktadır.
14. Tabi olunan yasalar farklıdır. İşletmeler için Ticaret hukuku, İcra İflas Hukuku gibi hukuk alanları daha önemlidir. Sivil toplum kuruluşları, Dernekler Kanunu, Medeni Kanun vb. çerçevesinde işler. Kamu yönetimi ise temel olarak Anayasa, idare hukuku ve kanunlar çerçevesinde işler.
15. İki sektör yönetsel işleyiş kuralları açısından bazı benzerlikler gösterse de bu benzerlikler yüzeysel olup iki sektörün sahip olduğu öz farklıdır. Sahip olunan öz, değerler sistemini, işleyişe yönelik yönetsel kuralları ve teknikleri kendi ekseninde doğrudan ve dolaylı olarak belirlemektedir” (Övgün, 2009: 5, Akt. Taşdan, 2012:81).

Bütün bu farklılıklara rağmen kamu yönetimi, özel yönetim, sivil toplum kuruluşları veya diğer örgütler içinde buldukları toplumsal yapının birer parçalarıdır ve iyi

yönetilmeleri halinde kendilerini kapsayan alanlarda yaptıkları çalışmalar ile topluma katkı sağlayabilirler.

2.1.3. Merkezi Yönetim

Kamu hizmetlerinde birlik ve beraberliği sağlamak, devletin bütünlüğünü korumak ve kollamak adına kamu gücünün tek elde toplanıp merkezden yönetilmesinin merkezi yönetim anlamına geldiği söylenebilir. Gözübüyük (2002: 36) yaptığı tanım ile merkezi yönetimi; “yönetimsel hizmetlerin merkezde toplanması ve bu hizmetlerin merkez ve merkezin hiyerarşisi içinde yer alan örgütlerce yürütülmesidir” olarak ifade etmiştir.

Merkezi yönetim siyasi ve idari olmak üzere iki bakımdan incelenebilir. “Eğer bir ülkede tek bir yasama organı, tek bir yürütme organı ve tek bir yargı sistemi var ise, yani aynı kanunlar ülkenin her bölgesinde aynı şekilde uygulanıyorsa siyasi bakımdan sistem merkezden yönetimdir ve buna “üniter” yani “tekçi devlet” ismi verilir (Tuncer, 2005: 6). Türkiye bu bağlamda üniter yapıda bir devlettir ve siyasi bakımdan merkezi yönetim örneği olarak gösterilebilir. Bu durumun tersi federal devlet sistemidir. Federal devlet sistemine Almanya ve A.B.D. örnek olarak gösterilebilir.

İdari bakımdan merkezden yönetim ise, daha dar bir anlamı ifade eder. İdari merkezîyetçilik, kamu otoritesinin merkezileştirilmesini gerektirir. Kamu hizmetlerine ilişkin politikaların belirlenmesi ve kararların alınması yetkisi merkezi organlarda toplandığı gibi bunların yürütülmesine ilişkin inisiyatif de bu organların eline verilmiştir. Merkezin hiyerarşik yapısı içinde yer alan alt birimlere, bölge ve il kuruluşlarına geniş takdir yetkisi tanınmaz.

İdari bakımdan merkezi yönetim, siyasi bakımdan merkezi yönetimin bir sonucudur. Siyasi bakımdan merkezi yönetim söz konusu değil ise, idari bakımdan merkezi yönetimden de söz edilemez. Ancak bunun aksi mümkün olabilir. Siyasi bakımdan merkezi yönetim mevcut iken idari anlamda merkezi yönetimin söz konusu olmadığı durumlar görülebilmektedir. En güzel örneği olarak İngiltere gösterilmektedir. “Siyasi merkezîyete sahip İngiltere’de geniş bir idari yerinden yönetim mevcuttur” (Tuncer, 2005:7).

Türkiye’de merkezi yönetime tarih boyunca ağırlık verildiği söylenebilir. Merkezi yönetim, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin arttırması, yetki ve sorumlulukların sadece merkezde toplanması sebebiyle hizmetin daha yavaş işlemesi ve yerelin ihtiyacının tam olarak görülüp

giderilememesi gibi sorunların yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu durumu aşabilmek için bazı farklı politikaların, sistemlerin ve ilkelerin de uygulanması gerektiği ifade edilebilir. Türkiye’de bu durumu daha işlevsel kılabilmek için yerinden yönetim sistemi de merkezden yönetim sistemi ile beraber uygulanmaktadır. Böylece yerel hizmetler konusunda yerel yönetim birimlerinin yetki ve sorumlulukları arttırılmaya başlandığı söylenebilir.

2.1.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Tarihsel Gelişimi

“Yerel yönetimler kavram olarak; merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak ihtiyacını karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, özerk bir yönetim yapısına sahip olan ve yerel örgütlenme modeli olarak tanımlanan bir yönetim biçimidir” (Çiçek, 2014:54). “Söz konusu bu örgütlenmeler, yerel toplulukta belli amaçlara ulaşmak ve belli ihtiyaçlara cevap vermek üzere, toplumların tarihsel gelişimlerine paralel olarak ortaya çıkmışlardır” (Keleş, 1998:29).

İlk yerel yönetim örnekleri olarak Antik Çağlarda kendi kendini yöneten insan toplulukları (site) gösterilmektedir. İdeal toplumun yaratılmaya çalışıldığı, toplumsal yaşamın en gelişmiş örgütlenme biçimi olarak algılanan Antik Yunan Kent Devletleri (Polis) ise yerel yönetim anlayışının temeli olarak gösterilebilir. Orta Çağ’da Feodalite’nin de etkisiyle gelişim süreci donma noktasına gelmiş de olsa, özellikle 20. y.y. yerel yönetimler adına altın çağ olarak ifade edildiği söylenebilir. Günümüzde de yerel yönetimler merkezin şehirlerdeki temsilcisi olma işlevinden çok özerklikleriyle önemini giderek arttırmaya devam ettiğini söylemek mümkün olabilir.

Yerel yönetimlerin Türkiye’deki yasal dayanakları ve gelişimleri Osmanlı Dönemi’nde başlayan çalışmalar ile şekillendiği ifade edilebilir. Osmanlı’nın yönetim yapısının önceki Türk Devletleri’nden esintiler taşıdığı görülmektedir. Türk Devletleri’nin özelliklerinden biri olarak; kendilerinden önceki Türk Devletleri’nin yönetim sisteminde yapılan yanlışları göz ardı etmedikleri, doğruları geliştirip, yanlışlara son vererek daha uygun sistemi bulmaya çalıştıkları ifade edilecek olursa, Türk Devletleri’nin birbirine benzer yönetim felsefesine sahip oldukları iddia edilebilir. Buna en güzel örnek olarak ordu yönetimi gösterilebilir. Günümüzde “Türk Ordusunun ilk düzenli ve disiplinli halinin Büyük Hun İmparatorluğu döneminde oluşturulduğu kabul edilmektedir” (tsk.tr). Oluşturulan yapıyı yeni kurulan Türk Devletleri miras olarak kabul ettiği ve geliştirerek uygulamaya devam ettiğini söylemek mümkün olabilir.

Yerel yönetimler tarihi incelendiğinde Anadolu Selçuklu Devleti'nin Adem-i Merkeziyetçi yapıya sahip olduğu, Osmanlı'nın ise merkeziyetçi yapıyı tercih ettiği görülmektedir. “Selçuklu idare bölgelerinin, doğrudan sultanlara ya da merkezi idareye (divan dairesi) bağlı olarak melikler veya subaşı adı verilen askeri ya da şahne adı verilen ve genellikle Ahilerden seçilen sivil valiler tarafından yönetildiği ve yönetim merkezi niteliğinde bir kentin bulunduğu vilayet ya da eyaletler ve tâbi kasabalar, beldeler, kaleler ya da karahisarlar ile köylerden oluşan tüm mülkiyet ve iktâ hakları dâhil olmak üzere, özerk ya da federal yönetim bölgeleri olarak örgütlendiği anlaşılmaktadır” (Özcan, 2006:32). Bu durum bazen beyliklerin bağımsızlık isyanlarının ve kendi devletlerini kurma girişimlerinin engellenmesini güç hale getirmiştir. Bazı beyliklerin kendi isimlerinde para bastırarak devlet kurma hayalinde olmaları, diğer devletler ile ikili ilişkiler kurması ve devlete isyan ederek devletten ayrılması, Anadolu Selçuklu Devlet'i için yaşanan bazı dönem sorunları olarak göze çarpmaktadır. Osmanlı Dönemi'nde bu sorunların önüne geçmek için merkeziyetçi yapıya ağırlık verildiği söylenebilir. Bu durum Osmanlı Devletinde yerel yönetimlerin gelişmemesine sebep olarak gösterilebilir. Ki bu durum Türkiye'nin de ilk yıllarındaki yerel yönetimler anlayışıyla benzerdir. Her ne kadar yerel yönetimler adına düzenlemeler yapılmaya başlanmış da olsa; devletin bütünlüğü için yerel yönetimlere yeterince yetki ve sorumluluk verilmemiş ve merkeziyetçi yapı korunmaya çalışılmıştır.

2.1.4.1. Cumhuriyet öncesi dönemde gelişmeler

Ülkemizde yerel yönetimlerin Avrupa ve ABD ile kıyaslandığında uzun ve zengin bir geçmişe sahip olmadığını söylemek mümkündür. “Devlet sınırları içinde belli bir hukuk düzeninde anayasal kuruluşlar olarak tanımlanan yerel yönetimler 1864'ten sonra Türkiye'nin yönetsel yapısı içerisinde yer almaya başlamıştır” (Bilgisay, 2010:281).

Yerel yönetimler adına çalışmaların başlanmasında azınlıkların siyasal katılımlarının sağlanması ve Batılı ülkelerin baskısı olduğu tarihçiler tarafından söylenmektedir. “Osmanlıda resmileşmiş bir mahalli idare statüsünün ancak merkeziyetçilik sisteminin yerleşme gereği ve özellikle azınlık unsurlarının siyasal katılımlarının sağlanması ve etnik haklarını elde etmeleri yönünde dış devletlerin baskıları sonucunda ortaya çıkmıştır” (Ortaylı, 1985:265). İlk yasal düzenlemeler ve belediyelerden önce Osmanlı'da yerel hizmetler klasik kurumlar tarafından karşılanmaktaydı. Halkın yerel hizmetleri karşılayacakları seçme şansı bulunmamaktaydı. Yerel hizmetleri yerine getirecekler bizzat merkezi yönetim tarafından atanmaktaydı. “Bu sorumlular arasında muhtesip, vali, kadı,

vakıf ve loncalar yer almaktaydı. Osmanlı devlet sisteminde her kadı belli bir kaza veya sancak bölgesine tayin edilir ve bu bölgeler dâhilindeki şehir, kasaba, nahiye ve köylerde kendisine ait olan görevleri yerine getirmekle görevlendirilirdi” (Çiçek, 2014:57).

“Yurdumuzda ilk belediye idaresinin kurulması çalışmaları, Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1854-1856 yıllarında batı ülkeleri ile artan ilişkiler sonunda başlamıştır” (Aytaç, 1991:75). 1855 yılında ilk belediye denemesi ortaya çıkmıştır. Batı ülkelerinin belediyelerinde yapılan işlerin benzerlerini yapmak amacıyla İstanbul Şehremaneti kurulmuştur ve başına merkezden Şehremini atanmıştır. Türk Tarihi’nde yerel yönetimler alanında önemli bir gelişme olarak gösterilmektedir. Fakat mali yetersizlikler ve personel eksikliği başta olmak üzere çeşitli sebeplerden dolayı istenilen verim alınamamıştır. Fransa’nın Paris şehri örnek alınarak, “1858 yılında İstanbul’un Galata ve Beyoğlu bölgelerini içine alan Altıncı Belediye Dairesi kurulmuştur” (Tortop vd, 2008:88). Tarihçiler ve araştırmacılar Galata ve Beyoğlu’nun seçilme sebebini yabancı nüfusun daha yoğun olması olarak yorumlamışlardır. Bu kurulan dairenin başında merkez tarafından atanan başkan ve yedi üyeden oluşan daire belediye meclisi bulunmasına karar verilmiştir. 1869 yılında çıkarılan Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ile İstanbul’da 14 belediye dairesine ayrılmıştır. “1870 Tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi ile Vilayet, Sancak ve Kaza merkezlerinde birer belediye teşkilatı kurulmasına karar verilmiştir” (Çiçek, 2014:58). “1876 Anayasası, İstanbul ve taşrada kurulacak belediyelerin seçimle işbaşına gelecek meclisler tarafından yönetilmesini ve bunların kuruluş ve görevleri ile meclis üyelerinin seçim usulünün kanunla belirtilmesini öngörmüştür. 1877 yılında çıkarılan Dersaadet Belediye Kanunu eski belediye kuruluşlarını aynen korumuş, ancak İstanbul’daki 14 belediye dairesini 20’ye çıkarmıştır” (Tortop vd, 2008:89-90). Yaklaşık 35 yıl bu şekilde devam etmiştir. 1912 yılına gelindiğinde İstanbul’da mevcut olan belediye dairelerinin kaldırılıp yerine belediye şubelerinin kurulmasını içeren Dersaadet Belediyesi Hakkındaki Geçici Kanun yürürlüğe girmiştir ve 1930 yılına kadar devam etmiştir.

Özellikle 19. y.y.’in ikinci yarısında Osmanlı’da yerel yönetimler alanında çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Yerel yönetim birimlerinden belediyeler adına yapılan çalışmalara yukarıda değinilmiştir. Bir diğer yerel yönetim birimi olan il özel yönetimleri 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi ile kurulmuşlardır. “1870 yılında çıkarılan Genel İdare Vilayet Nizamnamesi aynı sistemi korudu. Yalnız İl Genel Meclisinin görev alanı biraz genişletildi.

1913 yılında kabul edilen İdare-i Umumiye-i Vilayet Geçici Kanunu ile il genel yönetimi ve il özel yönetimi birlikte yeniden düzenlenmiştir” (Tortop vd, 2008:91).

Toplumun birlikte yaşama ihtiyacı ile ortaya çıkan köyler bir diğer yerel yönetim birimidir. Köyler Osmanlı’da uzun süredir var olan birimlerdir. Ancak bu birim 1864 yılında çıkarılan Vilayet Nizamnamesi’ne kadar diğer yerel yönetim birimleri gibi yasal dayanaklara ulaşamamıştır. “1870 yılında bu örgütlenmeye bucaklar da eklenmiştir. 1913 yılında çıkarılan Umumi İdare Vilayet Kanunu 1864 ve 1870 tarihli Tüzükleri yürürlükten kaldırmıştır” (Tortop vd, 2008:91). Bu durum 1913 yılından 1924 yılına kadar köyler için hukuksal boşluğun doğmasına sebep olmuştur. Çünkü kaldırılan tüzükler ile köylerin hukuksal dayanakları kalmamıştır. Ancak 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu ile köyler tekrar hukuksal dayanaklarını kazanmışlardır.

Cumhuriyet öncesi dönemde yerel yönetimler adına çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Özellikle 19. y.y. ikinci yarısında yapılan yasal düzenlemeler ile belediye faaliyetleri aktif hale gelmiştir. Bu düzenlemelerin Osmanlı’da yaşayan yabancıların ve dış ülkelerin baskısı sonucunda yapılmaya başlanması göze çarpmaktadır. Her ne kadar yasal düzenlemeler yapılmaya başlansa da merkezîyetçi yapı etkisini hissettirmeye devam etmektedir. Merkez tarafından atamalar ile başa geçeceklerin belirlenmesi Osmanlı’nın merkezîyetçi yapısının ve yerel yönetimlerin hala özerkliğini kazanamadığının göstergesi olarak sunulabilmektedir. Batı ülkelerindeki gibi toplum içersinden bir hareket yerine yapılması gerekeni merkez kendi eliyle ve kontrolünde gerçekleştirmeyi tercih etmiştir. Bu durumun Türkiye’de etkisini hala gösterdiği bazı kesimlerce iddia edilmektedir. Türkiye’deki merkezîyetçi zihniyetin yerel yönetimlere etkisi, yerel yönetimler tarihine bakıldığında yadrganmayacak bir durumdur. Son yıllarda yapılan reformlar ile bu durumdan uzaklaşıldığı görülmektedir.

2.1.4.2. Cumhuriyet döneminde gelişmeler

Osmanlı merkezîyetçi yapısı içinde beliren yerel yönetim çalışmaları Cumhuriyetin ilk yıllarında aynı mantık ile devam etmiştir. Yeni kurulan ülkede yerel yönetimlere özerklik vermenin tehlikeli olabileceği düşünülmüş ve merkezin yerel yönetimler üzerindeki etkisi devam etmiştir. Yerel yönetimler özerk kurumlar olmaktan ziyade merkezin taşradaki uzantısı konumunda işlevlerini sürdürmüşlerdir.

1924 yılına gelindiğinde 417 sayılı Ankara Şehremaneti Kanunu ile Ankara'ya özel bir yönetim biçimi getirilmiştir. Yine 1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun köylere tekrar tüzel kişilik hakkı tanımıştır ve daha önce oluşan hukuksal boşluk bu kanun ile giderilmiştir. Köyler yerel yönetim birimi olarak tarihimiz açısından önemli yere sahiptir. Belediye ve il özel idareleri Fransa örneği alınarak oluşturulmuş iken, köyler toplumsal ihtiyaç ile kendiliğinden var olagelmış birimler olarak dikkat çekmektedir.

Cumhuriyet döneminde yerel yönetimler için önemli gelişmelerden bir diğeri 1930 tarihinde kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu'dur. Bu kanun sayesinde, nüfusu 2.000'i geçen yerlerde belediye kurulabilmesine olanak verilmiştir. Ayrıca bu kanun, Cumhuriyet tarihinin en uzun süre yürürlükte kalan kanunlarından biri olma özelliğini taşımaktadır. "Dönemin belediyelerle ilgili ilk yasal düzenlemesi olan 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ve akabinde çıkarılan birçok kanunla (1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, 2290 sayılı Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu, Belediyeler (İller) Bankası Kuruluş Kanunu, Belediye İstimlak Kanunu, vd.) kentsel hizmetler düzenlenmiş, yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir" (Urhan, 2008:87).

Planlı döneme bakıldığında MEHTAP (Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi) önem arz etmektedir. MEHTAP ile yerel yönetimlerin yeniden düzenlenmesi amaçlanmış, İdareyi ve İdare Metotları Yeniden Düzenleme Komisyonu kurulmuştur. Daha sonra Devlet Planlama Teşkilatı'nın isteği üzerine TODAİE tarafından gerçekleştirilen KAYA (Kamu Yönetimi Araştırma Projesi), yerel yönetimler adına bulunan önerilerden dolayı önem arz etmektedir.

"Yerel yönetimler alanında yapılan ciddi atılımlar 1984'te Büyükşehir Belediyelerinin kurulması (3030 sayılı kanun) ile 1980 sonrası belediye gelirlerinde artış öngören yasal düzenlemeler ve 1987 tarihli İl Özel İdaresi (3360 sayılı kanun) ve en son bu kanunların yerini alan 2004'te ve 2005'te yapılan düzenlemeler gösterilebilir" (Çiçek, 2014:59). Yerel yönetimler ile ilgili yapılan reformlar neticesinde belediyeler için 1580 sayılı kanun yerine 5393 sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir. Büyükşehir belediyeleri için 5216 sayılı kanun ve 6360 sayılı kanun tabi olunan kanunlardır. 2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile günümüzde büyükşehir sayısı 30'a yükselmiştir.

Yapılan reformlar ve yasal düzenlemeler ile yerel yönetimler merkezin etkisinden daha uzak ve daha özerk birimler olarak görülmektedir. Tez çalışması sırasında yapılan araştırmalar ve görüşülenlerin (Birlikler, Dernekler, Öğretim Üyeleri) yorumları doğrultusunda, yerel yönetimler adına yapılacak değişikliklerin devam edeceğini söylemek mümkündür.

Özel İhtisas Komisyonu Yerel Yönetimler Raporu 2014 – 2018 isimli çalışmada Osmanlı'dan günümüze yerel yönetimler alanında yapılan yasal düzenlemeler tablo halinde verilmiştir. Buna göre; yukarıda anlatılan yasal düzenlemeleri, bu düzenlemelerde yapılan değişiklikleri ve içeriklerini tabloda kronolojik sıra ile incelemek mümkündür (Bkz. Ek.1).

Tabloda yasal düzenlemeler 1855 İstanbul Şehremaneti ile başlamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasına kadar dokuz adet düzenleme tabloda yer almıştır. Toplamda yetmiş yedi düzenlemeye tabloda yer verilmiştir. 1991 yılından 2001 yılına kadar yaklaşık on yıllık süreçte yerel yönetimler alanında bir düzenlemeye rastlanılmaması dikkat çekicidir.

2004 yılında başladığı kabul edilen yerel yönetimler reformları çerçevesinde düzenlemelerin arttığı tabloda görülmektedir. 2004 yılından 2013 yılına kadar 21 düzenleme yapıldığı ve düzenlemelerin önemli değişiklikler getirdiği görülmektedir. Son düzenleme ile on üç ilin yanına nüfusu 750.000'i geçtiği gerekçesiyle Ordu İli eklenerek on dört yeni büyükşehir sayısına ulaşılmış ve mevcut büyükşehir sayısı otuza yükselmiştir.

“Türkiye'deki yerel yönetimlerin özellikleri 1982 Anayasası'nın 127. maddesi esas alınarak şöyle belirtilebilir;

- Yerel yönetimler; il, belediye ve köy halkının mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir.
- Yerel yönetimlerin karar organları seçimle belirlenir.
- Yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.
- Yerel Yönetimlerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri konusundaki denetim yargı yolu ile olur.

- Görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan yerel yönetim organları veya bu organların üyelerini İçişleri Bakanı geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar görevinden uzaklaştırabilir.
- Yerel Yönetimlerin seçimleri beş yılda bir yapılır.
- Merkezi yönetim, yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir. İdari vesayet, mahalli hizmetlerin, idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla yapılır. İdari vesayet yetkisi kanunla düzenlenir.
- Yerel yönetimler kendi aralarında birlik kurabilirler: Birlik kurmaya ilişkin izni Bakanlar Kurulu verir.
- Yerel yönetimlerin merkezi yönetim ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir.
- Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.
- Büyük yerleşim merkezleri için kanunla özel yönetim biçimleri oluşturulabilir” (Coşkun ve Uzun, 1999:51-52).

“Anayasa, yerel yönetimlerin sadece karar organlarının, kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulmasını emretmektedir. Karar organları dışındaki yürütme organlarının da seçimle belirlenmesi yönünde bir ifade yoktur. Nitekim olağanüstü durumlarda, belediye başkanları ve muhtarlar seçimle işbaşına gelmiş olsalar da görevinden alınabilmekte, yerlerine başkasının ataması yapılabilmektedir” (Eryılmaz, 1995:132-134).

2.1.5. Türkiye’de Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim İlişkileri

Türkiye yerel yönetimler geleneğini Osmanlı’dan miras almıştır ve bu gelenek etkisini hala sürdürmektedir. Merkezîyetçi yapıya sahip Osmanlı’da yerel yönetimler Batı ülkeleriyle kıyaslandığında ortaya çıkış itibarıyla farklılık göstermektedir. Batı ülkelerinde yerel yönetimler toplumsal ihtiyaçtan doğarken, merkez üzerinde etki edebilme gücünü de bulabilmişlerdir. Osmanlı’da ise taşralarda vergi toplamak, güvenliği sağlamak ve merkezin gücünü sağlamlaştırmak amaçlarıyla merkez tarafından kurulmuşlardır. Özellikle belediyelerin kuruluşunda Batı ülkelerinin baskısından söz etmek mümkündür. Köyler burada farklı bir durum teşkil etmektedir. Köyler tıpkı Batı toplumlarının yerel yönetimleri gibi toplumsal ihtiyaçlardan doğan yerel yönetim birimleri olarak gösterilebilmektedir.

Cumhuriyet döneminde de Osmanlı'da olduğu gibi merkeziyetçi yapı ağır basmaktadır. Yeni kurulan devletin savaşlarla geçirdiği uzun yıllar sonucunda maddi sıkıntılar yaşadığı görülmektedir. Ayrıca nitelikli personel eksikliği de göze çarpmaktadır. Bunların yanında devletin tehlikelerden korunmak istenmesi nedeniyle merkezi idarenin güçlü tutulması hedeflenmiştir. Bu durum merkezi idarenin yerel yönetimler üzerinde etki edebilme gücünü doğurmuştur. Zamanla yerel yönetimlere yetkiler verilmeye başlansa da ağır vesayetten kurtulamamışlardır. Bazı dönemlerde merkezi idare ve yerel yönetimlerin aynı konularda yetki ve sorumluluklarla donatıldığı, bu durumun da işlerin daha çok aksamasına sebep olduğu görülmektedir. Planlı kalkınma dönemleriyle birlikte yerel yönetimler özerklik konusunda gelişmeye başlamışlardır. Ayrıca 1980'li yıllarda büyükşehir belediyelerinin kurulması ve yapılan yasal düzenlemeler yerel yönetimlerin etkinliğinin artmaya başladığı dönemler olarak dikkat çekmektedir. Her ne kadar yetki ve sorumluluklar verilmeye başlansa da merkezi yönetim yerel yönetimler üzerindeki etkisini ve gücünü kaybetmemiştir.

21.y.y. yerel yönetimlerin Türkiye'de en geniş yetki ve sorumlulukları kazandığı dönem olmuştur ve giderek artması beklenmektedir. 2004 yılı ve sonrasında yapılan yerel yönetim reformları ile merkeziyetçi yapı hafifletilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda yerel yönetimlere yeni görev ve yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Hizmeti en yakın birimin görmesi böylece halkın katılımını sağlamak, etkinliği ve verimliliği arttırmak hedeflenmiştir. "Kısacası, yüzyılı aşkın bir süredir mutlakiyet, meşrutiyet ve cumhuriyet gibi farklı siyasi rejimlere rağmen Türk yerel yönetimleri varlıklarını sürdürmekle birlikte, merkezi yönetimin katı denetimi altındadırlar ve merkezi politikalar dışından bağımsız politikalar geliştirmelerine izin verilmemiştir" (Çiçek, 2014:60). Fakat bu durumun giderek aşıldığı ve yerel yönetimlerin daha fazla yetki ile donatıldığını söylemek mümkündür. Özellikle 6360 Sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlara genişletilmiştir. Sorumluluk alanları artırılarak yerel yönetimlere daha fazla önem verilmeye başlandığı görülmektedir.

6360 Sayılı Kanun ile getirilen değişikliklerin genelde olumlu değerlendirildiği fakat muhalefet tarafından olumsuz değerlendirildiği Daşçı (2016)'nın tez çalışmasında görülmektedir. Daşçı (2016:99) "*Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir* sorusunun belediye gruplarına göre analizinde Ak Parti 35 katılıyor, 1 kısmen

katılıyorum ve 4 katılmıyorum cevaplarını verirken; CHP'den hiç kimse katılıyorum seçeneğini işaretlememiştir. 2 kişi kısmen katılıyorum ve 11 kişi katılmıyorum şıklarını tercih etmişlerdir". Mali özerklik konusuna da değinen Daşçı (2016:127-128); "*Belediyemizin mali özerkliğinin azaldığını düşünüyorum* sorusunun analizinde %47.3 katılıyorum, %9.1 kısmen katılıyorum şeklinde yanıtlarken %43.6 katılmıyorum olarak cevap vermiştir. 6360 sayılı Yasayla belediyelerin bazı harcamalarının büyükşehir belediye meclisince karar verilmesi gerektiğinden, belediyelerin mali özerkliğinin azaldığı söylenebilir. Anketimizin bu tablosunda 6360 sayılı Yasaya getirilen eleştiri veya olumsuz durumun görüldüğü söylenebilmektedir". Yerel yönetimler adına değişikliklerin olduğunu fakat bazı kesimlerce olumlu bazı kesimlerce olumsuz karşılandığını yukarıdaki örneklerden çıkarmak mümkün olabilir. Ayrıca yapılan değişiklikler ile yerel yönetimlerin güç kazandığı veya kaybettiği konusunda da hemfikir olunamadığı görülebilmektedir. Özellikle ilçe belediyelerinin özerklik açısından güç kaybettiği, büyükşehir belediyelerinin ise sorumluluk sınırlarının genişlemesinden kaynaklanan hizmet götürmede sıkıntı yaşadıkları iddia edilmektedir. Olumlu veya olumsuz eleştiriler yapılan her düzenlemede karşılaştırılması muhtemel durumlar olarak düşünüldüğünde bu durumun da normal olduğu söylenebilir. Tez çalışmasıyla ilgili olarak Türkiye'de yerel yönetimler adına düzenlemelerin yapılıp yapılmadığı incelenmiştir. Yapılan düzenlemelerin olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurduğuyla ilgilenilmemiştir.

2.1.6. Yönetici Kavramı ve Tanımı

Yönetim olgusunun en önemli unsurunun yönetici olduğu söylenebilir. Bir yönetim sürecinin sonucunda iyi veya kötü sonuçlar alınması halinde akla gelen ilk faktör yönetici etkisidir. Bu nedenle yönetici kavramı günümüzde önemli yere sahiptir. Devlet ve şirketlerde her geçen gün yönetici eğitimleri üzerine daha fazla durulmaya başlanmıştır.

Yönetici, yönetim sürecini yöneten, diğer aktörlerin sevk ve idaresini sağlayan, kaynakları verimli ve etkili kullanarak en iyi sonuca ulaşmak için politikalar belirleyen konumdaki kişi olarak tanımlanabilir. Yönetici kavramının hem fikir olunan bir tanımı yoktur fakat birçok bilim insanı bu kavrama tanımlamalar yapmıştır. Yönetici; "amaç ya da amaçları kaynaklardan en iyi biçimde yararlanmak suretiyle gerçekleştirme işine, düzenleme, yol gösterme ve izleme yolu ile aracılık ve önderlik eden kişidir" (Çengelci, 1973:5). Bir başka kaynakta ise; "Yönetici, yönetim sürecinin idaresinde bulunan, amaca ulaşmak için gerçekleştirilen ortak grup faaliyetinin eldeki kaynaklara uygun bir şekilde

yapılmasını denetleyen, gruptaki diğer insanları sevk ve idare eden kişidir. Yönetici bu sürecin parçalarını; planlama, teşkilatlandırma, kaynakları düzenleme, sağlama ve yönetme, koordinasyon; idare eden kişi” (Arı, 2015:9) olarak tanımlanmaktadır.

“Çağımızda örgütler, her şeyden önce insanlardan oluşan toplumsal varlıklardır. Kuruluşların başında bulunan yöneticiler de, grup halinde bir araya gelmiş ve belli bir amaç için örgütlenmiş olan bu insanları (personeli), hedefe ulaşmak için, ahenkli bir şekilde ve işbirliği halinde etkili ve verimli yönetmek sorumluluğunda olan kişilerdir. Çünkü örgütlerin ve yönetimlerin hammadde insanıdır ve insanı verimli yönetmek esastır” (Yamaç, 2004:13). Sürgit’e (1970:16) göre yönetici; “planlama, teşkilatlandırma, kaynakları düzenleme ve sağlama, yöneltme, nezaret, koordinasyon, kontrol ve idareyi geliştirme fonksiyonlarını yerine getirmek suretiyle, ortak çaba ile amaç ya da amaçların gerçekleştirilmesine yol gösteren, önderlik eden kişi” olarak tanımlanmıştır.

“İyi bir yönetici; planlama, teşkilatlanma, yöneltme, koordinasyon ve denetim fonksiyonlarını tam yerine getirecek en az personel, en az para, en az yer ve en az malzeme kullanarak en etkili, en verimli, en rasyonel ve en nitelikli mal ve hizmet üretilmesini sağlayan kişidir” (Aykaç, 1990:16).

Tanımlardan da anlaşıldığı gibi yönetici unsuru bir yönetim sürecinde sonucu etkileyen en önemli etkidir. Bu sebeple yönetici eğitimi ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Bu konu tüm kurum ve kuruluşların yanı sıra özellikle devletler için önem arz etmektedir. İyi yetişmiş yöneticinin önemini Sürgit (1970:16); “Hizmetlerin, kaynaklardan en iyi biçimde yararlanarak süratle, az masraflı, yüksek verimli ve kaliteli olarak görülmesi gittikçe artan oranda gerekli nitelikleri taşıyan iyi yetişmiş yöneticilerin varlığına bağlıdır” olarak ifade etmiştir.

2.2. Siyaset Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi

Siyaset tarihinin insanların bir arada yaşamaya başladığı dönemde başlatmak uygun görülebilir. Bunun ile ilgili Turan’ın (1976:9) tespiti dikkat çekicidir;

“İnsanlar bir arada yaşayabilmek için ortak kurallara ve bu kuralları geliştirip uygulayacak bir otoriteye ihtiyaç duyarlar. İktisat bilimi belirli bir zaman diliminde toplum ve bu toplumun üyelerinin yararlanabileceği, kullanabileceği kaynakların sınırlı olduğu, kaynaklara duyulan ihtiyacın var olanla karşılanamayacağı varsayımından hareketle, kimin

neyi, ne miktarda elde edeceğini belirleyen süreçten doğmuştur. Bu durumda kaynakların kıtlığı iktisadın ön koşulunu teşkil etmektedir. Aynı şekilde siyasete baktığımızda da siyasetin ön koşulunun insanların toplumlar halinde yaşaması olduğunu söylemek mümkündür. Zira ıssız bir adada tek başına yaşayan bir insanın siyaset olayı yoktur. Siyaset insanların toplum içinde yaşamasına bağlı olarak belirir”.

İnsanlar bir arada yaşamayı isterler, ihtiyaç duyarlar ve böyle mutlu olurlar. Bir arada yaşamak bir düzen gerektirir. Bu düzeni de sağlamak için bir iktidar olmalıdır. İktidarı ele geçirmek veya mevcut iktidarı devam ettirebilmek için ise siyaset ortaya çıkmaktadır. Siyaset sosyal bir faaliyettir ancak insanların sosyalleşmesi neticesiyle vuku bulabilir. Benzer bir anlatımı Heywood (2006:1) Siyaset isimli kitabında kaleme almıştır; “Siyaset, her şeyden önce sosyal bir faaliyettir; o daima bir diyalogdur, asla bir monolog değildir. Robinson Crusoe gibi yalnız bireyler basit bir ekonomi geliştirebilirler, bir sanat ortaya çıkarabilirler, vesaire; ama siyaset yapamazlar. Siyaset ancak bir başka insanın, Cuma’nın gelişiyi ortaya çıkar. Ne var ki, siyasetin özünde yatan uyumsuzluk, aynı zamanda onun doğası ve nasıl incelenmesi gerektiği konularında da geçerlidir. İnsanlar karşılıklı sosyal etkileşimi “siyasi” yapının ne olduğu konusunda olduğu gibi, siyasi faaliyetlerin en iyi nasıl analiz edileceği ve açıklanabileceği konusunda da hemfikir değildirlere”. Siyasi faaliyetlerin en iyi nasıl analiz edileceği ve açıklanabileceği konusunda hemfikir olunmaması siyaset tanımının da farklılıklar göstermesine sebep olmuştur. Bu durumu hakkında; “... İşin içinden daha da çıkmayı zorlaştıran, genel yargı olarak siyasetin “kirli” bir kelime olarak görülmesidir. Yalan, dolan, dalavere, ayak oyunu ve hatta şiddet çağrışımlarıyla, tarafsız incelemeye konu edilmeyeceği ileri sürülür” (Kandemir, 2010: 44) değerlendirmesi yapılmıştır.

Siyasetin sözlükte geçen tanımı; “ devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş veya anlayış” (Türk Dil Kurumu, 2017) şeklindedir. Buna benzer bir ifade İbn-u Haldun’un “siyaset, devlet yönetiminde izlenen yoldur” tanımlamasıdır.

Siyasetin başka ne anlamlarda kullanıldığı ve şuan ilk akla gelen anlamını nasıl kazandığını Dursun (2008:29); “Birine bakmak, yetiştirmek, terbiye etmek, yönetmek anlamı kazanan siyaset kelimesi daha sonra şehirlerin ve insanların yönetiminde ve bu alandaki ilişkilerde kullanılmıştır. Şehirlerin ve insanların yönetimi anlamında kullanıldığında siyaset, onların refahını arttırmak için belirli bir yöntemle onları yönetmenin

sanatını ifade etmiştir. Bu durumda siyaset bir amaç veya prensip gereğince şehrin yönetilmesine ilişkin sanat anlamına gelebilir” şeklinde açıklamıştır.

“Montesquieu, devletin bütün işlerini, “yasama”, “yargılama”, “yürütme” olmak üzere üç grupta toplamış ve bu işlerin, devletin farklı organlarınca yürütülmesi halinde özgürlüklerin daha iyi korunacağını savunmuştur. Bu bakış açısına göre siyaset; kanun yapan (yasama), onu uygulayan (yürütme) ve anlaşmazlıkları çözümleyen (yargı) kurumların işleyişi ve organizasyonu biçiminde ele alınmaktadır.” (Eryılmaz, 2010). Bir başka tanıma göre; “Siyaset, insanların hayatlarını düzenleyen genel kuralları yapmak, korumak ve değiştirmek için gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir” (Heywood, 2006:2).

Bu tanımlardan ve açıklamalardan yola çıkarak siyasetin toplumu bire bir ilgilendirdiği, toplum adına toplumu bağlayıcı kararların alındığı, bu kararların uygulandığı ve gerektiğinde değiştirildiği bir süreç olduğu söylenebilir. Ayrıca bu kararlar siyasi iktidar tarafından alınıp uygulandığı için, siyasete “iktidar olma mücadelesi” veya “iktidarı etkileme faaliyetlerinden oluşan süreç” tanımlamaları da yapılmaktadır.

2.2.1. Yerel Siyaset, Yerel Siyasetçi ve Seçim İle Göreve Gelen Yerel Yöneticiler

Yerel siyaset denildiğinde günümüzde kuşkusuz akla ilk gelen belediyeler ve belediye başkanlarıdır. Yerel siyaset uygulayıcıları da, siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulları, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisleridir. Farklı modellerde durum farklılık gösterebilmektedir.

2.2.1.1. Yerel siyaset

“Siyasette amaç insanları yönetmek, iktidarı kullanarak hak ve kazançları belirlemek, karar alma süreçlerine etki ederek belirlenen amaçlara ulaşmaya çalışmak gibi anlatılsa da asıl amaç insanları maksimum mutluluğa ulaştırmak, birlikte yaşamının getirdiği sosyal karmaşıklığa çare olacak adaletli bir bölüşümü sağlamak olmalıdır. Bu amaçlara ulaşacak çalışmaları yerel ölçekte yapmaya çalışmakta yerel siyaseti oluşturur. Yerel siyasetin yapıldığı yer tabii ki yerel yönetimlerdir” (Karademir, 2012:68).

Merkeziyetçi yapılarda kırsal kesimin sorunlarına çözüm oluşturmak güç bir durum oluşturabilmektedir. Özerkliğe sahip karar alma organlarıyla yerel düzeyde işleri gören belediyeler, bu sorun çözme sürecini daha verimli ve hızlı hale getirebileceği düşünülebilir.

Belediyelerin hizmet kalitesi artıkça ülke refahının da bu ölçüde artacağı söylenebilir. Yerinden yönetim ilkesi ile belediyelerin önemi artmıştır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı gibi durumlar da yine yerel yönetimlerin güç kazanmasını sağlamıştır. Şehirlerin ihtiyaçları sosyal, ekonomik, iklim ve coğrafi sebeplerle farklılık gösterebilirler. Bu sebeple gelişmenin yolunu tek elden alınan kararların her bölgeye uygun olmasını bekleyerek aramak çözümü zorlaştırır. Coğrafi koşullar, iklim ve sosyo-ekonomik yapılar göz önüne alındığında Türkiye’de Aydın ile Kars’ın aynı hizmet politikasıyla yönetilmesi ve bölge halklarının aynı hizmetlere ihtiyaç duymasını beklemek akılcı bir çözüm olmayacaktır. En basit örneğiyle kardan yolları kapanan bir şehir ile neredeyse hiç kar yağmayan bir şehir arasında daha ne kadar farklılık olabileceği ayrıca bir araştırma konusu olabileceken aynı hizmet politikaları ile aynı ihtiyaçları duymalarını bekleyip merkezden alınan kararlar ile yönetmek bölge halklarının yaşayacak olduğu zorlukları artıracaktır. Bu sebeple merkezden yönetimden ziyade yerel (bölgesel) yönetimlere ihtiyaç duyulmuştur ve belediyecilik faaliyetleri önem kazanmıştır.

Tanzimat öncesi ve Tanzimat ile Türk Siyaset Tarihi içinde oluşumlarına rastlanmaya başlanan yerel yönetimler ile yerel siyaset üzerine durulmaya başlanmıştır. Cumhuriyet ile beraber yerel yönetimler ve yerel siyaset pek büyük farklılıklar gösteremediği söylenebilir. 1961 Anayasası ile belediye başkanlarının seçim ile göreve gelmeye başlamaları, yerel siyaset için en önemli gelişmelerin başında geldiği ifade edilebilir. Daha sonra 1982 Anayasası ile büyük yerleşim yerleri için yeni bir modelin uygulanmaya başlanması yerel siyasetin gücünü arttırmıştır. Yerel siyasetin güçlü kurumları olan büyükşehir belediyeleri günümüzde 30 il ile devam etmektedir.

“Avrupa Konseyi’nin 1957 yılında düzenlediği Yerel Yönetimler Konferansı’nda yerel özelliklerin nitelikleri arasında, yerel özgürlüklere saygı, yerel yaşamın kendine özgü ve partiler üstü özelliğinin korunması, devletle yerel halk arasındaki ilişkilerin açıkça düzenlenmesi, yerel halk maliyesinin özerkliği ve gerçek yerel halk bilincinin geliştirilmesi sayılmıştır” (Keleş, 1998:41). Yerel siyasetçilerin seçim propagandaları sırasında “seçildiğim gün parti rozetini çıkartacağım. Partililerin değil burada yaşayan bütün halkın başkanı olup öyle davranacağım.” cümleleri duyulur. Bu durum 5393 sayılı Belediye Kanununun 37. maddesinde; “Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz” şeklinde kanuna bağlanmıştır. Bu da yerel yönetimler seçimlerinin genel seçime oranla daha partiler üstü bir durum olduğunun

göstergelerindedir. Ayrıca ülkede iktidar partisi başka, bulunulan ilde büyükşehir belediyesi başka ve ilçelerin de bir diğer partiden olduğu durumlar ile karşılaşmaktadır. İnsanların yerel seçimler sırasında adayları göz ardı etmediği aşikârdır. Benzer durum genel seçimlerde de geçerlilik gösterebilir fakat yerelde bu durum ile daha sık karşılaşmaktadır.

Ayrıca yerel seçimlerde, özellikle ilçe seçimlerinde, yerel halkın birbirini tanınması nedeniyle adayların işleri, gündelik hayatlarındaki hal ve hareketleri daha yakından bilinmektedir. Ahbaplık ilişkileri ve hısım akraba bağları da küçük yerlerde seçmenlerin oy yönünü etkileyebilmektedir. Bunlar da yerel siyasette etkileyici sonuçlar doğurabilmektedir.

2.2.1.2. Yerel siyasetçi ve seçim ile göreve gelen yerel yöneticiler

Mahalli İdare seçimlerinde başarılı sonuç alan yerel siyasetçiler; büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye meclis üyesi, ilçe belediye başkanı, belediye meclis üyesi ve belediye encümen üyesi konumlarına gelebilirler.

Yerel siyasette rol alan kişileri yerel siyasetçi olarak tanımlamak mümkündür. Siyasetçilerin seçim koşullarına bakıldığında ülkemizdeki yapı içerisinde her siyasetçinin yerel siyasetçi olduğu iddia edilebilir. Burada ayrımı genel seçim ve yerel seçim ile yapmak mümkün olabilir. Genel seçim ile milletvekili seçimleri yapılmaktadır. Milletvekilleri de yine illerde alınan oylar neticesinde yani yerel seçmenler tarafından seçilerek ili temsilen meclise giderler. Yerel hizmet sunmaları da beklenmektedir. Fakat ülke konularından da mesul oldukları için genellikle Ankara'da hizmet vermektedirler. Hatta bakanlık ve başbakanlık konumlarına gelmeleri halinde veya meclis komisyonlarında görev almaları halinde ülkeyi temsilen yurtdışı görevleriyle de mesul olmaktadır. Bu yüzden yerel siyasetçi olarak seçildiklerini görevleri gereği genele hizmet ettiklerini söylenebilir. Yerel seçimler ile göreve gelebilen yerel siyasetçiler ise illerindeki veya ilçelerindeki yönetim faaliyetiyle mesul oldukları için yerel siyasetçi denildiğinde aklımıza ilk gelen kişilerdir. “Yerel siyasetin özneleri ise partilerin şehir düzeyindeki teşkilat ve temsilcilikleri, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri, ulusal ölçekli sivil toplum kuruluşlarının yerel temsilcilikleri ve yerel düzeyli sivil örgütler, medya kuruluşlarının temsilcilikleri ve yerel medya grupları, yerelde bulunan kanaat önderleri, sermaye ve sendika mensupları, eşraf, esnaf ve vatandaşdır” (Akdoğan, 2008:10).

Yerel siyasetçiler; siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatlarında görev alan, siyasi partilerin ideolojilerini, vizyon ve misyonlarını buldukları bölgedeki halka ileterek genel seçimlerde ve referandumlarda oy potansiyellerini arttırmak için çalışan ve yerel seçimlerde partisinin adayını belediye başkanı yapabilmek için uğraşan kişiler olarak tanımlanabilir. Ayrıca yerel siyasetçiler belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği için aday olan kişilerdir. “Yerel siyaset denilince akla ilk gelen, yerel ölçekte yapılan bir siyasettir. Buradaki ilk atıf siyasetin kapsamına dönüktür. Eğer meseleye ölçek bağlamında bakılacak olursa, yerel siyasetin aktörleri de bu ölçek üzerinde faaliyet gösteren kişilerdir” (Akdoğan, 2008:10). Türkiye’de bağımsız adaylık durumu mevcuttur. Bazen partilerden bağımsız kişilerin de aday olduğu ve hatta kazandığı görülmüştür. Bu kişiler de yerel siyasetçi olarak adlandırılabilir. Kısaca yerel siyasetçi; yerel seçimlerde boy gösteren ve siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatlarında görev yapan kişiler şeklinde ifade edilebilir. Bu kişiler aday oldukları seçimlerde başarılı sonuç almaları halinde seçim ile göreve gelen yerel yönetici (büyükşehir belediye başkanı, belediye başkanı, büyükşehir belediye meclis üyesi, belediye meclis üyesi ve bu meclislerden seçilen belediye encümen üyesi) konumlarına yükseltilirler.

Anayasa ile vatandaşlara seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları tanınmıştır. Buna göre (1982 Anayasası 67. madde);

- “Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.
- (Değişik: 23.7.1995-4121/5 md.) Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.
- (Değişik: 17.5.1987-3361/1 md.; 23.7.1995-4121/5 md.) Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.
- Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.
- (Değişik: 23.7.1995-4121/5 md.; 3.10.2001-4709/24 md.) Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askerî öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve

tutukevlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hâkimin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

- (Ek: 23.7.1995-4121/5 md.) Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir.
- (Ek: 3.10.2001-4709/24 md.) Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz”.

Siyasi parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma durumları Anayasanın 68. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

- “Vatandaşlar, siyasî parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.
- Siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.
- Siyasî partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.
- Siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve lâik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.
- Hâkimler ve savcılar, Sayıştay dâhil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasî partilere üye olamazlar.
- Yükseköğretim elemanlarının siyasî partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir. Kanun bu elemanların, siyasî partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yükseköğretim elemanlarının yükseköğretim kurumlarında uyacakları esasları belirler.
- Yükseköğretim öğrencilerinin siyasî partilere üye olabilmelerine ilişkin esaslar kanunla düzenlenir.

- Siyasî partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça malî yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir”.

Yukarıda belirtilen Anayasanın 67 ve 68’inci maddeleri vatandaşların seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma, siyasi parti kurma, partilere girme, partilerden ayrılma durumlarını ve haklarını açıkça düzenlemiş olan maddelerdir. Buradaki durumları karşılayan kişiler siyaset hayatında söz sahibi olabilirler.

“Siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır” (1982 Anayasası). Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununa göre, onsekiz yaşını doldurmuş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip bulunan her vatandaşın, usulüne göre siyasî partilere girme ve ayrılma hakkına sahip olduğu, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 6/1. maddesine göre, “Her Türk vatandaşı, kanunda ve parti tüzüğünde gösterilen şartlara ve usullere göre siyasi partilere üye olma ve dilediği anda üyelikten çekilme hakkına sahip olduğu” (Yargıtay, 2012:1) durumları kanunlar ile sağlanmıştır. Siyasi parti üyeleri de yerel siyasetçi olarak adlandırılabilir. Çünkü bu kişiler genellikle üyesi olduğu parti için seçim çalışmalarında aktif olarak faaliyet gösterir ve partisinin oy potansiyelini arttırmak için aktif siyasette yer alırlar. Siyasi partilerin kendine özgü tüzükleri mevcuttur. Bu tüzüklerde üyelik şartları açıkça belirtilmiştir. Partilerin il ve ilçe teşkilatlarında yönetici olarak görev alabilmek için parti üyeliği gerekmektedir. Yine partilerin tüzüklerinde yer alan şekilde siyasi partilerin il ve ilçe yönetimlerinde vatandaşlar yer alabilmektedir.

Yerel siyasette siyasi partilerin il ve ilçe yöneticileri önemli yere sahiptirler. Bu kişiler partilerinin bölgedeki “eli-kolu” olarak nitelendirilebilirler. Siyasi partilerin bölgede yapacak oldukları miting, ziyaret, hizmet, yatırım, vb. durumlarda başrol oynadıklarını söylemek mümkündür. Yerel seçimlerde de partilerin il ve ilçe yöneticileri partilerinin adaylarını belirleme konusunda etkiye sahiptir. Bu durum genel merkezden alınan karar ile de gerçekleşebilir. Fakat yöneticilerin görüşleri bu kararlarda önemli etkiye sahiptir. Özellikle küçük ilçelerde belediye başkanlığı için gösterilen adaylar partilerinde ilçe başkanlığı veya ilçe yönetim kurulu üyeliği yapmış kişilerden seçildiği sıkça görülmektedir. Bu durumu görüşülen siyasi parti üyelerinin çoğu “gelenek” olarak adlandırmaktadır. Siyasi parti ilçe başkanı olmanın bölgede tanınırlığı arttıran bir durumu ortaya çıkardığı ayrıca parti içindeki ilişkileri kuvvetlendirdiği için ilçe başkanlarının seçimlerde belediye başkan adayı olduğu söylenmektedir.

Yerel siyasetçiler için yerel yönetici olabilmenin koşulu yerel seçimlerde başarılı olmaktan geçmektedir. Ancak seçimlere katılmanın da bazı şartları vardır.

2.3. Eğitim Kavramı, Tanımı ve Kuramsal Gelişimi

Eğitim kavramı konu içinde önemli bir yere sahip olduğu için bu bölümde öncelikle eğitim kavramının tarihi gelişim seyrine ve tanıma değinilmiştir. Eski medeniyetlerden Çin ve Mısır'da eğitime bakış açısına değindikten sonra Türklerde Eğitimin gelişim tarihi açıklanmaya çalışılmış ve eğitim kavramının tanımına yer verilmiştir. Daha sonra alt başlıklar olarak "hizmet öncesi eğitim" ve "hizmet içi eğitim" kavramlarına yer verilmiştir.

Eğitimin başlangıcını insanlık tarihi ile başlatmak mümkünken önemli kaynaklar yazının icadı ile birlikte ortaya çıkmaya başlamıştır. Hemen her toplum kendi kültürü içinde bu kavramı farklı yöntemler ile farklı amaçlar için kullanmıştır. Birçok kaynak eski çağlarda eğitimin aile içinde başladığını göstermektedir.

"Çinliler eğitim konusunda, aile eğitimi ve okul eğitimi temel işlevsel eğitim kurumları olarak yerlerini almışlardır" (Binbaşıoğlu,1982:2).

"Mısır medeniyeti eğitim konusunda daha ileri seviyelere ulaşabilmiştir. M.Ö. 1000-2000 yıllarında Mısır'da aile eğitiminin yanı sıra okul örgütü de oluşmuştur. Bu okul örgütleri tapınaklara bağlı olarak faaliyetlerde bulunmuştur. Mısır devlet yönetiminde memurluk seçkin bir meslek sayıldığından okul eğitimi genellikle memur yetiştirilmesi amacıyla hizmet etmiştir" (Çetinkaya, 1999:21).

"Türklerde eğitimin amacı; genç kuşakların aile içi eğitim ile gerçekleştirilen fiziksel ve toplumsal yaşama pratik biçimde uyumunu sağlamak olmuştur" (Çetinkaya, 1999:21). Eski Türklerde töre toplumsal hayatta önemli yere sahiptir. "Bu dönemin edebi eserlerinde yaygın olarak bir talimi yani öğretici amaç bulunduğu görülür. Bunlar, insanlara hayatta yol gösterebilecek ilkeler, ahlaki esaslar, felsefe kırıntıları taşır. Şiir ve kısmen atasözü niteliğindeki bu parçalar, o dönemlerin ahlak ve terbiye anlayışını gösterir. Bunlar, iyiliğin, cömertliğin, bilgeliğin, cesaretin önemi ve değeri, büyüklere itaat vs. gibi bugün de yaşayan değerlerdir" (Köprülü, 1980:76-77). İslamiyet'in kabulünden sonra Türklerde eğitim anlayışında bazı değişiklikler olmuştur. "Türk toplumlarında ilk kez, medrese denen, planlı, düzenli, güçlü bir örgün eğitim-öğretim kurumu olan bir okul ortaya çıkmış, medreseler kısa sürede her tarafa yayılmıştır. Bu kurumlar, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kuruluncaya kadar

yaşamışlardır” (Akyüz, 2013:19). Farabi, İbni Sina, Kaşgarlı Mahmut gibi ünlü Türk bilim adamları ve düşünürleri İç Asya Türklerinin eğitim konusuna verdikleri önemi gösterir nitelikte günümüzde de hala derslere konu olmaktadır. Felsefe, mantık, siyaset ve askeri alanlarda birçok çalışma yaptığı bilinen Farabi, Türk Eğitim Tarihi açısından da önemli yere sahiptir. “Türk eğitim tarihinde ilk kez doğrudan “Eğitim Bilimi”ne ilişkin görüşler ileri sürdüğü bilinen düşünür Farabi’dir” (Akyüz, 2013:24). Ayrıca Farabi’nin eğitimin aile içinde başladığını gösterir nitelikli; “üç tür eğitimci vardır: Aile reisi, aile fertlerinin; öğretmen, çocuk ve gençlerin; devlet başkanı, milletin eğitimcisidir” (Akyüz, 2013:24) eğitimciler hakkındaki söylemi önemli bir tespittir. Karahanlılar döneminde yaşayan Yusuf Has Hacib (Balasagunlu Yusuf) Kutadgu Bilig (mutluluk veren bilgi) ile, Kaşgarlı Mahmut ise Araplara Türkçe öğretmek için yazdığı Divan-ü Lugat-it Türk ile Türk Eğitim Tarihi’nde önemli yerlere sahiptirler. Selçuklu döneminde “Ahilik gibi bir yaygın eğitim kurumu, atabeglik gibi şehzadelerin yetişmesi için bir uygulama ortaya çıkmıştır” (Akyüz, 2013:42). Osmanlı döneminde ise Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulan dünyanın ilk kamu yönetimi okulu olarak nitelendirilen üst düzey yönetici yetiştirilen örgün eğitim kurumu olarak “Enderun Mektebi” Türk Eğitim Tarihi’nde önemli bir yere sahiptir. Özellikle Tanzimat Dönemi ve sonrasında ise eğitim bir kurtuluş yolu olarak Türk Tarihi’nde yer aldığı söylenebilir. Eğitim alanında birçok çalışma yapılmıştır. Daha sonraları Cumhuriyetin ilanı ile eğitim laikleştirilmiştir ve Latin Harflerine geçilmiştir. Atatürk’ün “öğretmenler yeni nesil sizlerin eseri olacaktır.” sözü Türklerde eğitime verilen ve yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde de verilmeye devam edecek olan önemin bir göstergesi olarak sunulabilir.

En eski medeniyetlerden oldukları bilinen Çinliler, Mısırlılar ve Türklerde yukarıda belirtilenlerde görüldüğü gibi eğitim öncelikle aile içinde başlamıştır ve kurumsallaşmaya gidilmiştir. Eğitim kavramına birçok tanım yapılmıştır.

Eğitim; kişi davranışlarının, kişinin kendi yaşantısı yoluyla yaşadığı toplum şartlarına uygun olarak geliştirilmeye çalışıldığı planlı bir süreç olarak tanımlanabilir.

“Eğitim, önceden saptanmış amaçlara göre insan davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan, planlı etkinlikler dizgesi olarak ifade edilmektedir” (Uyargil vd. 2009:163). Eğitimin hayat boyu devam eden bir süreç olduğu kanısı hemen herkesçe kabul edilmiştir. Bununla ilgili Salman yüksek lisans tez çalışmasında; “Eğitim, en yalın

anlatımıyla hayatın başlangıcı ile başlayan ve hayat boyunca devam eden bir bilgilenme süreci olarak değerlendirilir” (Salman, 2012:4) ifadelerine yer vermiştir.

Eğitimi daha geniş çerçevede değerlendiren Sabuncuoğlu, İnsan Kaynakları Yönetimi Kitabı’nda; “eğitim, bireylerin ya da onların oluşturduğu grupların işletmede yüklendikleri veya ileride yüklenecekleri görevleri daha etkili ve başarılı yapabilmeleri için, onların mesleki bilgi ufuklarını genişleten, düşünce, rasyonel karar alma, davranış ve tutum, alışkanlık ve anlayışlarında olumlu değişimler yapmayı amaçlayan bilgi, görgü ve becerileri arttıran eğitsel eylemlerin tümüdür” (Sabuncuoğlu, 2000:110) olarak ifade etmiştir.

Eğitim kavramına yapılan tanımların içinde Ertürk’ün (1974:12); “eğitim, bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı istendik değişme meydana getirme sürecidir” tanımını yaygın olarak kabul görmüştür.

2.3.1. Hizmet Öncesi Eğitim

“Hizmet öncesi eğitim, kurum ve kuruluşların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendi bünyelerinde açtıkları okullarda okutulanlar ve genel öğretim kurumlarında okuyan öğrencilerle ilgili faaliyetlerin tümünü kapsamaktadır” (DMEGP, 1983: 3). Tanımda da bahsedildiği gibi hizmet öncesi eğitim sadece genel öğretim kurumları değil aynı zamanda kurum ve kuruluşların kendi bünyelerinde yaptıkları faaliyetlerdir.

Bu çalışma yerel siyasetçilerin eğitimi olduğu için kavramlar bu çerçevede açıklanmaya çalışılmıştır. Diğer bazı mesleklerde veya üniversite bölümlerinde farklılıklar olabilmektedir. “Üniversite öğrenimi, çoğunlukla, yönetici yetiştirmeye yeterli sayılmamaktadır. Çünkü üniversitelerin görevi, yalnız belirli bir meslek için insan yetiştirmek değildir. Bu yüzden öğrenim, kuramsal ve soyut kalmaktadır. Ayrıca, yöneticilik yetenekleri daha çok işte çalışarak geliştirilebilmektedir” (Meray, 1967:83 Akt. Yamaç, 2004:27).

“Hizmet öncesi eğitimde geleceğin yöneticilerini gerekli bilgilerle donatacak üniversitelerin programlarının ana hedeflerinin;

1) Öğrencilere sosyal, siyasal ve idari bilimler alanında sağlam bir genel kültür vermek, seviyeli bilgiye dayanan düşünme yeteneğini, mantıklı ve sistemli düşünme,

araştırmacılık, çok yönlü görüş, sorun çözücü davranış gibi üniversitede edinilmesi gereken yetenekleri kazandırmaya çalışmak,

2) Meslek yönünden, yönetici kadroya eleman yetiştirilirken ülkenin sadece bugünkü değil gelecekteki sorunları bakımından da siyasi ve idari sorunları kavrayabilecek, değerlendirebilecek, bunlara çözüm yolları düşünebilecek, öne sürülecek çözümler arasında isabetli seçim yapabilecek nitelik ve yetenekte kafalar yetiştirmek” (Meray, 1967:53) olması gerektiği ifade edilmiştir” (Yaman, 2009:37).

Türkiye’de zorunlu temel eğitim mevcuttur. Bu zorunlu temel eğitim süresi kişiye hizmet öncesi eğitimin temelini kazandırdığı süreçtir. Okul hayatına başlamadan önce çoğu birey okuma- yazma yetisini kavramamış durumdadır. Kişinin ileride karşılaşacağı hemen her işte en başta okuma yazma bilmesi işini kolaylaştıracaktır. O yüzden hizmet öncesi eğitimin başlangıcı temel eğitim dönemi kabul edilebilir. Bazen bu süreç yaşam koşullarına bağlı olarak daha erken başlayabilir. Örneğin babası şoför olan bir çocuk; araba kullanma eğitimini kendiliğinden aile içinde almaya başlar. Gördüğünü taklit ederek tecrübe ile eğitimin temelini her hangi bir kuruma ihtiyaç duymadan kazanabilir. Bunun gibi özel durumlardan ziyade araştırmanın amacı yöneticiler için hizmet öncesi eğitimi açıklamaya çalışmaktır. Bu yüzden hizmet öncesi eğitimin başlangıcı ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak sıralanabilir. Birçok kurum ve kuruluş bunlarla da yetinmeyip kendi hizmet öncesi eğitim programlarını oluşturmuştur. İşe alımlardan sonra hemen işbaşı yapmak yerine öncelikle bu eğitimden geçirilen kişiler gerekli bilgi ve beceriler ile donatılır, kurum/kuruluş kültürünü tanır ve işe uyum süresini daha çabuk atlatabilecekleri ifade edilebilir.

Özellikle yönetici eğitimlerinde yükseköğretim yeterli görülmemekte, çalışılacak alana göre içeriği, kapsamı ve süresi değişen hizmet öncesi eğitimlerden sonra kurumda çalışmaya başlanmaktadır. Kaymakamlık bunun en güzel örneğini teşkil etmektedir. Kaymakam adaylarının Staj süreleri ve sıralaması Başbakanlık mevzuat bilgi sisteminde şu şekilde sayılmıştır;

“MADDE 7 – (1) Adaylar, yıllık izin hakları saklı kalmak üzere aşağıdaki sıralama ve sürelerle uygun olarak, yurtdışı stajı asgari 12 ay olmak üzere kaymakam adaylığı stajlarına tabi tutulurlar.

- İl Merkez Stajı 2 ay

- Kaymakam Refikliği Stajı 3 ay
- Mülkiye Müfettişi Refakatinde Staj 2 ay
- Bakanlık Merkez Stajı (Dil Kursu) 4 ay
- Yurtdışı Stajı 12 ay
- Kaymakam Vekilliği Stajı 9 ay
- Kaymakamlık Kursu 4 ay” (Başbakanlık, 2011).

Yüksek öğrenim mezunu olan kişiler kaymakamlık sınavlarında da başarılı olduktan sonra 7(yedi) kademeli staj süresini de başarı ile geçmek durumundadırlar. Bu durum yönetime ve yöneticiye verilen önemin göstergesi olarak sunulabilir. Çünkü kaymakamlar buldukları ilçelerin mülki idare amirleridirler. Yerel yönetimlerin kalkınmasını ve halkın refah içinde yaşamasını sağlamak için kamu hizmetlerinin kesintisiz, hızlı, verimli ve etkili bir biçimde sunulması gerekmektedir. Bu önemli görevi icra etmek için ise adayın yeterli donanıma sahip olması sağlanmaktadır.

Üniversitede sadece belli alan değil genel kültür ve yakın alanları da kapsayan bir eğitim sunulmaktadır. Kişiyi iş hayatına ve sosyal hayata çok yönlü hazırlamak, gerekli temel bilgi ve beceriyi kazandırmak hedeflenmektedir. Bu temelin üzerine yapılacak işin detayını kavratmak amaçlı hizmet öncesi eğitim verilmesi sıkça karşılaşılan bir durumdur. Ve bu durumun önemine yapılan vurgu günümüzde daha da artmaktadır. Bunun ile ilgili Tutum (1979:118-119) hizmet öncesi eğitimi tanımlamış ve önemini şöyle vurgulamıştır; “Hizmet öncesi eğitim, genelde kişilere “formasyon” kazandırmak için uygulanan kültürel hazırlıklardır. Bu dönemde alınan formasyon kişilerin meslek yaşamını büyük ölçüde etkilemektedir. Hizmete başladıktan sonra kişinin ne olacağı hizmete girmeden önce ne olduğu sorusuna bağlıdır. Hizmet içinde ne kadar eğitilirse eğitilsin kişinin temel formasyonunun yerine geçemez”.

Yukarıda açıklanan hizmet öncesi eğitim kavramını kamu görevlileri için değerlendiren geniş tanımlamaya göre; “Geleceğin kamu görevlileri, kendilerini bu görevlere hazırlayan ve görevleri sırasında yararlanabilecekleri bilgi ve becerileri hizmet öncesi eğitim kurumlarında kazanır. Genellikle, mesleki ve teknik okullar olarak adlandırılan hizmet öncesi eğitim kurumlarında, genel kültür kazandıran klasik eğitim kurumlarından farklı olarak, öğrencilere mesleki formasyon ve gelecekteki görevleriyle

ilgili teknik bilgiler verilir. Böylece adaylar, hizmete başlamadan önce, yetiştikleri alanın görev ve sorumluluklarını, kuram, ilke ve tekniklerini, bilgi kaynaklarını öğrenirler” (United Nations 1963:14-17; Kaya 1999:255; Akt. Yamaç, 2004:27).

2.3.2. Hizmet İçi Eğitim

Geniş tanımıyla hizmet içi eğitim; “bireylerin ya da onların oluşturduğu grupların işletme içinde yüklendikleri veya yüklenecekleri görevleri daha etkili ve başarılı yapabilmeleri için onların mesleki bilgi ufuklarını genişleten, düşünce, rasyonel karar alma, davranış ve tutum, alışkanlık ve anlayışlarında olumlu değişimler yapmayı amaçlayan, bilgi, beceri ve görgü yeteneklerini arttırmayı kapsayan eğitsel eylem ve amaçların tümüdür” (Sabuncuoğlu ve Tokol, 2005:315). “Hizmet içi eğitim, hızla değişen koşullara uymak ve bu koşullara uygun elemanları yetiştirmek gereksiniminden doğmakta ve genel öğretim kurumlarının verdiği bilgilerin hizmetin gerektirdiği bilgilerle tamamlanmaya yenilikleri ve gelişmeleri çalışanlara aktarmaya yaramaktadır” (Tortop, 1992:246).

İlköğretim, orta öğretim ve yüksek öğrenimi tamamladıktan sonra bir kurumda çalışmaya başlamadan önce son aşama olarak hizmet öncesi eğitimlerini de tamamlayan adaylar hizmet vermeye başlamaktadırlar. Fakat eğitim, tanımında da bahsedildiği gibi hayat boyu devam eden bir süreçtir. Haliyle işe başlamış olmak her şeyin bittiği anlamına gelmemektedir. Daha kaliteli hizmet sunmak, hizmetin hızını artırmak, gelişen bilim, teknoloji ve toplum şartlarına uyum sağlayabilmek, çalışanların moral ve motivasyonunu yüksek tutmak, kariyer planları olan çalışanlar için bir fırsat yaratmak ve iş yerinde oluşan - oluşabilecek olan- istenilmeyen yanlış uygulama, tutum ve davranışların önüne geçebilmek için çalışma hayatında da eğitim devam etmektedir.

“Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet içi eğitimin düzenlenmesi, 1965 yılında kabul edilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (DMK) ile zorunlu kılınmıştır. DMK’nun yedinci kısmı, 214 -225 maddeleri “devlet memurlarının yetiştirilmesi” başlığı altında, devlet hizmetini yürüten kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet içi eğitime, bu kurum ve kuruluşların eğitim birimlerine ve eğitim faaliyetlerine ışık tutan ve yön veren hükümler yer almaktadır” (Tartıcı, 2012:42).

Eğitimde süreklilik ilkesi ile artık hemen her kurum ve kuruluş çalışanlarını oluşabilecek olumsuzluklara karşı dirençli ve güncel gelişmelere uyumlu hale getirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca yapılacak olan bu eğitimlere herkesin katılımını sağlamak için

etkin katılım ilkesi göz ardı edilemez. Bir diğerk ilke olan fırsat eşitliği ile herkesin ayrıcalık gözetilmeden eşit fırsatlar sunularak eğitimlere katılması hedeflenmektedir. Hizmet içi eğitim uygulanırken, belirlenen hedef kitlenin eksiksiz katılımıyla herkese eşit fırsatların sunulmasına ve bu eğitimlerin sürekli yapılmasına dikkat etmek gerekliliktir.

Yerel siyasetçiler ve seçilmiş yerel yöneticiler için uygulanan hizmet içi eğitimlere detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Bu kısımda genel kavram tanımını yapılmaya çalışılmıştır.

3. BÖLÜM

3. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YEREL SİYASETÇİLERİN EĞİTİMİ

Bu bölümde Fransa, İtalya, Yunanistan ve Litvanya ülkelerindeki yerel seçimlerde seçilme yeterlilikleri incelenmiştir. Sayılı ülkelerde seçilme yeterlilikleri içerisinde eğitim durumu kıstası araştırılmıştır. “Türkiye’de Yerel Siyasette Yasal Durum ve Adaylık Durumu”, “Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasetçilerin Eğitim Durumları” ve “Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin ve Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitimi” alt başlıkları yer almaktadır. “Türkiye’de Yerel Siyasette Yasal Durum ve Adaylık Durumu” alt başlığı altında seçilme yeterliliği incelenerek yerel siyasetçilerin yerel yönetici konumuna gelebilmek için taşıması gerekenlere ve sahip olmaması gerekenlere yer verilmiştir. Ayrıca bu alt başlık içinde mahalli idareler seçiminde Türkiye’de ve Aydın İli’nde aday olan yerel siyasetçi sayısına da yer verilmiştir. “Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasetçilerin Eğitim Durumları” alt başlığı altında mahalli idare seçimlerinde boy gösteren yerel siyasetçilerin eğitim durumlarına yer verilmiştir. “Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin ve Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitimi” alt başlığı ile bu kişilere hizmet içi eğitim veren kurum ve kuruluşlar ile özel şirketlerden bahsedilmiştir. Bütün bu durumların incelemesi yapıldıktan sonra eksiklikler ve zayıflıklar tespit edilmiştir.

3.1. Dünyada Yerel Siyasetin Durumu

Bu bölümde farklı ülkelerden yerel siyasette seçilme yeterlilikleri incelenmiştir. Yerel siyasetçilerin seçimlerde aday olabilmeleri için; Türkiye’deki gibi bir eğitim kriterini aşmaları gerekli mi yoksa eğitim düzeyi bir kriter olarak sayılmamış mı sorusunun cevabı aranmıştır.

“Ulusal kamu yönetimi okulları arasında dünyada öne çıkanlar Fransa’da ENA, Brezilya’da ENAP, Yunanistan’da EKDDA ve İspanya’da INAP olarak ifade edilebilir. Ülkemizde bu işlevi TODAİE’nin gerçekleştirilmesi istenmiştir” (Zeren, vd., 2015:162). Kamu yönetimi eğitimi veya devlet memurları eğitimi adı altında birçok ülkede oluşumların varlığı dikkat çekmektedir. Benzer kurum ve kuruluşların siyasetçi eğitimi alanında da

varlığı araştırılmıştır. Siyasetçi eğitimi veren bir kurumun varlığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.1.1. Fransa

“Fransa denince ilk akla gelen iki özellikten birisi Fransa’nın üniter yapısı, diğeri ise 1982 reformu ile yaşadığı adem-i merkezileşme sürecidir. Fransa, 1982 yılına gelinceye kadar daha merkeziyetçi bir yapıya sahipken, 1982 reformları ile yerel yönetimler merkezi yönetim karşısında biraz daha güçlenmiştir. Ayrıca 1982 yılına kadar kendisine verilen görevleri yerine getiren bir kamu kurumu niteliğinde olan bölge, 1982 reformu ile bir yerel yönetim birimi haline getirilmiştir. Bu tarihten itibaren Fransa yerel yönetimleri üçlü bir yapıya sahiptir: Belediyeler, iller ve bölgeler” (Kayıkçı, 2003:22). Fransa yerel seçimleri 6 yılda tekrarlanmaktadır. “18 yaşını dolduran Fransız vatandaşları seçimlerde aday olabilmektedir. Ayrıca ikamet edilen şehirde aday olma zorunluluğu da yoktur” (Varin, 1994:61). Yapılan araştırmalar sonucunda Fransa’da yerel seçimlerde aday olabilmek için herhangi bir eğitim şartı olmadığı anlaşılmıştır. Türkiye’de ilkokul mezunu olma şartı aranmaktadır. Fransa’da benzer bir kriter görülmemektedir.

Fransa’da Türkiye’den farklı durumlar söz konusudur. Bunların en dikkat çekenlerinden birisi kuşkusuz belediye başkanı seçimidir. Türkiye’de belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilirken Fransa’da durum böyle değildir. Belediye meclisi halk tarafından seçilir ve seçilen meclis üyeleri kendi içinden bir başkan seçer. Fransa’da belediye meclis üyesi seçilebilme koşulları arasında Fransız vatandaşı olmak ve seçim günü 18 yaşında olmak şartları yer almaktadır. Fransa Yerel Yönetimlerinin hukuki yapısı açısından değerlendiren Forges; “Fransız hukukunda yerel yönetimlerin iki önemli özelliği vardır. Bu özelliklerden biri, yasal ayrıcalıklar dışında, aynı düzeydeki tüm yerel yönetimlerin aynı statüye sahip olması ve diğeri, tümünün doğrudan genel oyla seçilen bir meclisle, bu meclis içinden seçilen bir icra organı tarafından yönetilmesidir” (Forges, 1992:35, Akt. Kayıkçı, 2003:27). Fransa’da bir başka dikkat çeken ve Türkiye ile farklı olan durum da; belediye başkanlığı, milletvekilliği ve il genel meclis üyeliği aynı anda bir kişide görülebilmektedir. Türkiye’de bu durum söz konusu değildir.

Fransa’da en dikkat çeken eğitim kurumu olarak ENA ile sıkça karşılaşılmaktadır. ENA, üst düzey yönetici yetiştirme okulu olarak faaliyet göstermektedir. Kurum mezunlarının üst düzey yönetim kademelerinde olması, yapılan araştırmalarda ortaya çıkan

bazı sonuçlar ile ENA mezunlarının elitist yaklaşımlarının varlığını göstermektedir. Fakat ENA eğitim kurumu olarak ilkokul ile eşdeğer bir kurum değildir. ENA’da eğitim alabilmek başlı başına birçok eğitimi tamamlamış olma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. ENA’da eğitim hayatına başlayabilmenin oldukça zor görüldüğü yapılan araştırmalarda dikkat çekmiştir. Bu durum ENA öğrencilerinin ve mezunlarının ayrıcalıklı hissetmesine neden olmaktadır. Ayrıca mezuniyet sonrası öğrencilerin üst düzey mevkilerde görev almaları da bu durumun pekiştiricisi olarak sunulabilir. Her ne kadar elitist olarak eleştirilse de ENA Fransa’da üst düzey yönetici yetiştirme alanında en önemli kurumdur. ENA benzeri bir oluşum olarak Türkiye’de de TODAİE kurulduğu ifade edilebilir.

ENA siyaset alanında da eğitim vermektedir. Ancak sınırlı sayıda öğrenci alması ve bu öğrencileri ülkenin üst düzey mevkilerine hazırlaması söz konusudur. Küçük bir belediyede sadece belediye meclis üyeliğine aday olacak birinin ENA mezunu olması pek rastlanılır durum değildir. Siyasi eğitim alan ENA mezunları zorunlu devlet görevlerini yerine getirdikten sonra siyasetçi olarak hayatlarına yön vermeyi düşünürler ise; milletvekilliği veya Fransa’nın büyük şehirlerinde meclis üyeliği ve ardından belediye başkanlığı konumlarını hedefledikleri ifade edilebilir. Her siyasetçinin gidip hizmet öncesi eğitimini tamamlayabileceği bir kurumdan ziyade, devlet kademesinde üst düzey yönetici olacak olanların eğitim aldıkları yer olarak ENA tanımlanabilir. Bu yüzden ENA tez çalışması konusu ile yakından alakalı değildir ve bu kadar değinmekle yetinilmiştir. Fransa’da siyasetçi eğitimi için herhangi bir oluşum dikkat çekmemiştir.

3.1.2. İtalya

“İtalya da Türkiye gibi üniter yapılı bir devlettir ancak yerel yönetimlerle devlet ilişkilerinin kuruluş ve işleyişi açısından aralarında önemli farklılıklar bulunmaktadır” (Küçük, 2016:4). Yerel Yönetimler İtalya 1948 Anayasası’nın Beşinci Bölümü’nün 114. maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre; “Cumhuriyet bölgelere, illere ve komünlere ayrılır. Komünler, iller, metropol kentler ve bölgeler Anayasada belirlenen ilkelere göre, kendilerine özgü tüzük, yetki ve sorumlulukları olan özerk kuruluşlardır” (1948 İtalya Anayasası).

“2003 yılında İtalyan Anayasa Mahkemesi, merkezi yönetimin yanında tüm yerel yönetimlerin özerk kuruluşlar olarak kendi statülerini kendilerinin belirleyeceğine karar vermiştir” (Tokgöz, vd., 2009:93). Yapılan anayasal düzenlemeler incelendiğinde İtalya’da

yerel yönetimler adına çalışmalarda 1990 yılından itibaren artış gözlenmektedir. Özellikle 2000'li yıllara gelindiğinde yerel yönetimler ve bölgelere oldukça geniş yetkiler ve özerklikler verildiği söylenebilir.

İtalya'da devlet dışında, yönetim birimleri olarak yerel yönetim birimleri ve bölge yönetimleri yer almaktadır. Bölge yönetimi, Metropol kent yönetimi, İl yönetimi ve Belediye yönetimleri olmak üzere dört birim mevcuttur. Bu birimlerin her birinde organlar halk tarafından seçilirler (İtalya Anayasası). "1999 yılına kadar başkanı meclis üyeleri kendi içinden seçiyorken, yapılan değişiklikler ile birimlerin başına geçecek kişiler de doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmıştır" (Ulusoy ve Akdemir, 2013:153). Yerel yönetimler adına yapılan araştırmalarda İtalya'da adaylık konusunda her hangi bir eğitim şartına rastlanılmamıştır. Ayrıca İtalya'da siyasetçi eğitimi için herhangi bir oluşum dikkat çekmemiştir.

3.1.3. Yunanistan

Yunanistan yerel seçimleri Türkiye ile benzerlik göstermektedir. Belediye meclis üyeleri ve belediye başkanları ayrı ayrı oylanarak seçilmektedir ve adaylık şartları aynıdır. "Bu şartlar;

- 18 yaşını doldurmak
- Yunanistan'da ikamet etmek
- İkamet ettikleri belediye sınırları içinde aday olmak
- Geçerli bir kimlik veya pasaport ile beraber form doldurmak
- Geçici veya kalıcı olarak siyasi haklardan mahrum olmadığını ispat etmek
- Vergi dairesine 50 avro ödendiğini gösteren belgeye sahip olmak" (ypes.gr).

olarak ilgili bakanlığın internet sayfasında yayınlamaktadır. Bu bilgiler ışığında Yunanistan'da adaylık için her hangi bir eğitim kıstası olmadığı anlaşılmaktadır.

Üst düzey kamu yöneticisi yetiştirilmesi için Yunanistan'da, Fransız ENA ve Türkiye'deki TODAİE benzeri bir yapının varlığı (EKDDA) araştırmalar sırasında dikkat çekmiştir (Zeren, Vd., 2015:171). Kurum fakülte mezunlarına eğitim vermekte ve üst düzey konumlar için yetiştirmektedir. Ancak yapılan araştırmalardan çıkan sonuca göre

Yunanistan'da da diğer birçok ülkede olduğu gibi adaylık için her hangi bir eğitim şartına rastlanılmamıştır. Ayrıca Yunanistan'da siyasetçi eğitimi için herhangi bir oluşum dikkat çekmemiştir.

3.1.4. Litvanya

Litvanya yerel yönetimlerinde adaylık için 20 yaşından gün almış olmak, aday olunacak bölgede ikamet etmek ve Litvanya vatandaşı olmak şartları aranmaktadır. Türkiye'den farklı olarak bağımsız adaylık durumu söz konusu değildir. Kişiler adaylık için parti üyeliğine ihtiyaç duymaktadırlar (Litvanya Cumhuriyeti Belediye Meclis Kanunu).

Litvanya'da belediye başkanlığı seçimi Türkiye'den farklı bir uygulama ile yapılmaktadır. Önce seçim şartlarını karşılayanlar arasında belediye meclis üyeleri seçilmektedir. Ardından bu seçilen üyelerin en az %20'sinin desteğini alan meclis üyeleri başkanlık için tekrar yarışmaktadır ve halk başkanı seçmektedir. İki kademe olarak yapılmış olan seçimler sonucunda başkan belirlenmektedir. Seçimler ile ilgili hükümler 7 Temmuz 1994 tarihli Litvanya Cumhuriyeti Belediye Meclis Kanunu'nda detaylı olarak düzenlenmiştir (Litvanya Cumhuriyeti Anayasası).

Litvanya Cumhuriyeti Belediye Meclis Kanunu incelenmiştir. Bu kanun içeriğinde adaylık koşulu olarak her hangi bir eğitim durumundan söz edilmemiştir. Türkiye'de ilkokul olan adaylık şartı Litvanya'da net bir şekilde belirtilmemiştir. Litvanya vatandaşları ile yapılan görüşmelerde, böyle bir şart olmasa da belediye başkanlığı için genellikle üniversite mezunlarının aday oldukları belirtilmiştir. Zorunlu eğitim sistemine göre her Litvanya vatandaşı 10. sınıfa kadar eğitim almak zorundadır sonrası kişinin tercihine bırakılmıştır. O yüzden Türkiye'de adaylık şartı ilkokul olarak düşünülürse, Litvanya'da zaten herkesin bu seviyenin üstünde olması gerektiği ifade edilebilir. Litvanya'da siyasetçi eğitimi için herhangi bir oluşum dikkat çekmemiştir.

3.2. Türkiye'de Yerel Siyasette Yasal Durum ve Adaylık Durumu

Bu bölümde öncelikle Türkiye'de yasal durum incelenmiştir. Daha sonrasında Türkiye'deki ve Aydın'daki adaylık durumlarına yer verilmiştir. Çalışma Aydın İli Örneği olduğu için Aydın İli'nde seçim ile göreve gelen yerel yöneticiler ve bu konumlara aday olan yerel siyasetçiler incelenmiştir. 6360 Sayılı On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun ile Aydın İli Büyükşehir statüsüne getirilmiştir. Çalışmada Büyükşehirlerdeki mevcut yapıya seçim ile gelen yerel yöneticilerin dışında kalanlar dâhil edilmemiştir.

3.2.1. Türkiye’de Yerel Siyasette Yasal Durum

Seçilme yeterliliği 2972 Sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları İle İhtiyar Heyetleri Seçimleri Hakkındaki Kanun ile belirlenmiştir. Buna göre;

- “2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, yirmibeş yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

(Mülga İkinci fıkra: 27/12/1993 - 3948/1 md.)”

2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu 11. maddeye göre;

“Milletvekili seçilemeyecek olanlar:

Madde 11 – Aşağıda yazılı olanlar milletvekili seçilemezler:

- a) İlkokul mezunu olmayanlar,
- b) Kısıtlılar,
- c) Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,
- d) Kamu hizmetinden yasaklılar,
- e) Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar,
- f) Affa uğramış olsalar bile;

1. (Değişik: 2/1/2003-4778/15 md.) Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

2. Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar,

3. (Değişik: 2/1/2003-4778/15 md.) Terör eylemlerinden mahkûm olanlar,

4. Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar”.

Yukarıda sayılan unsurlara uygun kişiler mahalli idare seçimlerinde aday olabilir ve seçilmesi halinde yerel yönetici sıfatını kazanabilirler. Türkiye’de yerel siyasetin yasal durumu yukarıda anlatılan kanun maddeleri ile şekillenmiştir.

3.2.2. Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasette Adaylık Durumu

Yerel siyasette adaylık durumunun da incelenmesinin konu bütünlüğü açısından çalışmaya katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Çalışma Aydın İli ile sınırlı olduğu için Aydın’daki durum incelenmiştir. 2014 yerel seçimlerinde Aydın İlinde belediye başkanlığı (Büyükşehir belediyesi hariç 17 ilçe) için 16 kadın ve 127 erkek olmak üzere toplam 143, belediye meclis üyeliği için 314 kadın ve 1451 erkek olmak üzere toplam 1765 kişi aday olmuştur. Aydın İlinde bu seçimde 17 ilçe belediye başkanı ve 323 belediye meclis üyesi koltuğu mevcuttu. 340 kişi seçimi başarı ile tamamlayabilmiştir fakat bu koltuklar için toplam 1908 kişi aday olmuştur. Her koltuk için ortalama 5.61 (yaklaşık olarak) kişi yarışmıştır. Başarılı olan belediye başkan adaylarının hepsi erkek, belediye meclis üyelerinin ise 42’si kadın ve 281’i erkeklerden oluşmuştur. Ülke geneline bakıldığında belediye başkanlığı için 544 kadın ve 8642 erkek olmak üzere toplam 9186 kişi, belediye meclis üyeliğine 11901 kadın ve 87806 erkek olmak üzere toplam 99707 kişi aday olmuştur. Ülke genelinde kazanan belediye başkanı sayısı 37 kadın ve 1327 erkek olmak üzere toplam 1364’tür. Kazanan belediye meclis üyesi sayısı 2206 kadın ve 18332 erkek olmak üzere toplam 20538’dir. Ülke genelinde her boş koltuk için adaylık ortalamasına bakıldığında 4.97 (yaklaşık olarak) olduğu görülmektedir. Bu durumu TÜİK verileriyle oluşturulan Tablo 3.1’de incelemek mümkündür.

Tablo 3.1. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aday ve Kazanan Aday

Aday Olunan/Kazanan Mevkii	Türkiye		Aydın	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Belediye Başkanlığı (Aday)	544	8642	16	127
Belediye Başkanlığı (Kazanan)	37	1327	-----	17
Belediye Meclis Üyeliği (Aday)	11901	87806	314	1451
Belediye Meclis Üyeliği (Kazanan)	2206	18332	42	281

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (Tüik). 2014 Mahalli İdareler Seçimi, Türkiye ve Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

Ülke geneli ile kıyaslandığında Aydın İlinde seçilmiş yerel yöneticilik daha fazla talep görmüştür. Bu bilgilerden ülke geneline kıyas ile Aydın İlinde yerel siyasete ve seçilmiş yerel yöneticilik konumlarına daha fazla ilgi olduğu söylenebilir. Türkiye’de ve Aydın İlinde 2014 Mahalli İdareler Seçimi çerçevesinde yerel siyasete adaylık durumu Tablo 3.1’de gösterilmiştir.

3.3. Türkiye’de ve Aydın’da Yerel Siyasetçilerin Eğitim Durumları

Türkiye’de siyasetçiler için eğitim konusunda sadece ilkokul mezuniyet şartı aranmaktadır. Bu şartı sağlayanların eğitim açısından siyaset hayatına atılmak için başka bir engeli bulunmamaktadır. Eğitim eski sistemine göre ilkokul, ortaokul, lise, yüksekokul, fakülte, yüksek lisans ve doktora olarak eğitim basamaklarını saymak mümkün görülürse; mevcut siyasetçi durumu incelendiğinde büyük ölçüde bu koşul birkaç basamak üstte sağlanmaktadır. Özellikle milletvekillerinin ve milletvekili adaylarının genelde yüksekokul ve fakülte veya üstü eğitim seviyesinde oldukları görülmektedir. Mahalli İdareler Seçimleri’nde aday olanlar ve kazananlar incelendiğinde bu durum daha alt basamaklara inmektedir.

Tablo 3.2. 2009 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Adayları Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
İlkokul	2	89	91
Ortaokul – Lise	6	91	97
Üniversite –Yüksekokul	5	97	102
Toplam	13	277	290

Tablo 3.3 2009 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
İlkokul	39	1575	1614
Ortaokul – Lise	130	1036	1166
Üniversite –Yüksekokul	93	458	551
Bilinmeyen	1	14	15
Toplam	263	3083	3346

Kaynak: Tüik. 2009 Mahalli İdareler Seçimleri, Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

Yukarıdaki tablolardan hareketle 2009 Mahalli İdareler Seçimlerinde Aydın İli için adayların eğitim durumları hakkında fikir yürütülebilir. Bu seçimde belediye başkanlığı için 290 ve belediye meclis üyeliği için 3346 olmak üzere toplamda 3636 aday (yerel siyasetçi) boy göstermiştir. Yöneticilik eğitimlerinin yüksekokul ve üniversitelerden başlanarak verilmeye başlandığı varsayılırsa, sadece 653 adayın bu eğitimleri almış olma olasılığı bulunmaktadır. Fakat üniversitelerin her bölümünde yöneticilik, yerel yönetimler, kentleşme, çevre sorunları, vb. dersler mevcut değildir. Yüksekokul ve üniversite mezuniyeti de yöneticilik alanında eğitim alındığının tek başına göstergesi olarak kabul edilemez. Ayrıca adaylardan bazılarının kişisel gelişimlerine önem vererek yöneticilik alanında kendilerini geliştirdiği veya işleri gereği zaten yöneticilik alanında uzman oldukları da düşünülebilir. Bu durumun ayrı bir çalışma konusu olabileceği düşünülmektedir ve bu çalışmanın yapılması gerekli görülmektedir.

Aydın İli 2009 Mahalli İdare seçimlerinden sonra 2012 yılında Büyükşehir statüsüne geçmiştir. Bu durum yerel siyasette önemli etkiler yaratmıştır. Bugüne daha yakın sonuçlar alınabileceği için çalışmanın ilerleyen kısımlarında 2014 Mahalli İdareler seçimleri ele alınmıştır.

Tablo 3.4. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Adayları Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	1	1	2
İlkokul	1	16	17
İlköğretim	----	5	5
Ortaokul veya Dengi Okul	1	13	14
Lise veya Dengi Okul	7	28	35
Yüksekokul veya Fakülte	5	61	66
Yüksek Lisans	1	2	3
Doktora	----	1	1
Toplam	16	127	143

Kaynak: Tüik. 2014 Mahalli İdareler Seçimleri, Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

Tablo 3.5. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
Okuma Yazma Bilmeyen	----	1	1
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	1	8	9
İlkokul	28	374	402
İlköğretim	23	187	210

Tablo 3.5. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Adayları Eğitim Düzeyi (Devamı)

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
Ortaokul veya Dengi Okul	18	133	151
Lise veya Dengi Okul	133	398	531
Yüksekokul veya Fakülte	104	328	432
Yüksek Lisans	5	9	14
Doktora	-----	2	2
Bilinmeyen	2	11	13
Toplam	314	1451	1765

Kaynak: Tük. 2014 Mahalli İdareler Seçimleri, Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

Yukarıdaki tablolardan hareket ile Aydın İli Büyükşehir olduktan sonra yapılan ilk Mahalli İdareler Seçiminde (2014) aday olanların eğitim durumları incelenmiştir. Belediye başkanlıkları için 16 kadın ve 127 erkek olmak üzere toplam 143 aday yarışmıştır. Belediye meclis üyelikleri için 314 kadın ve 1451 erkek olmak üzere toplam 1765 aday seçimlerde boy göstermiştir. “2014 Mahalli İdareler Seçiminde Aydın İlindeki seçmen sayısı 752729’dur” (YSK). Bu durumda seçmen sayısının %3.94’ü (yaklaşık) yerel siyasete aktif olarak katılmış ve seçilmiş yerel yöneticilik yarışı içinde bulunmuştur. Belediye başkanlığı adaylarının %48.95’i (yaklaşık) eğitim durumu açısından yüksekokul veya fakülte ve üstü eğitim düzeyindedir. Belediye meclis üyeliği adaylarının eğitim düzeyine bakıldığında bu oran %25.38’e (yaklaşık) düşmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi eğitim düzeyi kişinin yöneticilik alanında uzman olduğunun ya da olmadığı tek başına göstergesi olarak sunulamayacağı bir gerçektir. Ancak yüksekokul veya fakülte mezunu olanların özel sektör ve devlette yöneticilik pozisyonlarına girebildikleri düşünüldüğünde kıstas olarak yerel yöneticilik alanına talip olan yerel siyasetçilerin de en az yüksekokul veya fakülte mezunu olmaları gerektiği düşünülebilmektedir.

Tablolardan çıkarılan sonuçlardan birisi de adayların, aday oldukları konuma uygun hizmet öncesi eğitimlerinin olmadığıdır. Bu durum uzmanlaşma ilkesine aykırıdır. Belediye meclis üyeliği için uzmanlaşma hizmet içi eğitimler ile de tamamlanabilir fakat yine de temel düzeyde bir eğitim alınıp göreve başlanması çok daha yararlı olacaktır. Tüzel kişiliğin başında bulunan ve temsilcisi olan belediye başkanı için bu durum söz konusu olmamalıdır. Belediye başkanı adayları mutlaka yapacakları işin temelini o işi yapmaya başlamadan önce almalıdırlar. Görev başında olan belediye başkanlarının sürekli değişen ve gelişen kanunlar, teknolojik gelişmeler, teknik gelişmeler ve uygulamalar hakkında bilgi sahibi olabilmek için hizmet içi eğitimleri ihmal etmemelidir.

Türkiye’de zorunlu eğitim 5 yıllık ilkokuldan ibaretken 8 yıla çıkarılmıştır ve ortaokul da dâhil edilmiştir. Daha sonra ilköğretim olarak adlandırılan 8 yıllık okullar halini almıştır. Günümüzde ise 4+4+4 sistemi ile 12 yıl zorunlu eğitim mevcuttur. Bu değişikliğin gerekliliğini dönemin Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer (2012) “Bilgi çağı olarak nitelendirilen 21. Yüzyılda eğitim, değişimin ve dönüşümün en temel aktörü haline gelmiştir. Bugün uluslararası toplumda, ilköğretim eğitiminin yetersiz kaldığı ve tüm nüfusun en azından lise düzeyinde eğitim alması gerektiği yaygın olarak kabul edilmiştir. 1970’li yıllardan itibaren ise OECD ülkelerinde lise eğitiminin çağ nüfusunun tamamına yaygınlaştırılması ve üniversite öncesi eğitimin süresini uzatarak, genç nüfusun mümkün olduğunca daha uzun süre eğitim alması yönünde politikalar oluşturulmuştur” sözleriyle açıklamıştır. Türkiye’nin durumunu gelişmiş dünya ülkeleriyle kıyaslayan Dinçer (2012) “Dünya genelindeki uygulamalara bakıldığında, ortalama eğitim süresi 11 - 12 yıl veya daha üzerindedir. Türkiye’de ise yetişkin nüfusun ortalama eğitim süresi 6 - 6,1 yıl civarındadır. Başka bir ifadeyle, gelişmiş dünya ülkeleri ile Türkiye’nin eğitim süresi arasında tam yarı yarıya bir fark söz konusudur” sözleriyle Türk Eğitim Sistemi’nin değişiklik ihtiyacının gerekçelerini gözler önüne sermiştir. Eğitim alanında duyulan daha uzun süre eğitim ihtiyacının siyaset adına da hissedildiği söylenebilir. Belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği adayları ile bu mevkileri kazananların eğitim durumları kıyaslandığında, kazanan adayların kaybedenlere göre eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum milletvekilliği içinde geçerlidir. Uygulamada siyasi partilerin ve seçmenlerin adaylar arasından eğitim seviyesi yüksek olanları tercih ettiğini söylemek mümkündür. Fakat bu durum yasalarla korunması gerekliliktir. Bazı durumlarda adaylar eğitim düzeyinden bağımsız olarak oy potansiyeli yüksek olduğu için iyi eğitim almış kişilerin önüne geçebilmekte ve yerel hizmetlerde sorunlar yaşanabilmektedir. Oy potansiyeli yüksek adayların seçim kazanmasına şüphesiz kimsenin itirazı olamaz. Seçme ve seçilme haktır. Ancak üst düzey yetkilerin kullanılması da belli bir eğitimi gerektirmektedir. O yüzden belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi olan belediye başkanlarının bu yetkileri taşıyabilecek eğitim almaları gerekli görülmektedir. Seçmenlerin eğitim düzeyi yüksek adayları daha çok tercih ettiği kazanan adayların tablosunda daha iyi görülmektedir. Yine Aydın İli örnek olarak alınmıştır.

Tablo 3.6. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Başkanlığı Kazanan Adaylar Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	KADIN	ERKEK	Toplam
İlköğretim	-	1	1
Ortaokul veya Dengi Okul	-	2	2
Lise veya Dengi Okul	-	1	1
Yüksekokul veya Fakülte	-	13	13
Toplam	-	17	17

Kaynak: Tüik. 2014 Mahalli İdareler Seçimleri, Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

Tablo 3.7. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli Belediye Meclis Üyeliği Kazanan Adaylar Eğitim Düzeyi

Eğitim Durumu	Kadın	Erkek	Toplam
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	-	1	1
İlkokul	2	46	48
İlköğretim	1	12	13
Ortaokul veya Dengi Okul	2	27	29
Lise veya Dengi Okul	14	81	95
Yüksekokul veya Fakülte	19	109	128
Yüksek Lisans	4	4	8
Bilinmeyen	-	1	1
Toplam	42	281	323

Kaynak: Tüik. 2014 Mahalli İdareler Seçimleri, Aydın. <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul>

2014 Mahalli İdareler Seçimlerinde Aydın İlinde belediye meclis üyeliğine adaylar içinde yüksekokul veya fakülte ve üstü eğitim düzeyinde olanların oranı %25.38 (yaklaşık) iken; kazanan adaylara bakıldığında bu oran %42.41'e (yaklaşık) çıkmıştır. Mevcut 17 belediyenin başkanlığı için yarışan 143 adayın yüksekokul veya fakülte ve üstü eğitim düzeyinde olanların oranı yukarıda da belirtildiği gibi %48.95 gibi yüksek bir seviyededir. Fakat kazanan adayların eğitim düzeyine bakıldığında bu oranın %76.47'ye (yaklaşık) çıktığı görülmektedir. Bu durumdan 3 sonuca ulaşılabilir.

1. Seçmenler adayların eğitim seviyesine önem verirler ve eğitim seviyesi yüksek olanların daha iyi hizmet getireceği düşüncesi seçmenlerin oylarının yönünü etkiler.
2. Eğitim seviyesi yüksek olanların aday gösterilmesi siyasi partilerin bu kişileri daha çok tercih etmesinden kaynaklanmaktadır.

3. Eğitim seviyesi yüksek olanlar seçimlerde ve seçim çalışmalarında daha başarılı oldukları için seçilme oranları daha yüksektir.

Yukarıda sayılan maddelerin belki de hepsi geçerlidir. Bu ayrı bir çalışma alanı olarak değerlendirilebilir. 2014 Mahalli İdareler Seçimi Aydın İli rakamlarına göre yapılabilecek değerlendirmelere yer verilmiştir. Yukarıda yazılan varsayımların doğruluğu veya yanlışlığı tartışılmamıştır. Bu duruma yol açan sebepler başka da olabilir. Fakat varılması gereken sonuç; yerel siyasette yarışan ve yerel yönetici olabilen adayların eğitim seviyeleri yüksek oranda yüksekokul veya fakülte ve üstü durumdadır. Adaylık için gerekli kriterlerin çok üzerinde bir seviyededir. Buradan anlaşıldığı gibi uygulamada eğitim kriteri mevcuttur. Genellikle eğitim seviyesi yüksek adaylar tercih edilmektedir ve bu kişiler seçimlerde başarılı olabilmektedir.

Dönem şartlarına göre hazırlanan kanunların zamanla yenilenmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Eğitim sistemi buna güzel bir örnektir. Dönemin şartlarına göre hazırlanmıştır fakat zamanla dönem şartları değişmiş ve gelişmiştir. Buna bağlı olarak sistemde de değişikliğe gidilmiştir. Bazı meslek dalları da bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Lise mezunlarının öğretmen ve polis olabildiği yıllar Türkiye’de yaşanmıştır. Ancak günümüzde üniversite mezunu olmasına rağmen işsiz kalan birçok öğretmen mevcuttur. O dönemlerde yetişmiş eleman eksiliğinden dolayı lise mezunlarıyla bu ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır. Dönem şartları değişince ülkede eğitim seviyesi yükselince artık üniversite mezunları tercih edilmeye başlanmıştır ve bu durum yasalarla düzenlenmiştir. Şuan ise öğretmenlik için üniversite mezunları bile sıra beklemektedir. Siyaset için de bu durum düşünülmeli ve yasal düzenlemeler ile gerekli kriterler geliştirilmelidir.

3.4. Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin ve Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitimi

Çağ koşullarını yakalamak, gelişmişlik seviyesini arttırmak ve ülke refahını sağlamak için devletler sürekli eğitim çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bazen mevcut sistemler yenilerek bazen de başka ülkelerde örnekleri bulunan uygulamaları ülkelerine getirerek bu hedef sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalardan biri olan “kamu yöneticisi yetiştirmek” için Türkiye’de önemli çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Siyasetçi eğitimine en yakın alanda yapılan çalışma olduğu için, kamu yöneticisi yetiştirme çabaları tez çalışması konusu için önem arz etmektedir.

Siyasetçi eğitimi alanında hizmet öncesi eğitim çalışması Türkiye’de mevcut değildir. Fakat seçilmiş yerel yöneticiler için hizmet içi eğitim alabilecekleri kurum, kuruluş ve özel şirketler mevcuttur. Günümüzde TODAİE ve Türkiye Belediyeler Birliği en güzel örnekleridir. Ayrıca siyasi partilerin siyaset akademileri de hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler olarak değerlendirilebilir. Siyaset akademileri siyasi partilerin vermiş olduğu bir hizmet olduğu için kendi ideolojilerinin esintilerini görmek mümkündür. O yüzden tam anlamıyla tarafsız bir eğitim merkezi olarak göstermenin doğru olmadığı söylenebilir. Yerel Yönetimlerde hizmet içi eğitim faaliyetleri Devlet Memurları Kanununa tabidir. Devlet Personel Başkanlığı hizmet içi eğitimler düzenlenmesinde yetkili olan yerdir. Fakat gerekli görüldüğünde kurumlar arası işbirliği yapabilmektedir. Bu kapsamda TODAİE ile işbirliği içinde bazı eğitim programları düzenlemiştir. Devlet Personel Başkanlığı özellikle devlet memurları ve devlet kurum-kuruluşlarındaki personel ile ilgili çalışmalar yapmaktadır.

Yerel siyasetçilerin eğitim alabilecekleri kurum, kuruluş ve özel şirketleri sayarak bazılarının incelenmesi konu bütünlüğü için gerekli görülmüştür. “Birçok kurum ve kuruluşun özel olarak yerel yönetimler için düzenlediği eğitim programları bulunmaktadır. Yerel yönetimlere hizmet içi eğitim hizmetleri veren kurum ve kuruluşların eğitim programlarını aşağıdaki şekilde gruplandırmak mümkündür:

- İçişleri Bakanlığı'nın planladığı ve yürüttüğü zorunlu programlar,
- Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı, Başbakanlık GAP İdaresi, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı, İller Bankası Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü gibi diğer bakanlıkların, kamu kurum veya kuruluşlarının eğitim programları,
- Belediyelerin kendi bünyelerinde düzenlediği programlar,
- Türkiye Belediyeler Birliği ve Belediye Birlikleri, Mahalli İdareler Derneği, Mahalli İdareler Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Derneği, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE), WALD Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG-MEWA) , Merkezi ve Doğu Avrupa İçin Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Eğitimleri, Belediye İş

Sendikası gibi gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, dernekler, meslek odalarının yürütmüş olduğu eğitim programları,

- Özel şirketlerin belediyelere yönelik hizmet içi eğitim programları yer almaktadır” (Tartıcı, 2012:51-52).

Yukarıda sayılan eğitim veren kurum, kuruluş ve özel şirketlerin büyük çoğunluğu devlet memurları ve personel odaklı eğitimler vermektedir. Çalışmanın konusu gereği yerel siyasetçilere ve seçilmiş yerel yöneticilere eğitim veren kurum, kuruluş ve özel şirketler ele alınmıştır.

3.4.1. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE)

Kamu yönetimiyle ilgili öğretimi geliştirmek, kamu yöneticisi yetiştirebilmek ve yönetsel sorunlar üzerine araştırmalar yapmak amacıyla “Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE), 1952 yılında Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler arasında imzalanan teknik yardım anlaşması çerçevesinde kurulmuştur” (todaie.gov.tr). Türkiye için önemli gelişmelerden birisidir. TODAİE için “modern Enderun” (todaie.gov.tr) benzetmesi yapılmaktadır. 1958 yılında çıkarılan 7163 sayılı Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Teşkilat Kanununda enstitünün vazifeleri sıralanmıştır.

“Madde 2 – Enstitünün başlıca vazifeleri şunlardır:

A) Öğretim ve yetiştirme:

1. Amme İdaresine mütaallik öğretimin inkişafına çalışmak;

2. Amme İdaresi görevlilerinin modern idare prensipleri ve tekniğine göre bilgilerini artıracak ve tekâmülünü sağlayacak tedbirler almak ve bu gibi tedbirleri teşvik etmek ve desteklemek;

3. Amme İdaresi sahası için öğretim elemanları yetiştirilmesine yardım etmek;

B) Araştırma ve yardım:

1. Amme İdaresi ile ilgili meseleler üzerinde araştırma ve anket ve incelemeler yapmak;

2. Amme İdaresi öğretimi yapan müesseselere yararlı öğretim malzemesi meydana getirmek;

3. İlgililerin talepleri üzerine Amme İdaresini ıslaha yararlı tedbirler hakkında tavsiyelerde bulunmak ve bu hususta mütehasıslarını görevlendirmek; Amme İdaresiyle ilgili meseleler hakkında mütalaa ve rey beyan etmek;

C) Derleme ve neşriyat:

1. Amme İdaresi sahasında gerek yurt içindeki gerek başka memleketlerdeki hadise ve emsalleri, inkişafı, tatbikat ve hal tarzlarını, araştırma, inceleme ve neşriyatı devamlı olarak takip etmek ve derlemek;

2. Araştırma, inceleme ve derlemelerini her türlü kitap, dergi, bülten bibliyografiler vasıtasıyla devamlı olarak neşretmek; enstitü neşriyatının artışına ve dağılışına nezaret etmek;

3. Amme İdaresiyle ilgili mühim eser ve araştırmaları Türkçeye veya yabancı dillere tercüme ederek neşretmek ve bu çeşit neşriyatı desteklemek;

D) Öğretim, araştırma ve inceleme yardımları:

1. Enstitüde öğrenim ve araştırma yapacaklara çeşitli kaynaklardan verilecek bursların idare ve tevziine iştirak etmek;

2. Enstitü öğrencilerinden ve enstitü dışındaki elemanlardan ehliyet ve kabiliyeti görülenlere ve Amme İdaresiyle ilgili diğer ilim müesseselerinin öğretim ve araştırma üye ve görevlilerine, dış memleketlerde tahsil, araştırma veya staj yapmaları için her türlü imkânlardan faydalanarak burs ve sair kolaylıklar sağlamak;

E) Türkiye ve Orta - Doğu memleketlerinde Amme İdaresi sahasında yapılan araştırma ve öğretim faaliyetlerinin koordinasyon merkezi olmak”.

“Madde 3 – Enstitü, 2’nci maddede yazılı görevlerini başarabilmek için idare ve ilim müesseseleriyle iş birliği yapar. Yurt içindeki bütün mütehasıslardan faydalanır; ilgili milletlerarası kurumlarla ilmi münasebet ve temaslarda bulunur”.

“TODAİE alanlarına göre çeşitli merkezlere sahiptir. Bunlar;

- İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Göç Çalışmaları Merkezi
- Yerel Yönetimler Merkezi
- Sürekli Eğitim Merkezi
- Dış İlişkiler Merkezi
- Kafkasya Kamu Yönetimi Araştırma ve Eğitim Merkezi” (todaie.gov.tr).

olmak üzere 5 merkezdir. Bu merkezlerden Yerel Yönetimler Merkezi ve Sürekli Eğitim Merkezi tez çalışmasıyla yakından ilgili olduğu için merkezlerin eğitim faaliyetleri incelenmiştir.

“Sürekli Eğitim Merkezince 2016 yılında 68 adet eğitim programı ve 6 adet sınav düzenlenmiştir. Eğitim programlarına toplam 4253 kişi katılmıştır. Görevde yükselme, unvan değişikliği, yeterlik ve sözlü sınavlarına toplam 6161 kişi katılmıştır” (TODAİE, 2016:38). Eğitim programlarını ve katılımcı sayısını tablo üzerinden incelemek mümkündür.

Tablo 3.8. 2016 Yılı Sürekli Eğitim Merkezi Eğitimleri

Program Türü	Katılımcı Sayısı
Yöneticiliği Geliştirme Eğitimleri	720
Mesleki Eğitimler	1065
Kişisel Kaliteyi Geliştirme Eğitimleri	2343
Genel Amaçlı Eğitimler	110
İnsan Kaynakları Geliştirme Eğitimleri	15

Kaynak: (TODAİE 2016 Yılı İdare Faaliyet Raporu) http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/2197477039a7b72_ek.pdf

“Yerel Yönetimler Merkezi tarafından 2016 yılı içerisinde yürüttüğü projelerde verdiği eğitimlerin yanı sıra yerel yönetim birimleri ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda çalışanlara yönelik eğitim ve yetiştirme programları düzenlenmiştir” (TODAİE, 2017:38). Bu eğitimler; Stratejik Planlama Eğitimi (İstanbul, Bağcılar) ve Yerel Yönetimlerde Resmi Yazışma Kuralları Eğitimi (İstanbul, Kadıköy) olmak üzere yerinde yapılan eğitimlerdir.

TODAİE tarafından yerel yönetimlerle bizzat ilişkili sürdürülen bazı projeler gerçekleştirilmiştir ve gerçekleştirilmeye devam edilmektedir. Bunlar;

1. Yerel Yönetimler İçin Eğitim Malzemesi Geliştirme Araştırma (YEREP-Yerel NET) Projesi

Proje Kalkınma Bakanlığı Yıllık Yatırım Programı'nda 1999 yılında yer almasıyla TODAİE tarafından başlatılmıştır. YerelNET web portalı bu proje kapsamında hayata geçirilmiştir. Proje; Türkiye'de bulunan tüm yerel yönetim birimlerinin mevzuatlara doğrudan ulaşabileceği ve birbirleriyle bilgi, deneyim alışverişi yapabileceği bir ortam hazırlamak, yerel yönetimler alanında yapılan araştırmaları kitap haline getirip yerel yönetim çalışanlarına yol göstermek ve yerel yönetimler için eğitim malzemesi üretmek amaçlarına sahiptir.

2. Yerel Yönetimlerde Hizmet Standartları Araştırma Projesi

“Araştırma, hizmet standartları kapsamında kamu hizmeti standartları ne olmalıdır sorusuna odaklanarak, itfaiye hizmet alanında ulaşılması planlanan hizmet standartlarının diğer hizmet alanlarındaki karşılığını bulmaya yöneliktir” (TODAİE, 2017:34). 6360 sayılı kanun ile yerel kamu hizmeti ölçeğinde ortaya çıkan büyüme hizmetlerin standartlaştırılmasıyla giderilmek istenmektedir. “Kamu hizmetlerinin, kişilere ulaştırılmasında belli bir standardın gözetilmesi, toplumların gelişmişlik düzeylerini ortaya koyar” (TODAİE, 2017:34). Bu yaklaşım ile Türkiye'de kamu hizmetlerinde standartlaşmaya yeni yaklaşımlar getirmek amaçlanmıştır.

3. Yerel Yönetimler Personelinin Hizmet Kapasitesinin Artırılması Eğitim Projesi

Tez çalışmasıyla birebir ilişkili olan bir projedir. Proje kapsamında yapılan çalışmalar yerel yönetimlerdeki personelin hizmet kapasitesinin geliştirilmesi odaklıdır. Proje kapsamında birçok eğitim düzenlenmiştir. Eğitimlere belediyede çalışan personel ve memurlar katılmıştır. TODAİE ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgilere göre belediye meclis üyeleri ve belediye başkanları bu eğitimlere ilgi göstermemektedir. Eğitimlere formalite gözüyle bakıldığı için personel yöneltilmekte ve üzerinde fazla durulmamaktadır. Hâlbuki bu eğitimler; hizmet öncesi eğitim ile temeli tamamlamadan göreve başlayan yerel siyasetçiler için, hizmet içi eğitimler ile eksikliklerini kapatma şansı tanımaktadır. Seçilmiş yerel yöneticilerin alacak oldukları eğitimler ile görevlerinde yaşadıkları güçlükleri ve daha iyi hizmet sunabilecekleri düşünülmektedir.

Eğitimlere katılım zorunluluğu yoktur. Enstitü merkezinde düzenlenebildiği gibi talep olması durumunda yerinde de eğitim verilebilmektedir. TODAİE ile yapılan görüşmeler sırasında sorulan siyasi partilere eğitim verilebilir mi sorusuna; talep olması halinde siyasi partilere eğitim verilmesinin herhangi bir engeli olmadığını ancak siyasi partilerden böyle

bir talebin gelmediği cevabı alınmıştır. Bu yüzden eğitimler yerel yönetimlerde görevli personellere ve memurlara odaklı düzenlenmektedir. Personel ve memurun hizmet içi eğitimler ile donatılması kuşkusuz olumlu bir çalışmadır. Fakat tüzel kişiliğin temsilcisi olan belediye başkanın da eğitimlerden faydalanması hatta siyasi partilerin eğitim talebinde bulunarak partisindeki yerel siyasetçilerin gerekli eğitimlerin almasını sağlaması yerel yönetimler için daha olumlu sonuçlar doğurabilecektir. Proje kapsamında TODAİE’de yapılan eğitimlerin incelenmesi çalışma için önem arz etmektedir.

- “Yerel Yönetimlerde Denetim Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Afet Yönetimi Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Kamu İhale Mevzuatı Eğitimi
- Devlet Memurları Kanunu ve Uygulaması Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Protokol ve Davranış Kuralları Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde İmar Hizmetleri ve Mevzuatı Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Çevre Yönetimi Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Coğrafi-Kent Bilgi Sistemleri Eğitimi
- Resmi Yazışma Kuralları Eğitimi
- 5018 Sayılı Kanun ve Kamu Zararı Eğitimi
- Bütçe Uygulamaları Eğitimi
- Harcırah Kanunu ve Uygulaması Eğitimi
- Yerel Yönetimlerde Yönetici Yetkinliklerinin Artırılması Eğitimi” (TODAİE, 2017:35-36).

Yukarıda sayılan eğitimler yerel siyasetçilere hizmet öncesi eğitim olarak verilmelidir. Bu sayede yerel siyasetçiler adaylıktan önce talip oldukları görev, yetki ve sorumluluklar hakkında bilgi sahibi olabilirler.

Yukarıda sayılan eğitimlerden “Yerel Yönetimlerde Yönetici Yetkinliklerinin Artırılması Eğitimi” süre ve içerik olarak incelenmesi tez çalışması konusuna en yakın eğitim başlığı olduğu için gerekli görülmüştür. Yerel siyasetçilere adaylık şartı olarak

hizmet öncesi eğitim verilmesi düşünülürse, en azından bu eğitimin alınmış olması bile adayların eğitim eksikliğini büyük ölçüde giderebileceği söylenebilir. “Eğitim 5 gün sürmektedir. Bu yıl Nisan-Mayıs Eğitimleri içinde 8-12 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Katılım ücretsizdir. Ayrıca katılımcılara ders materyalleri, ara ikramlar ve öğle yemekleri TODAİE tarafından verilecektir. Her belediye için 10 kişilik kontenjan sınırı bulunmaktadır. Konaklama imkânı olarak TODAİE Yurdunda öğrenci ücreti üzerinden katılımcılara olanak sağlanmıştır” (Yerelnet). Kısacası katılmak isteyenler için birçok kolaylık sağlanmış görünmektedir. Katılımın zor olduğu bir eğitim değildir. Fakat TODAİE yetkililerinin söylediğine göre talep istenilen seviyede olmamaktadır. Eğitim Programının içeriği;

- “Yerel Yönetimler Mevzuatı
- Türkiye’nin yönetim Yapısı
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- Kamu Personel Yönetimi
- Kamu Zararı
- Yönetimde Protokol
- Stratejik Yönetim ve Planlama
- Kamuda Karar Alma Süreci
- Afet ve Acil Durum Yönetimi” (Yerelnet)

olarak belirlenmiştir. Yerel Yönetimlerde yöneticilik pozisyonuna talip olan her adayın bilmesi gereken başlıklar olarak söylenebilir. Eğitim programının hedefi; “Yerel yönetimler üst düzey personeline teorik ve pratik bilgiler verilmesi ve üst düzey yöneticilerin alanda kapasite artırılması konusunda farkındalık yaratılması” (Yerelnet) olarak belirlenmiştir. Bu eğitim programına sadece üst düzey yöneticiler katılabilmektedir.

Belediye tüzel kişiliğinde en üst düzey yönetici olarak belediye başkanı bulunmaktadır. Fakat belediye başkanları bu eğitimlere ilgi göstermemektedir. Katılmayı düşünen ve katılan belediyeler genellikle daire başkanlarını bu eğitime göndermektedir. Sadece devlet memurları ve belediye personeli odaklı düzenlenen eğitim programları yanı sıra başvurulması halinde; siyasi partilere, belediye başkanlarına, belediye meclis üyelerine

çalışmada incelenen yerel siyasetçilere eğitim programı düzenlenmesinin her hangi bir engeli olmadığı yapılan görüşmelerde TODAİE yetkilileri tarafından dile getirilmiştir. Fakat talep olmadığı için bu programlar düzenlenmemektedir. Belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri görev aldıkları yerel yönetim biriminin zorunlu hizmet içi eğitimlerini gerçekleştirmek için, personeli ve memurları düzenlenen eğitimlere yönlendirmektedir. Buradan eğitimlerin formaliteyi karşılamak amaçlı yerine getirildiği düşünülebilir.

3.4.2. İçişleri Bakanlığı

“3152 Sayılı İçişleri Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 2 nci maddesine göre mahalli idareler üzerindeki vesayet yetkisi bazı istisnalar dışında İçişleri Bakanlığı ile onun taşradaki uzantısı olan mahalli mülki amirleri eliyle kullanılır” (Bulut, 1992:15). İçişleri Bakanlığı Valilik ve Kaymakamlık Birimleri İle Bakanlık Taşra Teşkilatı Hizmet İçi Eğitim Planı’nda konu ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Buna göre; “ihtiyaç duyulması halinde, mahalli idare kuruluşlarının seçim ile gelen görevlileri ile diğer personeli Valiliklerce çalışma alanlarını ilgilendiren alanlarda hizmet içi eğitime tabi tutulabilirler” (eğitim.icisleri.gov.tr) maddesi yer almaktadır.

İçişleri Bakanlığı Eğitim Daire Başkanlığınca hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. İçişleri Bakanlığının düzenlediği ve planladığı eğitimler incelendiğinde mevcut personel odaklı ilerlediği ve mülk idare amirlerine, kaymakam adaylarına, il özel idarelere ve buralarda çalışan personellere hitap eden eğitimlerin daha çok olduğu görülmektedir. Kaymakamlık kursu bunlara bir örnektir. Mahalli idare kuruluşlarına seçim ile gelen görevlileri hizmet içi eğitime tabi tutma yetkisine sahip iken bu durum ile uygulamada fazla karşılaşmamaktadır. Düzenlenen eğitimlerde öncelik, kanunlarda yapılan değişikliklerden en çok etkilenen birimlerdeki personel olmaktadır. 2017 Yılı Hizmet İçi Eğitim Planı ve 2016 Yılı İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Faaliyet Raporu incelendiğinde bu durum daha iyi görülebilmektedir. Personellere verilen eğitimler tez çalışması konusu dışında kaldığı için daha fazla yer verilmemiştir.

3.4.3. Türkiye Belediyeler Birliği

“5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu’nun 26.05.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesi ve 11.6.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi ve bu Kanuna göre hazırlanan Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü’nün

İçişleri Bakanlığınca 28.09.2005 tarihinde onaylanmasıyla Türkiye Belediyeler Birliği, ulusal ve uluslar arası düzeyde belediyeleri temsil etme yetkisine sahip ve bütün belediyelerin doğal üyesi olduğu tek mahalli idare birliği özelliğine kavuşmuştur” (tbb.gov.tr). Birliğin görevleri sıralanırken 3 üncü sırada “belediyelerin seçilmiş ve atanmış görevli ve personelini eğitmek” (tbb.gov.tr) sayılmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi bütün belediyeler birliğin doğal üyesidir. Bu kapsamda birlik önem arz etmektedir. Eğitim görevleri arasında seçilmiş ve atanmış olarak iki kesimi de belirtmiş olması tez çalışma konusu açısından anlam ifade etmektedir. Birlik, birçok eğitim faaliyeti düzenlemiştir. Fakat diğer kurum, kuruluş ve özel şirketler gibi daha çok personel odaklı ilerlenmiştir. Seçilmiş yerel yöneticilere odaklı eğitim olarak, 2015 yılı faaliyet raporunda yer alan ve 2015 yılı Ocak-Şubat aylarında gerçekleştirilen “Belediye Meclis Üyeleri Eğitim Programları” yer almaktadır. “Eğitimlerde meclis üyelerine komisyonların görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usul ve esasları, raporlama ve denetim teknikleri ile meclisin bilgi edinme ve denetim yolları konularında bilgilendirmeler yapılmıştır” (tbb.gov.tr.). Birlik faaliyetleri incelendiğinde yerel siyasetçiler için hizmet öncesi eğitimlere rastlanılmamaktadır. Yapılan görüşmelerde edinilen bilgilere göre birlik, tıpkı TODAİE ve İçişleri Bakanlığı gibi kanunlarda yapılan değişiklikler sonucu etkilenen birimlerdeki personele odaklı eğitim faaliyetleri düzenlemektedir.

Birliğin Belediye Akademisi Kampüsü Projesi dikkat çekmektedir. Yapılması planlanan bu yerleşke geniş bir alanı kapsamakta ve birçok olanağı barındırmaktadır. Hizmet içi eğitim açısından önem arz etmektedir. Ayrıca birlik karşılıklı protokoller ile üniversitelerde yüksek lisans eğitimlerine de aracılık etmektedir. Seçilmiş yerel yöneticilerin hizmet içi eğitimleri açısından olumlu gelişmeler olarak gösterilebilir. Belediye Akademisi Kampüsü Projesi ile verilmesi planlanan eğitimler incelendiğinde sadece hizmet içi eğitimler dikkat çekmektedir. Bu proje kapsamında sunulacak eğitimler hizmet öncesi eğitime de hitap edebilirse yerel siyasetçiler için çalışmada belirtilen hizmet öncesi eğitim eksikliğinin giderilebileceği düşünülmektedir.

Önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri birliğin düzenlediği eğitimlere de pek rağbet göstermemektedir. Bu durumun personel odaklı eğitim faaliyetleri düzenlenmesine neden olduğu birlik çalışanlarınca düşünülmektedir. Özellikle belediye başkanları sadece belediye sınırları içinde düzenlenen

eğitimlere ev sahibi olduğu için katılmaktadırlar. Eğitim eksikliği hissederek, eğitimlere katılan seğilmiş yerel yönetici sayısı oldukça düşük seviyededir.

3.4.4. Diğer Kurum/Kuruluş ve Özel şirketler

Diğer kurum/kuruluş ve özel şirketler belediyelerin hizmet içi eğitim için en çok tercih ettikleri yer olarak söylenebilir. Yapılan görüşmelerde belediye personellerine hizmet içi eğitim aldıkları kurumlar sorulduğunda özel şirket isimleriyle cevap vermişlerdir. Bu durum anket ile de test edilmiştir ve ęıkan sonuçlara ilerleyen bölümlerde yer verilmiştir.

Konu gereği hizmet öncesi eğitim ęalıřmalarına değinilmiştir. Bu yüzden diğer kurum /kuruluş ve özel şirketlere fazla değinilmemiştir. Belediyelerde hizmet içi eğitimi inceleyen ve inceleyecek olan ęalıřmalarda özellikle özel şirketlerin incelenmesinin fayda sağlayacağı düşünölmektedir. ęünkü hizmet içi eğitimleri özel şirketler tatil beldelerinde kaliteli otellerde birkaç günlük olarak düzenlemektedir. Belediyelerin bu eğitimleri personelin eksikliğini gidermekten ziyade, personele tatil hediye etmek olarak kullandığı düşünölmektedir. Bu durum ayrı bir ęalıřma gerektirmektedir.

3.4.5. Siyasi Partilerin Siyaset Akademileri/Okulları

Hizmet öncesi eğitim alanında yerel siyasetęilerin eğitim aldığı tek yer olarak siyaset akademileri/okulları gösterilebilir. Yukarıda sayılan ve açıklanan TODAİE, İğişleri Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ve Özel şirketler incelemeler sonucunda hizmet içi eğitime ağırlık vermektedir. Tez ęalıřmasında yerel siyasetęilerin, seğilmiş yerel yönetici olmadan önce bulunacakları konuların görev, yetki ve sorumlulukları kavrayabilecekleri eğitimler almalarının gerekli olduğu düşünölmektedir. Bu bağlamda eğitim veren en güzel örnek siyasi partilerin siyaset akademileri/okulları olarak dikkat çekmektedir.

Siyaset akademileri/okulları, siyasi partilerin kendi bünyelerinde geręekleřtirdikleri bir faaliyettir. Bu durum eğitimlerin tarafsızlığını yok etmektedir. İdeolojik yaklaşımların yansımaları eğitimlerde hissedilmektedir. Ayrıca kişiler partilerinin siyaset akademisine/okuluna gitmektedirler. Haliyle diğer partilerin eğitimleri hakkında pek bilgi sahibi değildirler. Ve bu durum eğitimlerde aynı konularda bile farklı anlatımların ve yaklaşımların oluşmasına sebep olduğu düşünölmektedir. Fakat konulara ideolojik de yaklaşılsa, siyasetęiler için Türkiye’de hizmet öncesi eğitim alanında aktif hizmet veren

kurumlar olarak siyasi partilerin Siyaset Akademileri/Okulları gösterilebilir. Bu bağlamda Ak Parti, CHP ve MHP siyasi partilerinin siyaset akademileri/okulları incelenmiştir ve çalışmaları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.4.5.1. Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) Siyaset Akademisi

Ak Parti Siyaset Akademisi başvuru şartlarına göre; 18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı eğitimlere katılabilmektedir. Ak Parti Siyaset Akademisi'nde üç dönem Aydın Koordinatörlü görevinde bulunan yetkili ile yapılan görüşmelerden edinilen bilgilere göre eğitimler yaklaşık iki ay sürmektedir. Haftalık sekiz saat olan eğitimler mesai saatleri göz önüne alınarak düzenlenmekte ve böylece katılımcılar için oluşabilecek engeller ortadan kaldırılmaktadır.

Parti için akademinin önemi büyüktür. Katılımcıların durumu sınav ile test edilmektedir ve başarı/başarısızlık durumu tespit edilmektedir. Eğitimler hemen her ilde gerçekleştirilmektedir. İllerinde ilk üç sırada eğitimleri tamamlayan katılımcılar, Türkiye şampiyonluğu için Ankara'da bir sınava daha girmektedirler. Burada yapılan sınav ile Türkiye birincisi belirlenmektedir. Ak Partinin düzenlemiş olduğu eğitim ve yarışmalarda dereceye giren katılımcılara parti içinde önemli görevler verilmektedir. Parti yetkilisinin vermiş olduğu örneğe göre, Emine Çift isimli vatandaş eğitimlerden ve/veya yarışmalardan birinde üstün başarı göstermiştir ve Türkiye birincisi olmuştur. Ardından parti MKYK üyeliğine atanmıştır. Ardından diğer görevler ile aktif olarak kullanılmıştır ve ödüllendirilmiştir.

Parti, katılımcılara sınav yaparak eğitimlerin ne denli başarıya ulaştığını tartmaktadır. Ayrıca katılımcılara eğitimler sonunda yapılan anket ile de, kendilerini tartmaktadırlar. Bu bağlamda eğitimlerde başarının ölçüldüğünü söylemek mümkün olmaktadır.

Aydın İl'inde düzenlenen eğitimlerden bazıları "Lider Ülke Türkiye 1 ve 2" ile "Yerel Yönetimler 1 ve 2" eğitimleridir. Ayrıca 2017 yılı içinde "Büyük Güç Türkiye" eğitimi Aydın İl'inde gerçekleştirilmiştir. Eğitimlerde eğitici olarak; siyasetçiler, bürokratlar ve alanlarında uzman kişiler bulunmaktadır. Aydın'da düzenlenen Yerel Yönetimler 1 eğitimi kapsamında Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı eğitimcilerden birisi olmuştur. Bu durum partinin eğitimlere önem verdiğinin göstergesi olarak sunulabilir. Aydın İli'nde düzenlenen toplamda beş eğitime yaklaşık bin kişi katılmıştır. Sayının oldukça çok olmasından dolayı

eğitimlere katılımın ilgi gördüğünü söylemek mümkündür. Bu durum, özellikle “Yerel Yönetimler” başlıklı eğitimler, yerel siyasetçi ve seçilmiş yerel yönetici adayları için hizmet öncesi eğitim niteliğindedir. Eğitimler çerçevesinde katılımcılara;

- evre Sorunları
- Kentleşme
- İmar
- Ekonomi
- Mahalli İdareler

başlıklı dersler verilmiştir. Seçilmiş yerel yöneticilerin hakim olması gereken konular olarak dşnlmektedir.

3.4.5.2. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Parti Okulu

Cumhuriyet Halk Partisi Parti Okulu ile parti içi eğitimlerini düzenlemektedir. Bu bağlamda kapsamlı çalışmaların yapıldığı araştırmalar sırasında dikkat çekmiştir. Özellikle eğitici eğitimleri diğer partilerde rastlanılmayan bir durumdur. CHP Aydın – Muğla Eğitim Koordinatörü ile yapılan görüşmelerden edilen bilgilere göre; CHP eğitici eğitimleri sayesinde, yapılacak olan eğitimlerde kendi yetiştirdiği eğiticileri kullanmaktadır. Türkiye’nin her yerinde yapılan çalışmalar ile hemen her ilde hatta ilçelerde eğiticiler yetiştirilmiş ve yetiştirilmeye devam edilmektedir. Böylece eğitim düzenlenmek istendiğinde eğitici eksikliği yaşanmamaktadır.

CHP yetiştirmiş olduğu eğiticiler ile hemen her ilde eğitim düzenleyebilmektedir. Eğitimler 2 gün sürmektedir. Ayrıca her eğitim sonunda sosyal proje yapılmaktadır ve proje tamamlanmadan eğitim tamamlanmış sayılmamaktadır. Eğitimler en fazla 25 kişilik gruplar halinde verilmektedir. Eğitimlere katılmak için parti yeliği şartı dışında aranan başka bir kriter bulunmamaktadır.

CHP eğitimlere verdiği önemi parti tüzüğünde yer vererek göstermiştir. “Her ye temel siyasi eğitim programına katılır” (CHP, Tüzük md.83, S.123) ifadesinden anlaşıldığı gibi, üyelerin her birine temel eğitim verilmektedir. “Temel siyasi eğitim programı;

- Parti Tüzüğü

- Parti Programı
- Parti Tarihi
- Sosyal Demokrasi
- Halkla İlişkiler ve İletişim
- Sosyal Proje” (chp.org.tr).

olmak üzere başlıklar halinde gerçekleştirilmektedir. Ayrıca seçim zamanında sandık başında bekleyecek partililere görevleriyle ilgili hizmet öncesi eğitim verilmektedir.

CHP Aydın – Muğla Eğitim Koordinatöründen edinilen bilgiye göre; yerel seçimlerde aday adayları belirlendiğinde, aday adaylarının her birine yerel yönetimler eğitimi verilmektedir. Bu eğitimler çerçevesinde belediye başkanı ve belediye meclis üyesi aday adayları, aday olup kazanmaları halinde gelecek oldukları konumun görev, yetki ve sorumlulukları hakkında eğitime alınmaktadırlar.

CHP, Parti Okulu eğitimlerine ve katılımcılara önem verdiğini iddia etmektedir. Bunun ile ilgili “Parti içi eğitime katılma ve eğitimden yararlanma, Partide yükselmenin temel koşuludur” (CHP, Tüzük md.83, S.123) ifadesi Parti tüzüğünde yer almaktadır. Seçime katıldığı dönemin en geç milletvekili adayı olarak dikkatleri üzerine çeken Fulya ÜSTÜNDAĞ’ın parti okulu eğitimcilerinden olması, milletvekili adaylığına kadar yükselmesi, CHP için parti okulunun önemini gösterir niteliktedir.

3.4.5.3. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Siyaset ve Liderlik Okulu

Milliyetçi Hareket Partisi’nin kurduğu Siyaset ve Liderlik Okulu ücretsizdir. Yılda 2 kez düzenlenen eğitimler Ekim-Kasım-Aralık ve Mart-Nisan-Mayıs aylarında gerçekleştirilmektedir. Eğitim süresi 12 haftadır. Eğitimler 16 farklı ders ve 72 saat olarak verilmektedir. Ayrıca 2 anekdot ve 1 panel yapılmaktadır. “Dersler;

- Teşkilat ve Propaganda
- Türkiye AB ilişkileri
- Etkili İletişim
- Siyaset ve Medya

- Güncel Anayasa Tartışmalar ve Çözüm Yolları
- Hitabet Sanatı
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi
- Karşılaştırmalı Devlet ve Hükümet Sistemleri
- Siyasi Partiler ve Seçim
- Türkiye ve Dünya Ekonomileri
- Uluslar arası İlişkiler ve Türkiye
- Uluslar arası Kuruluşlar
- Türkiye’de Devlet, Toplum ve Vatandaşlık
- Türk Siyasi Hayatı
- Toplum ve Siyaset Hayatında Temel Hukuk Bilgisi
- Stratejik Yöntem
- Liderlik ve Liderlik Teorileri” (mhp.org.tr).

olarak başlıklara ayrılmıştır. Dersler öğretim üyeleri tarafından verilmektedir. Siyaset ve Liderlik Okulu’nun amacı; “Ülkemizin yarınlarını şekillendirecek olan dürüst, ilkeli, vizyon sahibi, milli ve manevi değerlerimizi özümsemiş genç siyasetçilerin MHP çatısı altında yetişmesini sağlamaktır” (mhp.org.tr) olarak açıklanmıştır.

İlki 2009 yılında gerçekleştirilen eğitimler düzenli olarak sürdürülmektedir. Başarı ile eğitimleri tamamlayan katılımcılara parti genel başkanının da katıldığı tören ile sertifikaları verilmektedir. Katılım koşullarına, eğitim süresine, eğiticilere, derslerin içeriğine ve eğitim yerine bakıldığında enstitü gibi işlediği görülmektedir.

3.4.5.4. Siyaset akademilerinin / okullarının değerlendirilmesi

Siyasi Partiler bünyelerinde bulundurdıkları okullar/akademiler ile başta kendi parti üyelerine olmak üzere çeşitli eğitim çalışmaları düzenlemektedirler. Bu eğitimlerin birçoğu seçilmiş yerel yöneticiler için hizmet öncesi eğitim olarak görülebilir. Fakat partilerin ideolojileri doğrultusunda ilerlediğini varsayılırsa bu eğitimlerin gerçek anlamda hizmet

öncesi eğitimler olarak kabul edilemeyeceği düşünülmektedir. Ayrıca başarıyı ölçme durumları hakkında net bilgi sahibi olunamamıştır.

Seçilmiş yerel yöneticilerin (bağımsızlar hariç), partilerinden belli düzeyde eğitim aldıkları araştırmalar ve görüşmelerden anlaşılmıştır. Siyasi partilerin vermiş oldukları eğitimlerin incelenmesi, başarı ölçeklerinin durumunun ortaya çıkarılması ve bu konuda önerilerde bulunulması başka çalışmalar ile gerekli görülmektedir. Tez çalışması konusu gereği siyasi partilerin faaliyetlerinden ziyade, seçilmiş yerel yöneticilerin hizmet öncesi durumları incelenmiştir.

Seçilmiş yerel yöneticiler ile yapılmış olan yüz yüze görüşmeler ile bu durum incelenmiştir. Belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri kendilerini ne kadar hazır hissederek aday olmuşlardır veya seçilmeden önce gelecek oldukları konular hakkında ne kadar bilgi sahibi idiydiler sorularının cevapları alınmaya çalışılmıştır. Bu konuya ilerleyen bölümlerde değinilmiştir.

3.5. Seçilme Yeterlilikleri: Eğitim Durumu

3. bölümde eğitim düzeylerinin incelendiği tablolarda ilkokul mezuniyet şartını karşılamayan adayların hatta kazananların olduğu görülmektedir. Yüksek Seçim Kurulu Yüksek Seçim Kurulu bu durumu; “Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünce çıkartılan genelgeyle; Yetişkinler II. Kademe Başarı Belgesine sahip olanların ilkokul mezunlarına tanınmış olan tüm yasal haklardan yararlanacakları ve ilköğretimin 6, 7 ve 8. sınıflarını tamamlamak için Açık İlköğretim Okuluna başvurabilecekleri belirtilmek suretiyle, “Yetişkinler II: Kademe Başarı Belgesi” ilköğretim diploması olarak kabul edilmiş olduğundan, yani Yetişkinler II: Kademe Eğitim Başarı Belgesi, ilköğretim diploması yerine geçtiğinden, milletvekili adayının ilköğretim mezunu olduğunun kabulü gerekir.” (YSK 2002/792, Akt. Gözübüyük, 2006:190) şeklinde açıklamaktadır.

2972 Sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ile İhtiyar Heyetleri Seçimleri Hakkındaki Kanun’da seçilme yeterlilikleri belirtilirken bir diğer kanuna atıfta bulunulmuştur. Bu kanun, 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’dur. 2839 Sayılı Kanun’da seçilme yeterlilikleri belirtilmiştir. Bu kanuna göre ilkokul mezunu olmak gerekliliktir. Okuma yazma bilmemek milletvekilliği başta olmak üzere seçim ile göreve

gelenlerin görevlerini yapamamalarına sebep olabilir. Bu yüzden birçok ülkede benzer kural görülebilmektedir.

“Günümüzde, öğretim görevini ülke çapında yaygınlaştırabilmiş gelişmiş ülkelerde böyle bir sorun söz konusu değildir. Milletvekili adaylarının, bu toplumlarda genellikle yüksek öğrenimlerini tamamlamış olmaları ayrıca dikkati çeken bir özelliktir. Bu karşılık öğretim olanaklarının tam anlamı ile gerçekleştirilemediği ülkelerde, adayların okur-yazarlığı gerekli bir koşul olarak aranmaktadır” (Teziç, 2003:264). Bu yüzden Türkiye’de de okuma yazma bilindiğinin ispatı olarak ilkokul diploması aranmaktadır ve seçilme yeterliliği olarak yasalarda yer almıştır.

Türkiye’de okuma – yazma oranının artması ile beraber milletvekillerinin de eğitim düzeyi yüksek kişilerden oluşmaya başladığı söylenilebilir. Seçilme yeterliliği için daha yüksek eğitim koşulunun olması bazı kesimlerce seçilme hakkının engellenmesi olarak eleştirilmektedir. Akbaba (2010:103) asgari gereklilik olan ilkokul şartının üstüne çıkılmasının sakınca doğurabileceğini; “Ancak bu asgari gerekliliğin üstüne çıkılması, seçilme hakkının sınırlandırılmasına sebebiyet verebilir” cümlesiyle belirtmiştir. Bazı kesimlerce bu durum tam tersi algılanmaktadır. Seçilmiş kişilerin eğitim düzeyi ne denli yüksek ise, o denli katkı sağlayabilir ve yönetimde uzmanlaşma ilkesine de uygun olur görüşü bazı kesimlerce iddia edilmektedir. İki durumun da haklılık paylarının olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Fakat kişilerin yüksek eğitim almaları seçilmelerini kolaylaştırmakta ve/veya yüksek eğitim almış kişiler siyaset ile uğraşmaktadır. Türkiye’de milletvekillerinin eğitim düzeyleri incelendiğinde seçilmiş kişilerin eğitim düzeylerinin yıllar geçtikçe yükseldiği görülmektedir. “Örneğin 1946-1995 yılları arasında TBMM çatısı altında görev yapmış milletvekillerinin ortalama yüzde 77’si üniversite mezunudur ve 1999 - 2007 döneminde bu oran yüzde 90’ı aşmıştır” (Akbaba, 2010:103). Bu durum Türkiye’deki milletvekillerinin okuma – yazma bilme koşulunun çok üstünde bir seviyede eğitim aldıklarının göstergesi olarak sunulabilir.

“Eğitim konusu ile ilişkili, bir başka önemli etken de alınan eğitimin türüdür. Üniversitelerin bazı bölümlerinin mezunları olmak, bireyleri daha avantajlı kılmaktadır. Bu bölümlerin başında siyaset bilimi ve ekonomi ağırlıklı olmak üzere sosyal – ticari bilimleri mühendislik, hukuk, tıp ve eğitim gelmektedir” (Arslan, 2007: 92-93). Türkiye’de eğitim düzeyi yüksekliği yanında alınan eğitimin türünün de önemli olduğu anlaşılmaktadır. Seçilme yeterliliğine göre sadece ilkokul mezunu olmak gerekliliğinin çok üstünde bir

seviyede eğitim düzeyine sahip kişilerin milletvekili olarak seçildikleri ayrıca kişilerin aldıkları eğitim türünün de etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun teamül olarak görülmeye başlandığı söylenebilir. Kısacası yasal olarak olmasa da teamüller ve oluşan şartlara bakıldığında zaten seçilme hakkının sınırlandırıldığı iddia edilebilir. Bu yüzden yasal olarak eğitim kriterinin yükseltilmesinde bir sakınca olmayacağı söylenebilir.

Siyasetçi eğitimi/sertifika programı olarak düşünülen ve çalışmada araştırılan konunun gündeme gelmesi, Türkiye siyaseti açısından kabul edilemez bir durum olarak görülmemektedir. Yukarıda verilen örneklerden yola çıkarak zaten Türkiye’de seçilme yeterliliğinin çok üstünde bir durumun söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Siyasetçi eğitimi/sertifika programının kişilerin seçilme hakkı kısıtlamaktan ziyade, kişilere seçimlerde eşitlik sağlayacağını söylemek mümkün olabilir. Yasalar ile olmasa da teamülde, üniversitelerin bazı bölümlerden mezun olmanın seçilmede daha avantajlı olduğu görülmektedir. Seçilmek isteyen herkesin alması gerekli olan bir belge ile seçimlere girilmenin, bu avantajı ortadan kaldıracabileceği ve herkese eşitlik getirebileceği düşünülmektedir. Konu ile ilgili anket çalışmasında seçilmiş yerel siyasetçilerin görüşleri alınmıştır.

4. BÖLÜM

4. AYDIN'DAKİ YEREL SİYASETÇİLERİN GÖREVLERİ İLE İLGİLİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA

4.1. Araştırmanın Amacı ve Yararı

Araştırmanın amacı; Aydın İlindeki seçilmiş yerel yöneticilerin görevleri ile ilgili eğitime ilişkin görüşlerini ve seçilmeden önce görevleri hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını tespit etmek ve eğitim düzeyinin belediye yönetimindeki önem düzeyini ortaya çıkarmaktır. Olası bir eğitim/sertifika programında hangi alanlarda eğitim verilmesinin daha işlevsel olacağına tespit edilmesi de araştırmanın amaçlarından biridir. Bu amaçlardan yola çıkarak ankete katılanlara yöneltilen sorulardan elde edilen sonuçlara göre, yerel siyasetçilerin eğitimleri hakkında çalışmalar yapılmaya başlanması halinde hangi alanlarda eğitim verilebileceğinin tespit edilmesi beklenmektedir. Ayrıca elde edilen sonuçlar ile seçilmiş yerel yöneticilerin hangi alanlarda hizmet içi eğitim almaları gerektiğinin tespit edilmesi beklenen yararlarıdır.

4.2. Araştırmanın Evreni, Örnekleme ve Yöntemi

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Aydın İlinde yer alan Büyükşehir Belediyesi ve 17 İlçe (Bozdoğan, Buharkent, Çine, Didim, Efeler, Germencik, Incirliova, Karacasu, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuşadası, Kuyucak, Nazilli, Söke, Sultanhisar, Yenipazar) Belediyesi'ndeki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmuştur.

Yapılan araştırmalarda Aydın İlinde 1 Büyükşehir Belediye Başkanı, 17 İlçe Belediye Başkanı, 323 Belediye Meclis Üyesi olmak üzere toplam 341 seçilmiş yerel yöneticinin görev yaptığı anlaşılmış, toplamda 341 anket yapılması hedeflenmiştir. 14 belediye başkanı ve 217 belediye meclis üyesi olmak üzere toplamda 231 seçilmiş yerel yöneticiye ulaşılmış ve anket yapılmıştır. Anket 3 bölüme ayrılmıştır. İlk 5 sorudan oluşan birinci bölüm sorular demografik sorulardır. İkinci bölümde 23 araştırma sorusu yer almaktadır. Araştırma sorularından 23'ü 5 seçenekli Likert tipi anket olarak hazırlanmıştır. Üçüncü bölümde yer

alan 5 soruda ankete katılanların görevleri ile ilgili eğitim geçmişini tespit etmek ve olası eğitim programlarında alana ilişkin hangi eğitimlerin verilmesinin daha işlevsel olacağını tespit etmek için hazırlanmıştır. Evet/Hayır seçenekleri ile açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anket 3 bölüm olmak üzere 33 sorudan oluşmaktadır. Anket formu örneği EK-2’de verilmiştir.

Anket çalışmaları 2017 yılı Mayıs ve Haziran aylarında yapılmıştır. Anketler seçilmiş yerel yöneticilere ulaşılarak yüz yüze yapılmıştır. Yüz yüze yapılan her bir anket ortalama 10 ile 15 dakika arasında sürmüştür.

4.3. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Hazırlıkların yapılması ile anket ve görüşmelerin organize edilmesi aşamalarında, görüşme yapılacak kişilerden randevu talep edilmiştir. Ulaşılamayan ve randevu alınamayan seçilmiş yerel yöneticiler için görev yaptıkları belediyelerin meclis toplantı tarihleri ve yerleri öğrenilmiştir. Anket aşamasında önceden hazırlanan anketler uygulanmıştır.

Zaman ve kaynak kısıtları nedeniyle araştırma Aydın İli ile sınırlandırılmıştır. Yapılmış olan görüşme planlarına ve meclis toplantılarına uygun olarak araştırmanın veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir.

Seçilmiş yerel yöneticilerin siyasi partiler ile ilişkileri oldukça fazla olduğu dikkati çekmektedir. Bazı seçilmiş yerel yöneticilerin bağlı oldukları siyasi partinin görüşlerine aykırı cevap verebilecekleri düşünülmüştür. Bazı seçilmiş yerel yöneticilerin ise bağlı buldukları belediyeler ile ilgili sorularda doğru cevap vermekten çekinebileceği düşünülmüştür. Bu yüzden ankete katılanlara, kim olduklarının bilinmeyeceği ve doğru cevap vermeleri için herhangi bir sorunun olmadığı söylenmiştir. Bu netice ile ankete katılanlara isim, bağlı olunan belediye ve siyasi parti soruları yöneltilmemiştir. Yapılan görüşmelerde bu durumun oldukça işe yaradığı anlaşılmıştır. Ankete katılan bazı seçilmiş yerel yöneticiler; isim ve imza istenmesi halinde bazı sorulara farklı cevaplar verebileceklerini, kimliğinin deşifre edilmediği için tamamen kendi düşüncelerine göre anketi doldurduklarını belirtmişlerdir.

Çalışmada anket sonucu elde edilen bulgular; frekans, yüzde, birikimli yüzde, güvenilirlik analizi tekniklerinden yararlanılarak SPSS Statistics 22 WIN programıyla çözümlenmiştir.

Anketin güvenilirliği için yapılan faktör analizi sonucunda 3 faktörlü (Yeterlilik, Eğitim Düzeyi ve Seçim Öncesi Eğitim) bir yapı ortaya çıkmıştır. Daha sonra yapılan KMO Barlett Testi sonucunda bu faktörlerin varyansın %67'sini açıkladığı görülmüştür. Güvenilirlik test sonuçlarının $0.60 < \alpha < 0.80$ ise ölçek güvenilir olduğundan, çalışmada yapılan anket sonuçlarının 0.67 ile güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin çözümlenmesinde, Nonparametrik istatistik testlerinden yararlanılmıştır. 2'li karşılaştırmalarda Mann-Whitney U Testi, 3 veya daha fazla değişkenin bulunduğu durumlarda ise Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

4.4. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Gruplandırılması

Seçilmiş yerel yöneticiler sosyo-demografik sorular ile gruplandırılmıştır. Bunlar; cinsiyet, yaş, son mezun olunan eğitim kurumu, görev ve mevcut görevdeki çalışma süresi olarak ayrılmıştır. Anket sonuçlarının incelenmesi bölümünde bu konuda daha detaylı bilgi verilmiştir.

4.5. Anket Sonuçlarının İncelenmesi

Çalışmanın bu kısmında Aydın İli'ndeki seçilmiş yerel yöneticilerin görevleri ile ilgili eğitime ilişkin görüşlerine yönelik yapılan anket sonuçları incelenmiş ve değerlendirilmiştir. İlk olarak 5 sorudan oluşan bölüm ile ankete katılanların demografik durumu incelenmiştir. Daha sonra 23 sorudan oluşan 2. bölümdeki sorulardan hipotezleri test eden sorular incelenmiştir. Ardından seçilmiş yerel yöneticilerin görevlerine ilişkin kendilerini hangi alanlarda yeterli gördükleri ve/veya görmedikleri incelenmiştir. Sonraki bölümde olası bir siyasetçi eğitim/sertifika programının gerekliliği, önemi, demokratik ve etik açılardan uygunluğu incelenmiştir. Ayrıca bu bölümde olası eğitim/sertifika programında hangi alanlarda eğitimlerin verilmesi seçilmiş yerel yöneticilerin görevlerinde verimi arttırabileceği ve bu programa katılma istek durumları da incelenmiştir. Son bölümde ise, seçilmiş yerel yöneticilerin seçilmeden önce alana ilişkin herhangi bir eğitim alıp almadıkları incelenmiş ve yapılan incelemeler değerlendirilmiştir.

4.5.1. Demografik Soruların İncelenmesi

Ankete katılan 231 seçilmiş yerel yöneticiden 28'inin Kadın ve 203'ünün Erkek olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir. Bu durumdan yola çıkarak, Türkiye'de erkeklerin

siyasette kadınlara kıyasla oldukça fazla sayıda olduğu söylenebilir. Kadınların siyasete katılımlarının daha fazla teşvik edilmesi ve kadınların siyasette görünmesini sağlayacak çalışmalarının yapılması gerekliliği elde edinilen sonuçlardan çıkarılabilir.

Tablo 4.1. Ankete Katılanların Demografik Durumları

		Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	203	87,87
	Kadın	28	12,12
Yaş	18-30	3	1,29
	31-45	56	24,24
	46-60	124	53,68
	61-75	48	20,78
Eğitim Kurumu	İlkokul	16	6,92
	Ortaokul	48	20,78
	Lise ve dengi	69	29,87
	Yüksekokul/Üniversite	91	39,39
	Yüksek Lisans	7	3,03
Görev Unvanı	Belediye Başkanı	14	6,06
	Meclis Üyesi	217	93,93
Çalışma Süresi	1-5	177	76,62
	6-10	37	16,01
	11-15	8	3,46
	16-20	2	0,86
	21 ve Üzeri	7	3,03

Ankete katılan 231 seçilmiş yerel yöneticinin yaş durumları incelendiğinde 124 kişi ile ağırlıklı olarak 46-60 arasında yer aldığı görülmüştür. Seçilme yaşının 18 olduğu Türkiye’de, 18-30 yaş arasındaki seçilmiş yerel yöneticilerin sayısının oldukça fazla olacağı düşünülmüştür. Ancak yapılan anketlerden çıkan sonuçlara göre Aydın İli’nde ulaşılan 231 seçilmiş yerel siyasetçinin sadece 3’ü 18-30 yaş arasında yer almaktadır. 31-45 yaş arasında 56 kişi ve 61-75 yaş arasında 48 kişi yer almaktadır. 76 yaş ve üzeri seçeneği ankette mevcuttu fakat çıkan sonuçlara göre ankete katılan hiçbir seçilmiş yerel yönetici bu yaş aralığında yer almamaktadır. 31-45 ve 46-60 yani 31-60 yaş aralığı 180 kişi ile büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu durum Türkiye’de siyasete katılanların genel olarak orta yaş grubu olduğunu göstermektedir. Seçilme yaşının 18’e düşürülmesinin sadece kağıt üzerinde kalan bir uygulama olmaması için bazı yaptırımlar uygulanmalıdır. Siyasi partilerin adayları arasında gençler için ayrılan kontenjanlarını arttırması gerekmektedir. Araştırmada sonuçlarında da görüldüğü gibi genç nüfus aktif siyasette pek fazla yer bulamamaktadır.

Türkiye’de seçilme yeterliliği incelendiğinde ilkokul mezunu olma şartı görülmektedir. Ankete katılan 231 seçilmiş yerel yöneticinin sadece 16’sı bu şartı tam olarak karşılamakta ve eğitim durumlarını ilkokul olarak belirtmektedirler. İlkokul ve

ortaokul eğitim sisteminde yapılan değişiklik ile ilköğretim olarak birleştirilmiştir. Fakat bu değişiklik öncesinde mezun olanları da belirtebilmek için ilkokul ve ortaokul ayrı ayrı ele alınmıştır. Ankete katılanlar içinde Ortaokul mezunlarının sayısı ilkokula oranla daha fazladır. 48 kişinin ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Lise mezunlarının sayısı ise 69'dur. 91 kişi ile ankete katılanlar arasında en çok yüksekokul/fakülte mezunları yer almaktadır. Ayrıca ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerden 7'si de yüksek lisans mezunu olarak dikkat çekmektedir. Ankette eğitim durumu sorusunda doktora bölümü de yer almaktaydı. Fakat 231 seçilmiş yerel yöneticiden hiç birinin bu şıkkı işaretlemediği anket sonuçlarında görülmüştür. Araştırmalar sırasında edinilen izlenime göre, Aydın İli'nde nispeten daha kırsal bölgede kalan ve nüfusu daha az olan ilçelerde seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim durumlarının daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Merkezi, turistik ve/veya nüfusu diğer ilçelere oranla daha fazla olan ilçelerde ise eğitim durumu daha yüksek seçilmiş yerel yöneticiler ile karşılaşmıştır.

Aydın ilinde 17 ilçe belediye başkanı ve 1 büyükşehir belediye başkanı olmak üzere 18 belediye başkanı bulunmaktadır. Bunlardan 14'ü ile anket yapılmıştır. 323 belediye meclis üyesinin bulunduğu Aydın ilinde, 217 belediye meclis üyesi ankete katılmıştır. 6360 sayılı kanun ile büyükşehir statüsüne getirilen Aydın ilinde bazı belediyeler kapatılmış ve yeni belediye kurulduğu görülmüştür. 2009 seçimleri ile 2014 seçimleri arasında bu yüzden farklılıklar oluşmuştur.

Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin çok büyük çoğunluğu (177 kişi) görevlerinde ilk dönemlerini yaşadıklarını belirtmişlerdir. 37 kişi görevlerinde 2. dönemlerini yaşamaktadır. 11-15 yıl arasında görev alanların sayısı 8'dir. 16-20 yıl arasında seçilmiş yerel yönetici olarak görev alanların sayısı sadece 2'dir. Ankete katılanlar içinde 7 kişi seçilmiş yerel yöneticilik vazifesinde oldukça tecrübeli olarak adlandırılabilir. Bu kişiler görevlerine 21 yıldan daha fazla süredir devam etmektedir.

4.5.2. Hipotezleri Test Eden Anket Sorularının İncelenmesi

Çalışmada 1 ana hipotez ve 4 alt hipotez olmak üzere 5 hipotez test edilmeye çalışılmıştır. Anket formundaki 6. ve 7. sorular ana hipotez için hazırlanmıştır. 18. soru 1. alt hipotez için, 19. soru 2. alt hipotez için, 20. soru 3. alt hipotez için ve 21. soru 4. alt hipotez için ankete katılanlara yöneltilmiştir.

Ankete katılanlardan bazıları bazı soruları boş bırakmışlardır. Bu durum neticesinde 231 bitmiş anket mevcut iken bazı sorularda cevap sayısının daha az olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar ve görüşmeler bu durumun normal olduğunu göstermektedir.

Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin hipotezleri test eden sorulara verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda verilmiş ve incelenmiştir.

Tablo 4.2. Hipotezleri Test Eden Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
6	130	56.3	84	36.4	2	0.9	8	3.5	6	2.6
7	48	20.8	105	45.5	10	4.3	56	24.2	10	4.3
18	106	45.9	69	29.9	4	1.7	43	18.6	9	3.9
19	10	4.3	19	8.2	10	4.3	121	52.4	71	30.7
20	30	13.0	74	32.0	20	8.7	86	37.2	21	9.1
21	46	19.9	100	43.3	11	4.8	61	26.4	10	4.3

Tablo 4.3. ‘Belediye Yönetiminde Alana İlişkin Eğitim Önemli ve Gereklidir.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
6	130	56.3	84	36.4	2	0.9	8	3.5	6	2.6

Bu önerme ile ana hipotez (Türkiye’de yerel siyasetçi eğitimlerinin yeterli seviyede olmaması, belediyelerin yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir.) test edilmiştir. Bu soruya yanıt veren 230 seçilmiş yerel yöneticinin büyük çoğunluğu (214 kişi) Kesinlikle Katılıyorum (%56.3) ve Katılıyorum (%36.4) şıklarını işaretlemişlerdir. Ankete katılanların %92.7’si belediye yönetiminde alana ilişkin eğitimin önemli ve gerekli olduğuna vurgu yapmışlardır. Bu durumdan yola çıkarak belediyede görev almanın eğitim gerektiren bir iş olduğu söylenebilir. Fikrim Yok (%0.9), Katılmıyorum (%3.5) ve Kesinlikle Katılmıyorum (%2.6) şıklarını işaretleyenler (%7) ise bu konuda fikir sahibi olmadıklarını veya bu duruma katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin %92.7’sinin eğitimin önemli ve gerekli olduğunu düşünüyor olması yerel siyasetçilerin eğitimleri konusunda bir çalışma yapılması gerekliliğini ve belediyelerde eğitim eksikliğinden kaynaklanabilecek sorunların olma ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Çıkan bu sonuç ana hipotezi desteklemektedir.

Tablo 4.4. ‘Görev Yaptığım Belediyede Eğitimsizliğin/Eğitim Eksikliğinin Neden Olduğu Sorunlar Vardır.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
7	48	20.8	105	45.5	10	4.3	56	24.2	10	4.3

Yerel siyasetçilerin eğitim eksikliği ve bu durumdan kaynaklı belediyelerde yaşanan sorunlar çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Çalışmada bu soruna çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda ana hipotez (Türkiye’de yerel siyasetçi eğitimlerinin yeterli seviyede olmaması, belediyelerin yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir.) 7. soru (Görev yaptığım belediyede eğitimsizliğin/eğitim eksikliğinin neden olduğu sorunlar vardır.) ile ankette test edilmiştir. Anket yapılan toplam 231 seçilmiş yerel yöneticiden 229’u bu soruyu yanıtlamışlardır. Bunların %20.8’i Kesinlikle Katılıyorum, %45.5’i Katılıyorum, %4.3’ü Fikrim Yok, %24.2 Katılmıyorum ve %4.3 Kesinlikle Katılmıyorum şıklarını işaretleyerek belediyelerdeki durum hakkında fikir sahibi olunmasını sağlamışlardır. Görev yaptıkları belediyelerde eğitim eksikliğinden kaynaklanan sorunların yaşandığını düşünenlerin sayısı 153 kişi ile ankete katılanların %66.3’ünü oluşturmaktadır. Bu durum çalışmanın ana hipotezini doğrulamaktadır.

Seçilmiş yerel yöneticiler bizzat belediye yönetiminde yer alan kişilerdir. Belediyenin yasama ve yürütme organları olarak adlandırılabilir olan belediye meclisinin üyeleri ve belediye başkanlarıdır. Belediye yönetiminde en aktif rolü üstlenen bu kişilerin, eğitim eksikliğinden kaynaklanan sorunların varlığını belirtmiş olmaları bu alanda çalışmaların yapılmaya devam etmesi gerekliliğinin göstergesidir.

Yerel siyasetçilerin seçim kazanarak seçilmiş yerel yöneticilik konumuna gelebilecekleri önceki bölümlerde belirtilmiştir. Seçilmiş yerel yöneticilerin görev yaptıkları belediyelerde eğitim eksikliğinden kaynaklı sorunların varlığını göz önüne sermiş olmaları, seçim öncesinde yerel siyasetçilere eğitim verilmesi gerekliliğinin düşünülmesine sebep olmaktadır. Yerel siyasete katılmak için seçim öncesinde oluşturulacak eğitim/sertifika programının bitirilme şartı buna çözüm olarak sunulabilecek önerilerden birisi olabilir. Konu ile ilgili ilerleyen bölümlerde detaylara değinilmiştir.

Tablo 4.5. ‘Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyi Arttıkça Yerel Hizmetlerin Koordinasyonu Kolaylaşır.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18	106	45.9	69	29.9	4	1.7	43	18.6	9	3.9

18. soru ile Hipotez 1 (Yerel Siyasetçilerin Eğitim Düzeylerinin Düşük Olması Hizmetlerin Koordinasyonunu Olumsuz Yönde Etkilemektedir.) test edilmeye çalışılmıştır. Yerel hizmetlerin koordinasyonunun eğitim düzeyi ile olan ilişkisi tespit edilmek istenmiştir. Yapılan araştırmada çıkan sonuçlara göre, kişinin eğitim düzeyinin yüksekliği hizmet koordinasyonunu etkilemektedir. Ankete katılan toplamda 231 seçilmiş yerel yöneticinin tamamı bu soruya yanıt vermiştir. Bunların %45.9'u Kesinlikle Katılıyorum, %29.9'u Katılıyorum, %1.7'si Fikrim Yok, %18.6'sı Katılmıyorum ve %3.9'u Kesinlikle Katılmıyorum şıklarını işaretlemişlerdir. Eğitim düzeyi arttıkça hizmet koordinasyonun kolaylaşacağı düşüncesinde olanlar Kesinlikle Katılıyorum 106 kişi ve Katılıyorum 69 kişi ile toplamın %75.8'ini oluşturmaktadır. Yerel siyasetçilerin eğitim düzeyinin yüksek olması ile yerel hizmetlerin daha koordine yapılacağı düşüncesi büyük çoğunluğa hâkim olmuştur.

Yerel siyasetçilerin olası eğitim/sertifika programına katılarak alana ilişkin eğitim almaları halinde yerel hizmet koordinasyonunun daha iyi işleyeceği düşünülmektedir. Yapılan görüşmelerde alana ilişkin eğitimin yeterli olmadığı hatta hiç olmadığı bazı seçilmiş yerel yöneticiler tarafından dile getirilmiştir. Bu nedenle yerel seçimlerde eğitim düzeyine önem verildiği ve eğitim düzeyi yüksek kişilerin daha kolay hizmet koordinasyonu yapabileceği belirtilmiştir. Çıkan bu sonuç Hipotez 1'i doğrulamaktadır. Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin büyük çoğunluğu eğitim düzeyinin yeterli olması veya olmaması, yerel hizmetlerin koordinasyonunu olumlu veya olumsuz etkilemekte olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.6. 'Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyi Arttıkça Yerel Hizmetlerin Planlanması Zorlaşır.' Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
19	10	4.3	19	8.2	10	4.3	121	52.4	71	30.7

19. soru ile Hipotez 2 (Yerel Siyasetçilerin Eğitim Düzeylerinin Düşük Olması Belediye Hizmetlerinin Planlı Yapılmasını Engellemektedir.) test edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan toplamda 231 seçilmiş yerel yöneticinin tamamı bu soruya yanıt vermiştir. Bunların %4.3'ü Kesinlikle Katılıyorum, %8.2'si Katılıyorum, %4.3'ü Fikrim Yok, %52.4'ü Katılmıyorum ve %30.7'si Kesinlikle Katılmıyorum şıklarını işaretlemişlerdir. Araştırmalar sırasında yüz yüze yapılan görüşmelerde yerel hizmetler konusunda çeşitli fikirler aktarılmıştır. Bazı yerel yöneticiler eğitim düzeyinin çok önemli olduğunu dile getirirken az bir kısım tam aksini, yerel hizmetlerin planlanmasında eğitimin önemsiz

olduğunu ve uygulamada öğrenilebileceğini aktarmışlardır. Çıkan sonuçlara bakıldığında büyük çoğunluk 121 kişi ile Katılmıyorum ve 71 kişi ile Kesinlikle Katılmıyorum toplamda %83.1 olarak Hipotez 2'yi destekler nitelikte cevap vermişlerdir. Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticiler, yerel hizmetlerin planlanmasında eğitim düzeyinin önemli olduğunu düşünmüşlerdir.

Tablo 4.7. 'Siyasi Partiler Aday Adayları Arasında Seçim Yaparken Eğitim Düzeyine Önem Verirler.' Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
20	30	13.0	74	32.0	20	8.7	86	37.2	21	9.1

20. soru ile Hipotez 3 (Adayların eğitim düzeyleri partilerin aday seçimlerini etkilemektedir.) test edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan toplamda 231 seçilmiş yerel yöneticinin tamamı bu soruya yanıt vermiştir. Bunların %13'ü Kesinlikle Katılıyorum, %32'si Katılıyorum, %8.7'si Fikrim Yok, %37.2'si Katılmıyorum ve %9.1'i Kesinlikle Katılmıyorum şıklarını işaretlemişlerdir. Kesinlikle Katılıyorum ve Katılıyorum diyenler (104 kişi) ile Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum (107 kişi) diyenler arasındaki fark oldukça azdır. %1.3'lük bir fark söz konusu olmuştur. Siyasi partilerin aday adayları arasından seçim yaparken, aday gösterecekleri kişiyi belirlemelerinde eğitim düzeyinin etkisinin olmadığını düşünenler küçük farkla da olsa daha fazla çıkmıştır. Bu sonuç Hipotez 3'e karşı bir durum ortaya çıkarmıştır.

Araştırma sırasında yapılan görüşmelerde seçilmiş yerel yöneticiler, aday gösterilmeye en etkili özelliğin oy potansiyelinin yüksekliği olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca maddi gücün de kişinin aday gösterilmesine önemli etki edebileceği dile getirilmiştir. Bazı seçilmiş yerel yöneticiler ise siyasi partilerin aday gösterirken eğitim düzeyine önem vermesi gerektiğini düşündüğünü ancak verilmediği için Katılmıyorum seçeneğini işaretlediklerini belirtmişlerdir. Bazı seçilmiş yerel yöneticiler ise, siyasi partilerin aday göstermede eğitim düzeyine önem verdiğini ancak kendi düşüncesine göre bunun yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Bu kişiler; eğitim seviyesinin belediyecilikte başarılı olmak için bir faktör olmadığını, alana ilişkin eğitim ve tecrübenin daha önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda anket çalışması sırasında seçilmiş bir yerel yönetici: "Siyasi partiler adayları belirlerken eğitim düzeyine maalesef önem verirler. Bence bu durum yanlıştır. Üniversite mezunu olan herkes yerel yönetimler alanında bilgi sahibidir diyemeyiz. Bu yüzden önemli olan alana ilişkin bilgi ve tecrübedir. Adayların eğitim

seviyesine bakmak yerine, adayların belediyeçilik ile ilgili almış olduğu eğitimlerin ve edinmiş oldukları tecrübelerin dikkate alınması gereklidir.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tablo 4.8. ‘Bir Belediyenin Hizmet Sunmaktaki Yeterliliği, Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Eğitim Düzeyinin Yüksekliği İle İlişkilidir.’ Önermesine İlişkin Frekans Analizi

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
21	46	19.9	100	43.3	11	4.8	61	26.4	10	4.3

21. soru ile Hipotez 4 (Türkiye’de belediyelerin hizmet sunumundaki aksamalar, yerel siyasetçilerin eğitim düzeylerinin düşük olmasından kaynaklanmaktadır.) test edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan toplamda 231 seçilmiş yerel yöneticinin 228’i bu soruya yanıt vermiştir. Bunların %19.9’u Kesinlikle Katılıyorum, %43.3’ü Katılıyorum, %4.8’i Fikrim Yok, %26.4’ü Katılmıyorum ve %4.3’ü Kesinlikle Katılmıyorum şıklarını işaretlemişlerdir. Belediyelerin hizmet sunmadaki yeterliliğinin eğitim düzeyi ile ilişkili olduğunu düşünenler Kesinlikle Katılıyorum 46 kişi ve Katılıyorum 100 kişi olarak toplamın %63.2’sini oluşturmaktadır. Çıkan bu sonuç Hipotez 4’ü doğrulamaktadır.

Eğitim düzeyi ile belediyelerin hizmet sunmadaki yeterliliği arasında önemli ilişki olduğu ankete katılan seçilmiş yerel yöneticiler tarafından belirtilmiştir. Belediyelerde hizmet sunumu sırasında yaşanan sorunların temelinde kişilerin eğitim seviyelerinin düşük olmasının yattığı belirtilmiştir.

4.5.3. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterlilik Durumlarının İncelenmesi

Ankette yer alan 8.-9.-10.-11.-12.-13.-14.-15.-16. ve 17. sorular ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin görevleri ile ilgili yeterlilikleri konusundaki düşüncelerinin saptanması için hazırlanmıştır. Sorulara verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 4.9. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterliliklerinin Ölçülmesi İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
8	72	31.2	111	48.1	11	4.8	34	14.7	3	1.3
9	75	32.5	135	58.4	5	2.2	14	6.1	2	0.9
10	55	23.8	134	58.0	13	5.6	25	10.8	3	1.3
11	50	21.6	120	51.9	20	8.7	34	14.7	3	1.3
12	63	27.3	139	60.2	10	4.3	15	6.5	3	1.3

Tablo 4.9. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Yeterliliklerinin Ölçülmesi İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri (devamı)

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
13	52	22.5	133	57.6	22	9.5	20	8.7	2	0.9
14	52	22.5	141	61.0	16	6.9	16	6.9	3	1.3
15	50	21.6	133	57.6	15	6.5	28	12.1	4	1.7
16	65	28.1	144	62.3	11	4.8	8	3.5	2	0.9
17	79	34.2	123	53.2	14	6.1	12	5.2	2	0.9

Bu bölümde seçilmiş yerel yöneticilerin kendilerini görevleri ile ilgili alanların hangilerinde yeterli gördükleri, hangilerinde yetersiz gördükleri incelenmiştir. Çıkan sonuçlara göre seçilmiş yerel yöneticilerin büyük çoğunluğu kendilerini her alanda yeterli görmektedirler. En az yeterli görüldüğü belirtilen alan olarak İmar Kesinlikle Katılıyorum %21.6 ve Katılıyorum %51.9 ile toplamda %73.5 olarak dikkat çekmektedir. Diğer alanlar ile ilgili çıkan sonuçlarda ankete katılan seçilmiş yerel yöneticiler kendilerini çok daha yüksek oranlarda yeterli görmektedirler. Sayı olarak incelendiğinde Katılmıyorum 34 kişi ve Kesinlikle Katılmıyorum 3 kişi olmak üzere toplam 37'şer kişi ile 11. soru İmar ve Görev, Yetki, Sorumlulukların seçilmeden önce bilinip bilinmediğinin sorulduğu 8. soru dikkat çekmektedir.

Kişilerin kendilerini en çok yeterli gördükleri alanlar 9. soru yönetim %90.9 (210kişi) ve 16. soru beden dili, hitabet %90.4 (209 kişi) olarak sonuçlarda yer almıştır.

4.5.4. Olası Bir Siyasetçi Eğitimi/Sertifika Programı

Ankette yer alan 22.-23.-24.-25.-26.-27.-28.-29. ve 33. sorular olası bir siyasetçi eğitim/sertifika programı düzenlenmesi hakkında seçilmiş yerel yöneticilerin görüşlerini ölçmek için hazırlanmıştır. Bu sorulardan 29. soru iki seçenekli olarak (Evet/Hayır) hazırlanmıştır. 33. Soru ise açık uçlu bir soru olarak hazırlanmıştır. Bu soruda ankete katılanlardan en fazla 5 adet eğitim başlığı yazmaları istenmiştir. Alanda ve/veya kendilerinde eksiklik gördükleri konulara yer verdikleri dikkat çekmiştir.

Tablo 4.10. Olası Bir Siyasetçi Eğitimi/Sertifika Programı İle İlgili Anket Sorularına İlişkin Frekans Analizleri

Soru	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
22	87	37.7	125	54.1	3	1.3	11	4.8	5	2.2
23	84	36.4	122	52.2	5	2.2	13	5.6	6	2.6
24	70	30.3	88	38.1	25	10.8	41	17.7	6	2.6
25	52	22.5	120	51.9	27	11.7	23	10.0	6	2.6
26	6	2.6	24	10.4	5	2.2	102	44.2	92	39.8
27	32	13.9	80	34.6	68	29.4	40	17.3	8	3.5
28	57	24.7	134	58.0	20	8.7	12	5.2	6	2.6

Çalışmada bahsedilen siyasetçi eğitimlerinin eksikliği hipotezlerin de doğrulanmasıyla daha çok önem arz etmektedir. Bu konudaki sıkıntının tek çözümü eğitimidir. Eğitim düzeyi yüksek olan kişiler ile siyaset hayatının devam ettirilmesi mi yoksa alana ilişkin ayrı ve özel bir eğitim mi düzenlenmelidir sorusu bu durumda önem kazanmaktadır. Bunu ölçebilmek için ankette olası bir eğitim/sertifika programı hakkında seçilmiş yerel yöneticilerin görüşleri alınmıştır.

Ankete katılan 231 seçilmiş yerel yöneticinin olası eğitim/sertifika programı konusunda en kararsız kaldığı soru olarak 27. soru dikkat çekmektedir. Bu soru; “Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları eğitim seviyesinden kaynaklanan fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıracaktır” olarak ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilere yöneltilmiştir. Eğitim düzeyi yüksek kişilerin aktif siyasette daha çok yer aldığı önceki bölümlerde belirtilmiştir. Bu durumun bir fırsat eşitsizliği yaratıp yaratmadığı, yaratıyorsa alana özel eğitim/sertifika programı ile bunun önüne geçilip geçilemeyeceği çözümlenmek istenmiştir. 228 seçilmiş yerel yönetici bu soruya yanıt vermiştir. Ancak bu konuda seçilmiş yerel yöneticiler birbirine yakın oran oluşturacak bir dağılım göstererek net bir çözümleme fırsatı vermemişlerdir. Kesinlikle Katılıyorum 32 kişi ve Katılıyorum 80 kişi olmak üzere toplamın %48.5’i olası eğitim/sertifika programının yaşandığı iddia edilen fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıracığına inanıyorlar. Ancak bu konuda Fikrim Yok seçeneğini işaretleyenlerin anketteki diğer tüm sorular ile kıyaslandığında en yüksek seviyede olduğu görülmektedir. 68 kişi ile toplamın %29.4’ü bu konuda Fikrim Yok seçeneğini işaretlemişlerdir. Olası bir eğitim/sertifika programının eğitim seviyesinden kaynaklı yaşandığı iddia edilen fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmayacağını düşünenler, Kesinlikle Katılmıyorum 8 ve Katılmıyorum 40 kişi olmak üzere toplamın %20.8’inin oluşturmaktadır.

Yüz yüze görüşülenlerden bazı seçilmiş yerel yöneticiler olası bir eğitim sertifika programı fikrine çok sıcak yaklaşmışken bazıları buna vakitlerinin olamayacağını dile getirmişlerdir. Bazı seçilmiş yerel yöneticiler bu program hayata geçer ise tarafsızlığın ve bilimsel bilginin önemli olması gerektiğini ve programın üniversiteler aracılığıyla devlet eliyle yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Eğitim düzeyi lise ve altında olan seçilmiş yerel yöneticiler ile yaşları 18-30 ile 61-75 arasında olanların olası eğitim/sertifika programıyla ilgili daha çok yorum yapıp soru sordukları ve programa daha sıcak baktıkları araştırma sırasında dikkat çeken bir başka durumdur.

Fikrim Yok işaretleyenlerden bazı seçilmiş yerel yöneticiler, böyle bir fırsat eşitsizliğinin olmadığını düşündükleri için Fikrim Yok seçeneğini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bazıları ise böyle bir fırsat eşitsizliğinin olduğunu belirterek, düzenlenecek olan eğitim/sertifika programının detaylarını bilmeden çözüm oluşturup oluşturulamayacağı hakkında fikirleri olmadığını dile getirmişlerdir. Bu durumdan yola çıkarak yöneltilen ekstra sorular ile olası eğitim/sertifika programının nasıl olması gerektiği hakkında düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu fikirde olanların büyük çoğunluğu eğitim süresinin en az 3 ay olması gerektiğini ve üniversitelerin bu programları açmakla görevlendirilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Ayrıca sadece katılımın yeterli olmamasını engellemek için yaptırımların olması, sınav sonucuna göre geçip kalmanın olması, başarının ölçülmesi gerektiği de bazı seçilmiş yerel yöneticiler tarafından belirtilmiştir.

Seçilmiş yerel yöneticilerin bu bölümdeki sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde, diğer sorular ile kıyasla 24. soruya katılanlar daha az olmuştur. Bu soru; “Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları zorunlu hale gelmelidir” olarak ankete katılanlara yöneltilmiştir. 22. soru; “Yerel siyasetçilerin seçilmeden önce görevleri, yetkileri ve sorumlulukları ile ilgili eğitim almaları gereklidir” olarak yöneltilmiş ve Kesinlikle Katılıyorum 87 kişi, Katılıyorum 125 kişi olmak üzere toplamın %91.8’i katıldığını belirtmiş ve olası eğitim/sertifika programı ile ilgili sorularda en yüksek orana sahip olmuştur. 23. soru; “Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları gereklidir” olarak yöneltilmiş ve Kesinlikle Katılıyorum 84 kişi, Katılıyorum 122 kişi olmak üzere toplamın %88.6’sı katıldığını belirtmiştir. 26. soru; “Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmalarının uygulamaya hiçbir katkısı olmaz, boşuna zaman kaybıdır” olarak yöneltilmiş ve Kesinlikle Katılmıyorum 92 kişi, Katılmıyorum 102 kişi olmak üzere

toplaminin %84'ü katılmadığını belirtmiştir. Ancak 24. soru ile bu eğitim/sertifika programının zorunlu hale gelmesi durumunu incelediğimizde, Kesinlikle Katılıyorum 70 kişi ve Katılıyorum 88 kişi olmak üzere toplamın %68.4'ü katıldığını belirtmiştir. Bir eğitim sertifika programı olmalı, görev-yetki-sorumluluklar hakkında eğitim verilmesi uygulamaya katkı sağlar fakat bunlar zorunlu olmamalıdır diye düşünenlerin varlığı bu sonuçlardan çıkarılabilir. 24. soruya Katılmıyorum diyenlerden bazıları bu durumun kişinin vazifesi olduğunu, kişinin kendini kendi isteğiyle geliştirmesi gerektiğini belirtmiştir.

Katıldığını ve Kesinlikle Katıldığını belirtenlerin zorunluluk olmazsa talebin olmayacağını gerekçe olarak belirtmişlerdir. Bir seçilmiş yerel yönetici; “Ben seçilmeden önce her hangi bir eğitim almadım. Lise mezunuyum. Adaylığım sırasında da yapacak olduğum görev hakkında yetki ve sorumluluklarım konusunda fikrim olduğunu hatta iyi bildiğimi düşünüyordum. Meclis toplantılarına katıldıkça ve görev aldıkça konunun önemini daha iyi kavradım ve araştırma yaparak bilgi edinmeye çalıştım. Birçok aday da aynı durumdadır. Bildiğimizi zannediyoruz. Ancak göreve başlayınca aslında bilmediğimi anladım. Bu yüzden zorunlu olmazsa katılım pek fazla olmaz.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Bazı seçilmiş yerel yöneticiler ise, özellikle belediye başkanlarının seçilmeden önce eğitime tabii tutulması gerektiğini çünkü meclis üyelerinin başkanın dileği üzerine hareket ettiklerini belirtmişlerdir. Tam aksini düşünenler de fikirlerini aktarmışlardır. Özellikle meclis üyelerinin bilgi sahibi olması gerektiğini çünkü karar alma organı olarak meclis toplantılarında oy kullandıklarını ve komisyonlarda görev aldıklarını belirtmişlerdir.

Olası bir eğitim/sertifika programının demokratik açıdan uygunluğunun sorulduğu 25. soruya; 52 kişi Kesinlikle Katılıyorum, 120 kişi Katılıyorum seçeneklerini işaretlemişlerdir. Toplamın %74.4'ü katılmıştır ve demokratik açıdan sakınca olmadığını belirtmiştir.

Olası bir eğitim/sertifika programının etik açıdan uygunluğunun sorulduğu 28. soruya; 57 kişi Kesinlikle Katılıyorum, 134 kişi Katılıyorum seçeneklerini işaretlemiştir. Toplamın %82.7'si etik açıdan uygun bulunduğunu belirtmiştir.

“Seçilmiş yerel yönetici olarak, seçilmeden önce bulunduğunuz pozisyon ile ilgili herhangi bir eğitime katıldınız mı? Katıldıysanız belirtiniz.” şeklinde ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilere 29. soru yöneltilmiştir. Cevap olarak EVET ve HAYIR seçenekleri sunulmuştur. EVET işaretleyenlerin belirtmeleri için yer ayrılmıştır.

Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerden 59'u (%25.5) bu soruda EVET'i işaretlemiştir. 171 kişi (%74) HAYIR seçeneğini işaretleyerek seçilmeden önce herhangi bir eğitime katılmadıklarını belirtmiştir. Eğitime katılan belediye meclis üyelerinin "belirtiniz" kısmına 39 kişi ile en çok parti içi eğitimler olarak belirttiği görülmüştür. Meclis üyelerinin diğer yazdıkları incelendiğinde; bazıları "belirtiniz" kısmını boş bırakmıştır. 1 kişi üniversite olarak belirtmiştir. 1 kişi STK yazmıştır. 1 kişi hukuk uzmanlık kursları olarak yazmıştır. 1 kişi TODAİE'de eğitim aldığını belirtirken 1 kişi de bakanlık seminerleri olarak belirtmiştir. Alınan eğitimlerin hangi alanda olduğunu çok az sayıda katılımcı belirtmiştir. Eğitim alınan alanlar; İmar, Planlama, Kent Yönetimi, Yerel Yönetim Mevzuatı ve Siyasi Partiler Kanunu olarak belirtilmiştir.

Seçilmeden önce eğitim aldığını belirten belediye başkanı sayısı ise sadece 5'tir. Bunlardan 4'ü parti içi eğitim olarak belirtirken 1 başkan belirtiniz kısmını boş bırakmıştır.

Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde, çok az sayıda seçilmiş yerel yöneticinin seçim öncesi eğitim aldığı görülmektedir. Bu durum siyasetçi eğitimlerinin eksikliğini göstermektedir. Özellikle 22. ve 23. sorulardan alınan cevaplardan yola çıkarak, seçilmiş yerel yöneticilerin seçim öncesinde eğitim alınması gerekliliğini vurguladıkları söylenebilir. Fakat ankete katılanların seçim öncesi eğitime katılmadıkları 29. soru ile ortaya çıkmıştır. Eğitime katılmanın gerekli olduğu düşüncesinde olan seçilmiş yerel yöneticilerin, seçilmeden önce fırsat bulmuş olmaları halinde eğitimlere katılmış olacağı düşünülmektedir. Bu durum siyasetçi eğitimleri için çalışma yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Benzer söylemler araştırma sırasında ankete katılanların bazıları tarafından dile getirilmiştir. Herhangi bir eğitim programının olmaması ve/veya olan eğitimlerden adayların haberdar olmaması kişilerin doğal olarak katılamamasına neden olmuştur.

33. soruda; "Yerel yöneticilerin seçilmeden önce bir eğitim/sertifika programına tabii tutulmaları halinde almaları gereken eğitim konularınız belirtiniz (en fazla 5 adet)." cümlesi ile seçim öncesi eğitim adına düzenlenmesi olası olan bir eğitim/sertifika programında içeriği belirlenmeye çalışılmıştır. Seçilmiş yerel yöneticilerin tecrübelerinden faydalanarak, uygulamada eksiklik hissetmemeleri için hizmet öncesi eğitimlerin başlıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Aktif görevde olan seçilmiş yerel yöneticilerden alınacak bu bilgiler ile hizmet öncesi eğitimlerin planlanmasının uygulamaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Seçilmiş yerel yöneticilerden belediye meclis üyeleri ankette bu soruya çeşitli cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplar 6 başlık altına toplanarak aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 4.11. Alana İlişkin Eğitim Başlıkları - Belediye Meclis Üyeleri

Konu Başlığı	Sayı
Hukuk	96
Kentleşme	138
Eğitim	24
Halkla İlişkiler	77
Yönetim	11
İşletme	35

1. Hukuk başlığı içinde belediye meclis üyelerinin vermiş oldukları; anayasa, belediye kanunu, büyükşehir belediye kanunu/belediye ile ilgili mevzuatlar ve yönetmelikler, belediyecilik, seçilmiş yerel yöneticilerin görev, yetki ve sorumlulukları konularına yer verilmiştir. Bu yazılanları tek tek incelediğimizde, büyükşehir belediyesi kanunu, belediye kanunu ve belediye ile ilgili yönetmelikler, mevzuatlar 58 farklı kişi tarafından yazılarak en çok yazılan alan olmuştur. Belediye kanununda seçilmiş yerel yöneticilerin görev, yetki ve sorumlulukları detaylı olarak mevcut olmasına rağmen ankete katılanların bazıları ayrı bir alan olarak düşünmüşler veya bu konuya özel olarak yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu alanı 14 farklı kişi yazmıştır. 11 kişi doğrudan hukuk olarak fikirlerini belirtmiştir. Belediyecilik yazan kişi sayısı 11 olmuştur. Belediyecilik yazanlardan bazılarına neyi kastettikleri sorulmuştur. Belediye ile ilgili her şey diyerek özetlemişlerdir. Hukuk başlığı altında yer verilen diğer alan anayasa ise, 1 kişi tarafından yazılmıştır. Yine komisyonların işleyişi, görev, yetki ve sorumlulukları da 1 kişi tarafından yazılmıştır.

Yapılan incelemelerden yola çıkarak özellikle ilgili kanun, mevzuat ve yönetmeliklerin seçilmeden önce öğrenilmesi bu bağlamda görev, yetki ve sorumlulukların kavranması alanda tecrübeli kişilerce önerilmiştir.

2. Kentleşme başlığı altında; imar, şehircilik, kentleşme, çevre sorunları/çevre düzenleme/park bahçe işleri ve kentlilik bilinci alanları ankete katılan belediye meclis üyeleri tarafından dikkate değer bulunmuştur.

İmar; ankette yeterliliklerin ölçüldüğü bölümde ankete katılanların kendilerini en az yeterli gördükleri alan olarak daha önceki bölümlerde dikkati çekmiştir. Bu bölümde imar tekrar önem kazanmıştır. 70 farklı kişi tarafından imar yazılmıştır. İmar alanında bilgi sahibi olunarak seçilmiş yerel yönetici olmanın önemine aktif görevde olan meclis üyeleri

tarafından sıkça değinilmiştir. Ülkemizde hızı artan inşaat sektörü ve Aydın İli'nin hızla gelişiyor olması ile bu durumun bağlantılı olabileceği düşünülmektedir.

Çevre sorunları/çevre düzenleme/park bahçe işleri 33 farklı kişi tarafından yazılarak kentleşme başlığı altında en çok yazılan 2. alan olmuştur. Araştırmaya katılan meclis üyelerinden 30'u kentleşme, 4'ü şehircilik ve 1 kişi kentlilik bilinci yazarak eğitim alınması gereken alanları belirtmişlerdir.

3. Eğitim başlığı altında; eğitim, teknoloji, yabancı dil, turizm, görgü kuralları/ahlak bilgisi/protokol kuralları/genel kültür alanlarına değinilmiştir.

Teknoloji 9 kişi tarafından yazılarak bu başlık altında en çok yazılan alan olmuştur. Ankete katılan meclis üyelerinden 8'i görgü kuralları/ahlak bilgisi/protokol kuralları/genel kültür yazarak bu alanda seçilmeden önce eğitim verilmesinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. 3 kişi eğitim, 3 kişi yabancı dil ve 1 kişi turizm alanlarına değinmiştir.

4. Halkla İlişkiler başlığı altında; halkla ilişkiler, beden dili/hitabet/etkili iletişim, sosyal ve kültürel faaliyetler/sosyal hizmetler, psikoloji, insan kaynakları yönetimi ve sosyoloji alanlarına değinilmiştir.

Başlığa adı verilen alan halkla ilişkiler, bu başlık altında 31 defa yazılarak en çok yazılan alan olmuştur. Beden dili/hitabet/etkili iletişim 21 defa yazılarak en çok yazılan 2. alan olmuştur. Sosyal ve kültürel faaliyetler/sosyal hizmetler alanının önemini 15 kişi belirtmiştir. Psikoloji 5, insan kaynakları yönetimi 4 ve sosyoloji 1 kişi tarafından yazılarak dikkat çekilmiştir.

5. Yönetim başlığı altında; yönetim, yerel yönetimler, siyaset ve liderlik alanlarına yer verilmiştir.

Anket katılan belediye meclis üyelerinden 7'si yönetim yazmıştır. 2 kişi yerel yönetimler, 1 kişi siyaset ve 1 kişi de liderlik alanlarını yazarak önemli olduğunu belirtmişlerdir.

6. İşletme başlığı altında; işletme, kamu güvenliği ve sağlığı/iş güvenliği ve sağlığı, plan/bütçe, muhasebe, ihale ve istatistik alanlarına yer verilmiştir.

Plan/bütçe bu başlık altında en çok yazılan alan olmuştur. Toplamda 21 kişi tarafından yazılmıştır. İşletme 4, ihale 4, kamu güvenliği ve sağlığı/iş güvenliği ve sağlığı 4, muhasebe 2 ve istatistik 1 kişi tarafından yazılarak başlık altında yer almıştır.

Plan ve bütçe komisyonlarının belediyelerde önemli görev, yetki ve sorumluluklar ile yükümlü olması, bu alanın diğerlerine göre daha çok yazıldığı düşüncesini doğurmuştur. Ayrıca bütçeyi belirleyen belediye meclisidir. Belediye meclis üyesi olmak bu konuda söz sahibi olunması hakkını kazandırmaktadır. Bu yüzden seçilmeden önce plan ve bütçe hakkında bilgi sahibi olunması gerekli görülmüş olabileceği düşünülmektedir.

Belediye başkanları 33. soruya farklı cevaplar vermiştir. Aşağıdaki tabloda başkanların vermiş olduğu cevapların dağılımı başlıklar halinde verilmiştir. İlerleyen bölümlerde başlıkların içeriklerine değinilmiştir.

Tablo 4.12. Alana İlişkin Eğitim Başlıkları - Belediye Başkanları

Başlıklar	Sayı
Hukuk	9
Kentleşme	5
Eğitim	2
Halkla İlişkiler	7
Yönetim	5
İşletme	6
Yerel Özellikler	4

1. Hukuk başlığı altında; belediye kanunu/mevzuat/yönetmelik ve görev, yetki, sorumluluk alanlarına değinilmiştir.

Araştırmaya katılan belediye başkanlarından 4'ü belediye kanunu, 3'ü mevzuat, 1'i yönetmelik ve 1'i görev/yetki/sorumluluk yazarak hukuk başlığını oluşturmuşlardır.

2. Kentleşme başlığı altında; imar ve şehircilik yer almaktadır.

Belediye meclis üyeleri gibi belediye başkanları da imar alanında eğitimin gerekli olduğunu düşünmektedir. Kentleşme başlığı altına alınabilen alanlardan sadece 2'si başkanlar tarafından yazılmıştır. 4'ü imar ve 1'i şehircilik yazmıştır. Tüm alanlar için imar, başkanlar tarafından en çok yazılan 2. alan (belediye kanunu ile beraber) olarak dikkat çekmektedir.

3. Eğitim başlığı altında; yabancı dil ve kültür yer almaktadır.

Belediye başkanlarından 1'i yabancı dil öğrenilmesi gerektiğini belirtmiştir. 1'i de kültür yazarak alanda eğitim verilmesinin gerekli olduğunu düşünmüştür.

4. Halkla İlişkiler başlığı altında; halkla ilişkiler ve hitabet yer almaktadır.

Belediye başkanları 6 kişi ile en çok halkla ilişkiler alanında eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. 1 kişi ise; hitabet alanına dikkat çekmiştir.

5. Yönetim başlığı altında; yönetim, sevk ve idare, siyaset, zaman yönetimi ve yerel yöneticilik alanlarına değinilmiştir.

Yönetim 1, sevk ve idare 1, siyaset 1, zaman yönetimi 1 ve yerel yöneticilik 1 kişi tarafından yazılarak dikkat çekilen alanlar olmuştur. Sevk ve idare ile zaman yönetimi belediye meclis üyeleri tarafından hiç bahsedilmemişken, 1 başkan tarafından değinilmiştir.

6. İşletme başlığı altında; muhasebe, bütçe, ticaret, işletme ve genel hizmet anlayışı alanlarına yer verilmiştir.

Bu başlık altında 2 başkan tarafından yazılarak muhasebe en çok yazılan alan olmuştur. Bütçe, ticaret, işletme ve genel hizmet anlayışı 1'er başkan tarafından değinilmiştir.

7. Yerel Özellikler başlığı altında; seçilmek istediği yerin sorunlarını tanıma, ilçeyi tanıma, yerel halkın ihtiyaçlarını tanıma ve coğrafi özelliklere yer verilmiştir.

Bu başlık ile belediye meclis üyelerini incelenirken karşılaşılmamıştır. Belediye meclis üyelerinin dikkatini çekmeyen fakat başkanların dikkatini çeken özelliğe sahip olması bu başlığı ayrıca önemli kılmaktadır. Başkanlar aday olunacak bölge için bilgi sahibi olunması gerektiğini belirtmişlerdir. 4 alan da 1'er kere yazılmıştır. Cevaplar incelendiğinde, başkanların, yerel özellikler ile ilgilendiği/ilgilenilmesi gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

4.5.5. Seçilmiş Yerel Yöneticilerin Hizmet İçi Eğitimlere Katılım Durumu

Önceki bölümlerde seçilmiş yerel yöneticilerin seçilmeden önce eğitim alıp almama yani hizmet öncesi eğitim durumları incelenmiştir. Bu bölümde de seçildikten sonra eğitim alıp almama yani hizmet içi eğitim durumları incelenmiştir. Bu durumu inceleyebilmek için ankete katılanlara 30. – 31. ve 32. sorular yöneltilmiştir.

31. soruda; “seçildikten sonra göreviniz ile ilgili herhangi bir eğitim programına katıldınız mı?” diye sorulmuş ve cevap olarak “hiç katılmadım, 1 kez, 2 kez, 3 kez, 4 ve daha fazla” seçeneklerine yer verilmiştir.

31. soruya 229 kişi cevap vermiştir. Bunlardan 151 kişi, katılanların %65.4’ü, hiç katılmadım seçeneğini işaretlemişlerdir. 29 kişi (%12.6) 1 kez, 21 kişi (%9.1) 2 kez, 9 kişi (%3.9) 3 kez ve 19 kişi (%8.2) 4 ve daha fazla kez eğitime katıldıklarını belirtmiştir. Bu sonuçlar seçilmiş yerel yöneticilerin hizmet öncesi eğitimde olduğu gibi hizmet içi eğitimde de eksik kaldığını göstermektedir.

Ankete katılanların %65.4’ü gibi büyük bir çoğunluğu hiçbir eğitime katılmadıklarını belirtmişlerdir. Katılmayanlardan bazıları yüz yüze görüşmeler sırasında neden katılmadıklarını aktarmışlardır. Bazıları ihtiyacı veya vakti olmadığını aktarmıştır. Bazıları ise, herhangi bir eğitimden haberdar olmadıklarını, olması halinde katılmak isteyeceklerini iletmişlerdir. Anket sorularının bu duruma hazır olması kişilerin gerçekten katılmak isteyip istemeyeceklerinin test edilmesine katkı sağlamıştır. 30. soru bu duruma göre hazırlanmıştır. 30. sorunun incelenmesine de yer verilmiştir. Ancak konu bütünlüğü için öncesinde eğitime katıldığını belirten seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim aldıkları kurumların incelenmesine yer verilmiştir.

32. soru; “Seçildikten sonra göreviniz ile ilgili herhangi bir eğitime katıldıysanız bu eğitimi/eğitimleri düzenleyen kurumu/kurumları seçiniz: Parti, TODAİE, İçişleri Bakanlığı, Devler Personel Başkanlığı, Özel kuruluş, Belediyeler Birliği, Diğer (Belirtiniz).” Şeklinde hazırlanmıştır. Bu soru ile hizmet içi eğitim alan seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim aldıkları kurumların belirlenmesi hedeflenmiştir.

Belediye başkanları ve belediye meclis üyelerinin hizmet içi eğitim aldıkları kurumların incelenmesi aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 4.13. Belediye Başkanlarının Hizmet İçi Eğitim Aldıkları Kurumlar

Eğitim Alınan Kurum	Eğitime Katılan Belediye Başkanı Sayısı
Parti	10
İçişleri Bakanlığı	7
Belediyeler Birliği	7
Özel Kuruluş	6
TODAİE	1

Belediye başkanları hizmet içi eğitim olarak en çok parti içi eğitimleri tercih etmişlerdir (10 kişi). 7’şer kişi İçişleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği’nin

düzenlediği eğitimlere katıldıklarını belirtmiştir. Ayrıca 6 kişinin özel kuruluşlardan ve 1 kişi de TODAİE'den eğitim aldığı çıkan sonuçlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 4.14. Belediye Meclis Üyelerinin Hizmet İçi Eğitim Aldıkları Kurumlar

Eğitim Alınan Kurum	Eğitime Katılan Belediye Meclis Üyesi Sayısı
Parti	50
İçişleri Bakanlığı	11
Belediyeler Birliği	34
Özel Kuruluş	11
TODAİE	3
Devlet Personel Başkanlığı	2

Belediye meclis üyelerinin hizmet içi eğitim olarak en çok tercih ettiği yer parti içi eğitimlerdir (50 kişi). Belediyeler birliğinden de 34 kişi görev süresi içinde eğitim aldığını belirtmiştir. Ayrıca çıkan sonuçlara göre 11'er kişi içişleri bakanlığı ve özel kuruluşlardan, 3 kişi TODAİE'den, 2 kişi Devlet personel başkanlığından eğitim almıştır. 4 kişi diğer seçeneğini de işaretlemiştir. Bunlardan sadece 1 tanesi diğer seçeneğinin yanına açıklama yapmış ve Tarihi Kentler Birliği olarak eğitim aldığı kurumu belirtmiştir.

30. soruda; "Yerel yöneticilerin eğitimine ilişkin bir eğitim sertifika programına katılmak ister misiniz?" sorusu ankete katılanlara yöneltilmiştir. Cevap olarak EVET ve HAYIR seçeneklerinden birini seçmeleri beklenmiştir.

Tablo 4.15. Olası Eğitim Sertifika Programına Katılım İsteğinin İncelenmesi

Cevap	Sayı	Yüzde
Evet	199	86.1
Hayır	27	11.7

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi ankete katılanların çok büyük oranı, 199 kişi (%86.1), katılmak istediklerini belirtmiştir. Bu durumdan yola çıkarak seçilmiş yerel yöneticilerin görev yaptıkları belediyelerde hizmet içi eğitimler düzenlenmemekte veya düzenlenen eğitimler seçilmiş yerel yöneticilere hitap etmemektedir. Belediye tüzel kişiliğinin organları olan belediye başkanı ve belediye meclisi seçilmiş yerel yöneticilerden oluşmaktadır. Belediyelerin yönetimlerinin daha kaliteli olması için eğitimlerin düzenlenmesi ve kişilerin görevlerini daha iyi yapacak donanıma getirilmesi gerekmektedir. Bu da eğitim ile başarılabilir. Ancak çıkan sonuçlardan anlaşıldığı gibi, seçilmiş yerel yöneticiler hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerden yoksun kalmaktadırlar. Ankette sorulan diğer sorularda da bu durumu belirtmişlerdir. Seçilmiş yerel yöneticilerin eğitime karşı olmadıkları, fırsatların oluşturulması durumunda eğitimlere ilgi gösterecekleri de çıkan sonuçlardan anlaşılmaktadır.

5. BÖLÜM

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim düzeyleri, alana ilişkin eğitim hakkındaki düşünceleri ve hizmet öncesi ile hizmet içi eğitimlere yaklaşımları test edilmiştir. Çalışmanın amacı siyasetçilerin eğitimleri konusuna dikkat çekmektir.

Yönetim olgusu her geçen gün önemini arttırmakta; buna bağlı olarak yöneticiler önem kazanmaktadır. Devletler başta olmak üzere tüm kurum, kuruluş ve özel şirketler yöneticilerinin donanımlı kişilerden seçildiği görülmektedir. Genellikle üniversite ve üstü mezuniyet derecesinde olan üst düzey yöneticiler, sürekli güncellenen eğitimler ile kendilerini geliştirmektedir. Hizmet öncesi eğitimler ve hizmet içi eğitimler ile gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışlara hâkim olmaya çalıştıkları görülmektedir. Birer yönetici adayı olan siyasetçilerin eğitimi konusu da bu bağlamda önem arz etmektedir ve üzerinde çalışmalar yapılması gerekmektedir. Siyasetçi eğitimi alanında Türkiye’de önemli eksiklikler olduğu araştırmada tespit edilmiştir.

Alan araştırması sırasında 231 seçilmiş yerel yöneticiden anket aracılığı ile veri toplanmıştır. Çıkan sonuçlar incelendiğinde seçilmiş yerel yöneticilerin çoğunluğunun (% 74) alana ilişkin hizmet öncesi eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır. Alana ilişkin hizmet öncesi eğitim alınmasının gerekliliği konusunda fikir belirttikleri sonuçlarda görülmüştür. Ayrıca belediyelerde, alana ilişkin eğitim eksikliğinden kaynaklanan sorunların varlığı tespit edilmiştir. Bu durumdan yola çıkarak, seçilmeden önce adayların ilkökul mezunu olma şartı yanında başka şartları da karşılamasını beklemek gerekmektedir. Hizmet öncesi eğitim eksikliğinin hizmet içi eğitimler ile kapatılmadığı sonuçlarda görülmektedir. Bu durum için de seçilmiş yerel yöneticilerin hizmet içi eğitimleri yasal düzenlemelerle düzenlenmeli ve yaptırımlar uygulanmalıdır. Böylece seçilmiş yerel yöneticiler alanlarına ilişkin eğitim eksikliğini gidermiş olabileceği ve belediyelerde eğitimsizlikten kaynaklı sorunların önüne geçilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim düzeyine göre dağılımları incelendiğinde, yüksekökol/üniversite mezunlarının çoğunluk olduğu görülmektedir. Çoğunluk üniversite mezunu olmasına rağmen ankete katılanların eğitimden kaynaklı sorunların olduğunu belirtmeleri siyasetçi eğitimi konusunun daha fazla incelenmesi gerekliliğini doğurmaktadır.

Bu durumdan çıkarılabilecek sonuç; kişilerin eğitim düzeyinden ziyade alana ilişkin eğitim almaları gerekliliği olarak ifade edilebilir.

Seçilmeden önce bir eğitim sertifika programına tabii tutulma konusu anket yoluyla seçilmiş yerel yöneticilere yöneltilmiştir. Bizzat kendilerini ilgilendiren bir konu olmasına rağmen ankete katılanların programı destekler cevaplar vermiş olmaları olası eğitim/sertifika programının ilgi göreceği sonucunu doğurmaktadır. Eğitim/sertifika programı ile ilgili bazı seçilmiş yerel yöneticilerin eklemek istedikleri düşünceler olduğu çalışma sırasında dikkat çekmiştir. Bu düşünceler ayrıca not alınmıştır. Birçok seçilmiş yerel yönetici eğitim/sertifika programının gerekliliğinin nedenleri belediyelerinde yaşadıkları sorunlardan örnekler vererek açıklamıştır. İncirliova Belediye Başkan Yardımcısı ve Meclis Üyesi Y.S. ile yapılan mülakatta konu ile ilgili; “bugün hemen her ilimizde üniversite mevcuttur. Birçok değerli akademisyen ülkemizin çeşitli üniversitelerinde görev almaktadır. Her şey müsait fakat gerekli düzenlemeler yapılmıyor. Siyasi partiler kendi içinde bu sorunu çözmek için uğraşüyor olsa da, devlet eliyle düzenlenecek program ile seçilmiş yerel yöneticilerin başarısı kesinlikle artacaktır. Belediye meclis üyeleri de en az başkanlar kadar önemlidir. Özellikle imar, plan/bütçe ve görev/yetki/sorumluluklar hakkında seçim öncesi verilecek eğitimler ile belediye yönetimlerinde bazı sorunların önüne geçilebilir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Germencik Belediye Başkanı farklı bir açıdan değerlendirme yapmıştır: “Üniversitelerde heyet kurulmalı ve belediyelerde görev almalıdır. Bu sayede belediyelerin bir danışma adresi olur ve belediyelerdeki işler daha rahat hale gelebilir”. Bu görüşün uygulanmasının zor olacağı söylenebilir. Üniversitelerin danışma heyeti oluşturmak yerine eğitim vererek bu programda yer alması daha makul görülmektedir.

Yapılan literatür taraması ve saha araştırmalarından çıkan sonuçlardan yola çıkarak aşağıda bir takım öneriler sıralanmıştır;

- Seçimlere katılma yeterlilikleri düzenlenmelidir. İlkokul mezuniyet şartı korunabilir veya lise ve üstü düzeye çıkarılabilir. Önemli olan eğitim düzeyi şartı değildir. Alana ilişkin bir eğitimin gerekliliği ortadadır.
- Siyasetçi eğitimi alanında çalışmalar yapılmalıdır.
- Siyasetçi eğitimleri devlet eliyle üniversiteler aracılığında düzenlenmelidir. Katılım zorunlu olmalıdır.

- Eğitimlerde başarı ölçülmelidir. Eğitim sonunda katılımcılardan başarılı olanlara sertifika verilmeli ve bu sertifikanın geçerliliği sağlanmalıdır.
- Eğitimler saatlik değil, hayat boyu öğrenme ilkeleri çerçevesinde formasyon eğitimleri şeklinde düzenlenmelidir.
- İmar, görev/yetki/sorumluluk ve çevre sorunları konuları başta olmak üzere uygulamada sıkça karşılaşılan alanlar tespit edilmeli ve seçim öncesi eğitim programı içinde yer almalıdır.
- Eğitimlerden başarılı olanların siyasette yer alabilmesini sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Mahalli idareler seçimlerinde aday olacak siyasetçiler için ayrı, milletvekili aday olacak siyasetçiler için ayrı eğitim programları hazırlanmalıdır.

Günümüzde emlak ofisi açabilmek için sertifika programına katılmak gerekmektedir. Araç kullanabilmek için sürücü ehliyetine sahip olmak gerekliliktir. Ticari araç kullanabilmek için ayrıca SRC adı verilen belgelere ihtiyaç duyulmaktadır. SRC belgesi alabilmek için en az 5 yıllık ehliyete sahip olmak şartı aranmaktadır. Ayrıca kişiler psikolojik durumları için incelemelerden geçmektedir. Son olarak bu belgeleri alabilmek için sınavlardan başarılı sonuç alınması şarttır. SRC, yurtiçi yolcu, yurt içi yük, uluslararası yolcu, uluslararası yük taşıma belgeleri olarak 4 farklı kategoride hazırlanmıştır. Ticari araç kullanmak veya emlak satış ofisi açabilmek için gereken başarı kriterlerinin Türkiye’de siyasetçiler için aranmaması menfi bir durumdur.

Yönetim bilgi, beceri ve tecrübe gerektiren bir olgudur. Belediye yönetimi en az ticari araç kullanmak kadar zorlu bir süreçtir. Bu süreci karşılayabilmek için kişilerin gerekli donanımlara sahip olup olmadığı incelenmelidir. Siyasette aday olabilir belgesi olan kişilerin aday olabilmesi sağlanmalıdır.

Hazırlanan tez çalışmasının siyasetçi eğitim/sertifika programını konu edinmesi özelliği ile alanda yapılan ilk çalışma olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalardan çıkan sonuçlara göre; eğitim/sertifika programının uygulamaya geçmesi oldukça gerekli görülmektedir. Programın içeriği, süresi, katılım şartları ve sertifikaların geçerliliği için detaylı araştırmaların yapılmaya devam etmesi gerekli görülmektedir. Belediyelerde yaşanan sorunların temelinde eğitim eksikliğinin yattığı araştırmada tespit edilmiştir. Bu sorunların incelenmesi programda verilmesi planlanan derslerin belirlenmesi için önemlidir.

Diğer araştırmacıların siyasetçi eğitimi konusunda araştırma yapmaları ve konunun daha çok ön plana çıkarılması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, Z., B. (2010). *Milletvekiliği Seçilme Yeterliliği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akdoğan, Y. (2008). “Yerel Siyaset – Kavramlar”, Yerel Siyaset, İstanbul, Okutan Yayıncılık.
- Aktan, C.C. (2004). *Yönetim Organizasyon*. 26 Nisan 2017, <http://www.canaktan.org/yonetim/yonetim-teorileri/taylor.htm> .
- Akyüz, Y. (2013). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000- M.S. 2013* (24. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arı, A.S. (2015). *Kamu Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Türkiye ve Fransa Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, D., A. (2007). 1999’den 2007’ye Türk Toplumunun Yasama Sürecine Yön Vermiş Türk Siyasi Elitlerinin Sosyolojik Analizi. *Yasama Dergisi* (4. Sayı), 91-92.
- Arslan, M. (2014). *Yönetim ve Organizasyon Ders Notları*. Birecik: Harran Üniversitesi Birecik Meslek Yüksekokulu.
- Aykaç, B. (1990). Personel Yönetiminde Yeterlilik İlkesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 23, 4, 1990.
- Aytaç, F. (1991). *Açıklamalı Belediye Kanunu* (5. Baskı). Ankara.
- Aytürk, Nihat (2003). *Yönetim Sanatı* (4. Baskı), Ankara: Yargı Yayınevi.
- Baransel, A. (1974). *Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi*. İstanbul: Venüs Ofset.
- Başbakanlık, (2011). *Kaymakam Adayları Yönetmeliği*. 11 Nisan 2017, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=7.5.15092&MevzuatIliski=0&sourceXMLSearch=KAYMAKAM%20ADAYLARI%20Y%D6NETMEL%DD%D0%DD> .

- Bilgisay, H. (2010). “Yerel Yönetim Reformu Ve İl Özel İdareleri: Bursa Perspektifinde Bir Analiz”, Yerel Yönetimler Yerel Siyaset Ve Kentsel Politikalar, Ed.: Bekir Parlak, Dora Yayınları, Bursa.
- Binbaşoğlu, C. (1982). “Eğitim Düşüncesi Tarihi. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bulut, C. (1992). Belediyelerin İçişleri Bakanlığı İle İlişkileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 9 Mayıs 2017, http://www.todaie.edu.tr/yayinlar/dergi_goster.php?kodu=824
- CHP. (2014). *Tüzük*. 10 Mayıs 2017, <http://particiegitim.chp.org.tr/dosyalar/mevzuat/CHP-Tuzuk.pdf>.
- Coşkun, B. ve Uzun, T. (1999). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişimi, Niteliği ve Muğla İli Yerel Yönetimlerinin Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar*. Muğla: Muğla Üniversitesi Yayını.
- Çelebi, E. (2010). *Yeni Belediyecilik Stratejileri: Rekabet Edilebilir Kentler Yaklaşımı ve Türkiye*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çengelci, N. (1973). Kamu Yönetiminde Eğitim ve Mülki İdare Amirlerinin Eğitimi Sorunu. *Türk İdare Dergisi*, C.44, S.343, ss. 3-20.
- Çetinkaya, M. (1999). *Türkiye’de Kamu Yöneticilerinin Eğitimi ve T.O.D.A.İ.E. Örnek Olayı*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiçek, Y. (2014). Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. 11 (1), 53-64.
- Daşçı, S. (2016). *6360 Sayılı Yasanın Kamu Hizmetleri Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Devlet Memurları Eğitimi Genel Planı, (19 Ekim 1983 gün ve 18196 sayılı R.G.).
- Dinçer, Ö. (2012). *Milli Eğitim Bakanlığı*. 1 Mayıs 2017, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf.
- Dinçer, Ö. ve Fidan, Y. (1996). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

- Dursun, D. (2008). *Siyaset Bilimi* (4.Basım). İstanbul: Beta Yayınlar.
- Efil, İ. (1989). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*. Bursa: Sidre Yayıncılık.
- Eren, E. (2011). *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)* (10. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Ergun, T., Polatoğlu A. (1988). *Kamu Yönetimine Giriş* (3. Baskı). Ankara: TODAİE.
- Ertürk, S. (1974). *Eğitimde Program Geliştirme*. 20 Mart 2017, http://vizyon21yy.com/documan/Egitim_Ogretim/Egitim/Egitim_ve_Verimlilik/Egitim_ve_Verimlilik.pdf.
- Eryılmaz, B. (1995). *Kamu Yönetimi* (2.Baskı). İzmir.
- Eryılmaz, B. (2010). *Siyaset Nedir*. 27 Nisan 2017, <http://www.filozof.net/Turkce/sosyoloji/2040-siyaset-politika-nedir-ne-demektir.html>.
- Göksu, T. (2012). *Yönetimin Fonksiyonları*. 26 Nisan 2017, <http://www.turgutgoksu.com/FileUpload/ks7441/File/yonetimfonksiyonlari12.pdf>.
- Gözübüyük, A.Ş. (2002). *“Yönetim Hukuku”*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gözübüyük, A.Ş. (2006). *“Anayasa Hukuku”*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Heywood, A. (2006). *Siyaset*. Ankara: Liberte Yayınları.
- http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/2197477039a7b72_ek.pdf.
- http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/ec0320e22296f97_ek.pdf?dergi=Cagdas%20Yerel%20Yonetimler%20Dergisi.
- İçişleri Bakanlığı. (2017). *Eğitim*. Erişim 5 Nisan 2017, <http://egitim.icisleri.gov.tr/kurumlar/egitim.icisleri.gov.tr/Genel/Belgeler/Ta%C5%9Fra%20Te%C5%9Fkilat%C4%B1%20Hizmet%20%C4%B0%C3%A7i%20E%C4%9Fitim%20Plan%C4%B1%20Son.pdf>.
- İtalya Cumhuriyeti Anayasası (1948).
- Kandemir, H. (2010). *Yerel Siyaset ve Kalkınma İlişkisinin Analizi: Isparta Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karademir, A. (2012). *Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasi İlişkisi: Eskişehir Büyükşehir Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kayıkçı, S. (2003). 1982 Reform Yasası Sonrası Fransa’da Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik Şartı. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 12, 3, 22-47. 8 Mayıs 2017,
- Keleş, R. (1998). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Köprülü, F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul.
- Küçük, H. (2016). *Karşılaştırmalı Yerel Yönetimler Sistemleri: İtalya ve Türkiye Örnekleri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Litvanya Cumhuriyeti Anayasası.
- Litvanya Cumhuriyeti Belediye Meclis Kanunu (1994).
- Massie, J. L. (1983). *İşletme Yönetimi* (Çev. Prof. Dr. Şan Özalp). Eskişehir: Bayteş Yayıncılık.
- MHP. (2009). *Siyaset ve Liderlik Okulu*. 10 Mayıs 2017, <http://www.mhp.org.tr/mhp.php?param1=738> .
- Okcu, M., Parlak, B., Akman, E., (2015). *Kamu Yönetimi Eğitimi, Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektif*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimat’tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*. İstanbul: Hil Yayın.
- Özcan K. (2006). *Anadolu’da Selçuklu Kentler Sistemi ve Mekansal Kademelenme*. 29 Nisan 2017, http://jfa.arch.metu.edu.tr/archive/0258-5316/2006/cilt23/sayi_2/21_62.pdf .
- Özel İhtisas Komisyon Raporu (2014), *Yerel Yönetimler*. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018).
- Polatoğlu, A. (2009). *Türk Kamu Yönetimi: Güncel ve Eleştirel Bir Yaklaşım*. Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları.
- Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

- Sabuncuoğlu, Z., Tokol, T. (2005). *İşletme* (6. Basım). Bursa: Alfa Yayınları.
- Salman, F. (2012). *Hizmet İçi Eğitim İle İş Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Belediye Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sürgit, K. (1970). Yüksek Yöneticilerin Yetiştirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 3,1.
- Şimşek, M. Ş. (2002). *Yönetim Ve Organizasyon* (7. Baskı). Konya: Günay Ofset.
- Tartıcı, D. (2012). *Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Kamu Kuruluşlarında Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri ve T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşdan, N. (2012). *Kaymakamlık Mesleği Özelinde Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Sorunları*. Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taylor, F. W. (1911). *Bilimsel Yönetimin İlkeleri*.
- Teziç, E. (2003). *Anayasa Hukuku* (8. Baskı). İstanbul: Beta Basım.
- TODAİE. (2016). *2015 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. 3 Nisan 2017, http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/a1e413503adfe62_ek.pdf.
- TODAİE. (2017). *2016 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. 1 Nisan 2017,
- Tokgöz, F., vd. (2009) *Yerel Yönetim Sistemleri*. İstanbul: Tesev Yayınları.
- Tortop, N. (1990). *Yönetim Biliminin Temel İlkeleri*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.
- Tortop, N. (1992). *Personel Yönetimi*. Ankara: İlk-San Matbaacılık Ltd. Şti. Basımevi.
- Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M.A. (2008). *Mahalli İdareler* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- TSK. *Tarihçe*. 10 Nisan 2017, www.tsk.tr/TskHakkinda/Tarihce.
- Tuncer, U. (2005). *Türkiye'de Kamu Yönetimi, Yönetim Sistemleri ve Yerelleşme Çabaları*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Turan, İ. (1976). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış*. İstanbul: Der Yayınevi.
- Tutum, C. (1979). *Personel Yönetimi* (2. Baskı). Ankara.
- TÜİK. (2014). *Seçim Sonuçları*. 25 Mart 2017, <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/menuyerel.zul> .
- Türk Dil Kurumu, *Büyük Türkçe Sözlük*. 12 Nisan 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58ee3ad5efb6d4.57759272 .
- Türkiye Belediyeler Birliği, (2005). *Kuruluş ve Görev*. 2 Mayıs 2017, <http://www.tbb.gov.tr/birligimiz/kurulus-ve-gorev/> .
- Türkiye Belediyeler Birliği. (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu*. 2 Mayıs 2017, <http://www.tbb.gov.tr/online/faaliyet-raporu/2015/> .
- Ulusoy, A., Akdemir, T. (2013). *Mahalli İdareler* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Urhan, V.F. (2008). Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması. *Sayıştay Dergisi*, 70, 85-102.
- Uyargil, C., Ataay, İ. D., Tüzüner, L., Adal, Z., Acar, A. C., Özçelik, A. O., Dündar, G., Sadullah, Ö., (2009). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Varin, J. L. (1994). *Le Conseil Municipal, Le Maire Et Ses Adjoints*. Paris: Nouvelle Edition.
- Yamaç, N. (2004). *Türk Kamu Yönetiminde Üst Düzey Yöneticilerin Yetiştirilmesi ve Eğitimi Sorunu: Uygulamalı Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaman, A. (2009). *Türk Kamu Yönetiminde Yöneticilerin Kamu Yönetimi Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yargıtay, (2012). *Parti Üyelik İptali*. 27 Nisan 2017, http://www.yargitaycb.gov.tr/sayfa/siyasi-parti-uyelik-kayitlari/documents/Sp_uyelikkayitlari.pdf .

Yerelnet. (2017). *Eğitim İçerikleri*. 2 Nisan 2017, http://www.yerelnet.org.tr/ekler/e964cde740439cc_ek.pdf?tipi=1&turu= .

YSK, (2014). *Seçmen Sayısı*. 28 Nisan 2017, http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2014MahalliIdareler/Il_Ilce_Secmen_Sandik_Sayilari.pdf .

Yunanistan İçişleri Bakanlığı. *Seçilme Yeterliliği*. 15 Mayıs 2017, <http://www.kallikratis.org/dimotikes-ekloges-prosonta-eklogimotitas-kolymata-kai-asybibasta/> .

Yunanistan, <http://www.ypes.gr/en/Elections/CityElections/> .

1982 Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası.

2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu.

2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu.

2972 Sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları İle İhtiyar Heyetleri Seçimleri Hakkındaki Kanun.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu.

5393 Sayılı Belediye Kanunu.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

7163 sayılı Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Teşkilat Kanunu.

EKLER

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
1855	İstanbul Şehremaneti	İlk belediye örgütü olan İstanbul Şehremaneti kurulmuştur.
1857	Altıncı Daire-i Belediye	Galata-Beyoğlu’nda 14 Belediye Dairesine ayrılan Dersaadet de “Altıncı Daire-i Belediye” kurulmuştur.
1864	Vilayet Nizamnamesi	1864 Nizamnamesi’yle Meclis Hükümetleri dönemine kadar devam edecek olan “vilayet taksimatı” kurularak, eyaletler kaldırılmıştır. Vilayet, birkaç eyaletten oluşan geniş bölge yönetimidir. Osmanlı devletinin 19. yüzyılın ikinci yarısında biçimlenen toprağa dayalı örgütlenme düzeni içinde vilayetler livalara (sancaklarabugünkü iller), livalar kazalara (ilçelere), kazalar nahiyelere (bucaklara) bölünmüştür. Kanunda, “vilayetin hususi işleri” başlıklı bir bölüm düzenlenmiş ve bu bölümde vilayetin yerel işleri ile ilgilenmek üzere Vilayet Umumi Meclisi’nin (il genel meclisi) toplanması öngörülmüştür.
1868	İstanbul Belediyesinde düzenleme	İstanbul Belediyesi yeniden düzenlendi. 14 Belediye dairesine ayrıldı. Belediye daireleri şubeye dönüştürülmüştür.
1871	İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi	İl Genel Meclislerinin görev alanı genişletilmiştir.
1876	Kanuni Esasi	Kanuni Esasi’de 112 md. belediye işlerinin İstanbul ve taşrada seçimle oluşacak belediye meclisleri eliyle yürütüleceğini 108. md. ise illerin yönetiminin yetki genişliği ve görevler ayrımı esaslarına göre görüleceğini belirtmiştir.
1876	Vilayet Belediye Kanunu	Her kent ve kasabada birer belediye örgütü kurulması amaçlanmıştır.
1877	Dersaadet Belediye Kanunu	Belediye daire sayısı 20’ye çıkarılmıştır.
1913	İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu	1913 düzenlemesi ile il genel meclislerine “Vilayet Hususi İdaresi (İl Özel İdaresi)” adı ile tüzel kişilik verilmiştir. Bu tarihten sonra vilayet umumi meclisleri görev, yetki ve kaynak bakımından daha geniş olanaklara kavuşturulmuştur.
1921	Teşkilatı Esasiye Kanunu (1921)	Bu kanunun genel felsefesi ademi merkezîyet üzerine inşa edilmiştir. Vilayet, kaza ve nahiye olarak üç düzeylidir. Merkezîyet istisnaidir.
1924	Teşkilatı Esasiye Kanunu (1924)	1924 Anayasası’nda da yerel yönetimler görevler ayrımı ilkesi çerçevesinde düzenlenmiştir.
1924	486 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında Kanun	Belediye tarafından verilebilecek bazı cezalar düzenlenmiştir.
1924	442 sayılı Köy Kanunu	Köylere tüzel kişilik, köy organlarına görev ve yetkiler verilmiştir.
1926	831 sayılı Sular Hakkında Kanun	Belediye ve köylerde su tedariki ve idaresi hakkında düzenleme yapılmıştır.
1927	1151 sayılı Bozcaada ve İmroz Kazalarının Mahalli İdareleri Hakkında Kanun	İmroz ve Bozcaada mahalli idarelerinin görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler
(Devam)

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
1930	1580 sayılı Belediye Kanunu	Kentsel hizmetler düzenlenmiş, belediyelerin yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir. Kanunu’nun 13.maddesi hükmü uyarınca kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.
1930	1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	Genel sağlıkla ilgili düzenleme yapılmıştır.
1933	2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu	Yapılar ve yollarla ilgili düzenleme yapılmıştır.
1933	2295 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerlerde Muhtar ve İhtiyar Heyetlerinin Lağvı Hakkında Kanun	19/06/1933 tarihli ve 2295 sayılı Kanun ile Belediye teşkilatı olan yerlerde mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri kaldırılmıştır.
1933	2301 sayılı Belediyeler Bankası Kuruluş Kanunu	Atatürk’ün talimatlarıyla Belediyelerin imar faaliyetlerini finanse etmek üzere, 11/06/1933 tarihinde 2301 sayılı Kanunla ‘Belediyeler Bankası’ kurulmuştur.
1934	2644 sayılı Tapu Kanunu	Her türde gayrimenkullerin tesciline yönelik hükümleri içermektedir.
1938	3533 sayılı Umumi, Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediyeye veya Hususi İdarelere Ait Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yolu İle Halli Hakkında Kanun	Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyelerle sermayesinin tamamı Devlete veya belediye veya hususi idarelere ait olan daire ve müesseseler arasında çıkan anlaşmazlıklar bu Kanun hükümlerine göre düzenlenmektedir.
1944	4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun	15/04/1944 tarihli ve 4541 sayılı Kanun ve 26/04/1945 tarihli ve 3/2412 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen “Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü” ile Mahalle muhtarlıkları yeniden düzenlenerek mahalle teşkilatları tekrar kurulmuştur.
1945	4759 sayılı İller Bankası Kanunu	Belediyeler Bankası kapatılıp yerine İller Bankası kurulmuştur.
1949	5442 sayılı İl İdaresi Kanunu	İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesine yönelik usuller belirlenmiştir.
1960	1580 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. Maddesinin 58. Bendine Tevfikane Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal’lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun	Toptancı hallerinde gerçekleştirilen her türlü işlemlere yönelik hükümleri belirtmektedir.
1960	91 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş Kanunu	Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur.
1960	160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kuruluş Kanunu	Devlet Personel Dairesi kurulmuştur.
1961	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1961)	112. ve 116. maddelerinde yerel yönetimlere ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.
1963	307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	27/07/1963 tarihli ve 307 sayılı Kanun uyarınca Belediye Başkanları doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmış; güçlü başkan sistemine geçilmiştir.

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler
(Devam)

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
1965	634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu	Tamamlanmış yapılar üzerinde bağımsız mülkiyet hakları kurulmasına dair düzenleme yapılmıştır.
1968	1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun	Belediyelerde kullanılacak olan içme, kullanma ve endüstri suyunun hangi şart ve koşullar altında ve hangi kurumlar tarafından yapılacağına dair düzenleme yapılmıştır.
1969	1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun	Arsa üretimi ve değerlendirilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
1970	1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu	Emlak vergileri düzenlenmiştir.
1977	2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu	Köy muhtarlarına ve mahalle muhtarlarına yönelik olarak belirlenen aylık ödenek miktarlarını ve sosyal güvenlik haklarını belirleyen hükümleri içermektedir.
1978	Yerel Yönetim Bakanlığı	Yerel yönetimlerin yönetsel ve mali sorunlarını çözmek, böylece bu yönetimlere etkinlik ve işlerlik kazandıracak düzenlemeleri yapmak amacıyla kurulmuştur.
1981	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu	Belediyeye ait her türlü gelir kalemine yönelik esasları belirlemektir.
1981	2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	İstanbul ili su ve kanalizasyon hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
1982	2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu	Turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak düzenleme yapılmıştır.
1982	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982)	127 . maddesinde yerel yönetimler düzenlenmiştir.
1983	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzel kişilerin görev ve sorumluluklarını kapsamaktadır.
1983	2872 sayılı Çevre Kanunu	Kanunun amacı; çevrenin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.
1983	2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu	Kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların kamulaştırılmasını düzenlemektedir.
1984	3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu	Anakentlerde iki kademeli belediye yapısına geçilmiştir.
1984	2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun	Mahalli idareler organlarının seçimlerine ilişkin esasları belirlemek amacıyla yürürlüğe konulmuştur.
1984	2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun	İmar ve gecekondu mevzuatına aykırı olarak inşa edilmiş ve inşa halindeki bütün yapılar hakkında uygulanacak işlemleri düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.
1984	2985 sayılı Toplu Konut Kanunu	Konut ihtiyacının karşılanmasına yönelik usul ve esasları belirler.

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler
(Devam)

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
1985	3194 sayılı İmar Kanunu	İmar planları ve inşaat ruhsatlarına ilişkin düzenleme yapılmıştır.
1985	3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun	İçişleri Bakanlığı’nın kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.
1985	3202 sayılı Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun	Köye ve bağlı yerleşim birimlerine yönelik hizmetleri ve bu hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili esasları düzenlemektir.
1987	3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	İl özel idareleriyle ilgili hükümler yeniden düzenlenmiştir.
1987	3402 sayılı Kadastro Kanunu	Ülke koordinat sistemine göre memleketin kadastral veya topoğrafik kadastral haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuki durumlarını tespit etmek suretiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun öngördüğü tapu sicilini kurmak, mekânsal bilgi sisteminin alt yapısını oluşturmak için düzenlenmiştir.
1989	3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun	İşyeri açma ve çalışma ruhsatları düzenlenmiştir.
1991	3723 sayılı Kanun ile Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın Kabulü	Türkiye 1991 yılında 3723 sayılı Kanun ile bu şartı onaylamıştır.
2001	4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun	Can ve mal güvenliğini sağlamak için, imar plânına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.
2003	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	Yerel yönetimlerde dahil kamu kurum ve kuruluşlarının mali yönetimi ve denetimi yeniden yapılandırılmıştır.
2004	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	Büyükşehir belediyelerinin teşkilat yapısı, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.
2004	5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu	Ankara kentinin kuzey bölgesinin kentsel dönüşümüne ilişkin yapılan düzenlemeleri içermektedir.
2005	5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	İl özel idarelerinin teşkilat yapısı, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.
2005	5393 sayılı Belediye Kanunu	Belediyelerin teşkilat yapısı, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.
2005	5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu	Mahalli idare birliklerinin kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.
2005	5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	Köye ve bağlı yerleşim birimlerine yönelik hizmetleri ve bu hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili esasları düzenlemektedir.
2005	5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun	Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların korunmasını düzenlemektedir.

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler
(Devam)

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
2005	5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu	Toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemek amacıyla taşımaktadır.
2006	5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	Kalkınma Ajanslarının kurulması ve görevlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.
2007	5586 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu	Jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi ve terk edilmesi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.
2007	5706 sayılı İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun	İstanbul’u 2010 yılı Avrupa Kültür Başkenti olarak hazırlamak, 2010 yılında yapılacak etkinlikleri planlamak ve yönetmek, kamu ve sivil kurum ve kuruluşların bu amaçla yapacakları çalışmalarda koordinasyonu sağlamak üzere İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansının kurulması ile görev ve yetkilerini düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.
2008	5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	Büyükşehir belediyeleri sınırları içinde yeni ilçeler kurulmuştur.
2008	5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun	İl Özel İdareleri ve belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylar yükseltilmiştir.
2011	6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun	İller Bankası “İLBANK” adı ile yeniden teşkilatlandırılmıştır.
2011	636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı kapatılarak, Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur.
2011	644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	04/07/2011 tarihli ve 644 sayılı KHK uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur.
2011	645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	04/07/2011 tarihli ve 644 sayılı KHK uyarınca Orman ve Su İşleri Bakanlığı kurulmuştur.
2012	6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu	Binalarda afetler sonucu meydana gelebilecek zararların karşılanmasına yönelik sigorta hükümlerini içermektedir.
2012	6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun	Bu kanunda afet riski altındaki kentlerin yapı stoğunun güçlendirilmesine yönelik hükümler yer almıştır.

Ek 1. Yıllara Göre Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanında Yapılan Yasal Düzenlemeler
(Devam)

Yıllar	Düzenlemenin Adı	İçerik
2012	6360 sayılı Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmialtı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	TBMM tarafından 12/11/2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmialtı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun teşkilatlanmaya ilişkin maddelerinin ilk mahalli idareler genel seçiminde yürürlüğe girmesi ile Türkiye’de, 29 Büyükşehir belediyesi, 52 il özel idaresi, 1.394 belediye, 18.201 köy bulunacaktır. Büyükşehir belediyesi olan 29 ilde BŞB sınırlarıyla il sınırları örtüşecektir.
2013	6447 sayılı 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	TBMM tarafından 14/03/2013 tarihinde kabul edilen 6447 sayılı Kanun ile 6360 sayılı Kanun’un adı ve bazı maddelerinde değişiklik yapılarak Ordu ilinde sınırları mülki sınırlarla örtüşen Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu il merkezi mülki sınırlarıyla örtüşen Altınordu adıyla bir ilçe kurulmuştur.

Kaynak: (Özel İhtisas Komisyonu Yerel Yönetimler Raporu, 2014:7-13 http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/zet%20ihtisas%20Komisyonu%20Raporlar/Attachments/232/Yerel%20Y%C3%B6netimler_%C3%B6k.pdf)

Ek 2. Anket Formu Örneği

AYDIN'DAKİ YEREL SİYASETÇİLERİN GÖREVLERİ İLE İLGİLİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK ANKET FORMU

Sayın Belediye Başkanı/Belediye Meclis Üyesi

Bu araştırmanın amacı, Belediye Başkanları'nın ve Belediye Meclis Üyeleri'nin görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili eğitime ilişkin algılarının belirlenmesidir.

Araştırmanın başarılı olabilmesi, vereceğiniz samimi ve güvenilir cevaplara bağlı olacaktır. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlar çerçevesinde bilimsel yöntemlerle değerlendirilecektir. Anket, bireysel değerlendirme amacı taşımadığı için kimliğinizi belirtmenize gerek yoktur.

Anketi yanıtlarken gereken özeni göstermeniz dileğiyle, yardım ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarız.

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın ( ) Erkek ( )

2. **Yaşınız:** 18 -30 ( ) 31-45 ( ) 46-60 ( ) 61-75 ( ) 76 üstü ( )

3. **Son mezun olduğunuz eğitim birimi:**

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ve Dengi ( )
Yüksekokul/Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

4. **Göreviniz:** Belediye Başkanı ( ) Belediye Meclis Üyesi ( )

5. **Mevcut görevinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?**

1- 5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11 – 15 yıl ( ) 16-20 yıl ( ) 21 yıl ve üzeri ( )

AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE KATILMA DERECENİZİ BELİRTİNİZ		KESİNLİKLE KATILYORUM	KATILYORUM	FİKRİM YOK	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
6	Belediye yönetiminde alana ilişkin eğitim önemli ve gereklidir.					
7	Görev yaptığım belediyede eğitimsizliğin/eğitim eksikliğinin neden olduğu sorunlar vardır.					
8	Belediye başkanı/meclis üyesi seçilmeden önce görevlerim, yetkilerim ve sorumluluklarım hakkında bilgi sahibiydim.					
9	Bir belediye yöneticisi olarak yönetimle ilgili yeterli donanıma sahip olduğumu düşünüyorum.					
10	Kentleşme konusunda bilgim belediye yönetimi için yeterli seviyededir.					
11	İmar konusunda bilgim belediye yönetimi için yeterli seviyededir.					
12	Çevre sorunları ve toplum sağlığı konularında belediye yönetimi için yeterli seviyeye sahibim.					
13	Kamu güvenliği ve asayiş konularında belediye yönetimi için yeterli seviyede bilgiye sahibim.					
14	Belediye ile ilgili mevzuat konusunda yeterli seviyede bilgiye sahibim.					

15	Teknolojiyi anlama ve kullanma konusunda belediye yönetimi için yeterli seviyede bilgiye sahibim.					
16	Beden dilinin etkin kullanımı ve hitabet konusunda yeterli bilgiye sahibim.					
17	Protokol kaideleri konusunda yeterli bilgiye sahibim.					
18	Seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim düzeyi arttıkça yerel hizmetlerin koordinasyonu kolaylaşır.					
19	Seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim düzeyi arttıkça yerel hizmetlerin planlanması zorlaşır.					
20	Siyasi partiler, aday adayları arasında seçim yaparken eğitim düzeyine önem verirler.					
21	Bir belediyenin hizmet sunmaktaki yeterliliği, seçilmiş yerel yöneticilerin eğitim düzeyinin yüksekliğiyle ilişkilidir.					
22	Yerel siyasetçilerin seçilmeden önce görevleri, yetkileri ve sorumlulukları ile ilgili eğitim almaları gereklidir.					
23	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları gereklidir.					
24	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları zorunlu hale gelmelidir.					
25	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları demokratik açıdan uygundur.					
26	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmalarının uygulamaya hiçbir katkısı olmaz, boşuna zaman kaybıdır.					
27	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları eğitim seviyesinden kaynaklanan fırsat eşitsizliğini ortada kaldıracaktır.					
28	Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmalarını etik açıdan uygundur.					

29. Seçilmiş yerel yönetici olarak, seçilmeden önce bulunduğunuz pozisyon ile ilgili herhangi bir eğitim programına katıldınız mı?

EVET ( ) HAYIR ( )

Cevabınız 'evet' ise belirtiniz. ....

30. Yerel yöneticilerin eğitimine ilişkin bir eğitim/sertifika programına katılmak ister misiniz?

EVET ( ) HAYIR ( )

31. A) Seçildikten sonra göreviniz ile ilgili herhangi bir eğitim programına katıldınız mı?

Hiç katılmadım ( ) 1 kez ( ) 2 kez ( ) 3 kez ( ) 4 ve daha fazla ( )

32. B) Seçildikten sonra göreviniz ile ilgili herhangi bir eğitim programına katıldıysanız bu eğitimi/eğitimleri düzenleyen kurumu/kurumları seçiniz:

Parti ( ) Özel kuruluş ( )
TODAİE ( ) Belediyeler Birliği ( )
İçişleri Bakanlığı ( ) Diğer (Belirtiniz) ( )
Devlet Personel Başkanlığı ( )

33. Yerel yöneticilerin seçilmeden önce bir eğitim/sertifika programına tabii tutulmaları halinde almaları gereken eğitim konularını belirtiniz. (En fazla 5 adet)

1.

2.

3.

4.

5.

Anketimize katıldığınız için teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Halim Emre ZEREN
Adnan Menderes Üniversitesi
Söke İşletme Fakültesi
Kamu Yönetimi Bölümü
emre.zeren@adu.edu.tr

İbrahim ÇOBANLAR
Adnan Menderes Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Yüksek Lisans Programı Öğrencisi
ibrahim_cobanlar@hotmail.com

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : İbrahim ÇOBANLAR
Doğum Yeri ve Tarihi : AYDIN, 03.01.1988

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Gazi Üniversitesi / İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi / Kamu Yönetimi
Lisansüstü Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi / Sosyal Bilimler
Enstitüsü / Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi ABD / Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce (YÖKDİL 51)

İŞ DENEYİMİ

Ön Muhasebe : (2014-2015) AYBE Tekstil, Aydın İzmir Karayolu
Üzeri, İncirliova / Aydın (6 Ay).
Çağrı Merkezi : (2017-Devam Etmekte) Erişim Müşteri Hizmetleri A.Ş.
Tepebaşı / Eskişehir.

İLETİŞİM

E-posta Adresi : ibrahim_cobanlar@hotmail.com
Telefon : 0554 201 0509
Tarih : 18.12.2017